

МАКЕДОНСКА АСОЦИЈАЦИЈА ЗА СЛОБОДНА СЕКСУАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА

Преглед Shqyrtim Overview

Поддржано од:

maso

2007

Содржина:

1. Легален преглед

Вовед.....	7
Меѓународно право и ЛГБТ права.....	9
Преглед на легислативата во Република Македонија која се осврнува на правата на ЛГБТ популацијата	19
Препораки.....	31
Референци	33

2. Интервјуа

ЛЕГАЛЕН ПРЕГЛЕД

Вовед

Република Македонија во процесот на демократска транзиција, ги прифати вредностите како владеење на правото, и особено заштитата на основните права и слободи како неодолив дел од овој стандард. Внатрешен елемент и идеја во овој поглед, исто така е и концептот на недискриминација и еднаквост. Сексуалната ориентација како многу чувствителен проблем, тесно поврзан со идејата на идентитетот на едно лице, се појави на агендата на етаблираните демократии и формира дел од се поголемо тело на интернационални норми и правната наука. Иако сеуште постојат проблеми и различни начини на интерпретација, постои заедничка основа за многумина од прашањата. Поради ова, Македонија како земја членка на Советот на Европа, и како земја кандидат за влез во Европската Унија треба да ја усогласи својата легислатива со главните легални концепти и да ги преземе одговорностите кои произлегуваат од членството во главниот чувар на човековите права и при исполнувањето на копенхашките критериуми за интеграција во ЕУ.

Целта на оваа анализа е да направи краток осврт на принципите на меѓународното право, компаративна правна наука и да ја процени македонската легислатива во врска со овие принципи, да ги идентификува пропустите и проблематичните делови и како последица на ова да ги застапува идните реформи. МАССО со помош на овој преглед би сакал да го даде својот придонес во заштитата на правата на една исклучително ранлива група на луѓе кои се подложени на дискриминација, воошто заборавени од општеството, “невидливо,, малцинство, чиишто членови требаат да ги практикуваат своите права, кои ќе видиме од текстот подолу едвам се дадени од сегашните закони и се подложени на една непријателски настроена средина и став. Имено, МАССО на неколку наврати покажа дека најразличните индивидуи кои ја составуваат ЛГБТ популацијата се обединети врз основа на следниве

проблеми: “постоењето на директна или индиректна дискриминација поради нивната сексуална ориентација, физичко или вербално насилство како резултат на нивната сексуална ориентација и размерот на влијанието кое ја има оваа ориентација врз нивниот социјален, семеен и активен живот воопшто.”¹

Постојат неколку позитивни развои, но многу треба да се направи, за да се подобри ситуацијата. По градењето на правниот системот во конформност со преовладувачките интернационални стандарди за човекови права, главниот текст ќе биде фактичката и ефективна примена на законите и секундарната легислатива, како и борењето против стигмата и етаблираните начини на однесување кои се основани на двојни морални стандарди.

1 Видете идентификација на ЛБГТ популацијата во Република Македонија-2004/2005, МАССО и Хелсиншкиот Комитет за Човекови Права на Република Македонија.

Меѓународно право и ЛГБТ права

1. Заштита во рамките на системот на ОН

Постојат два члена во Интернационалната повелба за граѓански и политички права (International Covenant for Civil and Political Rights - ICCPR) кои се прелиминарно важни за прашањата во врска со дискриминацијата. Имено, Член 2 и член 26 ги обврзуваат земјите потписнички да ги гарантираат правата кои се наведени, на сите луѓе без разлика на бројот на основи (зборот *other grounds* (*други основи* може да се земат како да ја покриваат и сексуалната ориентација) и гарантираат дека секоја личност е еднаква и има ефективна заштита од дискриминација (која се користи со речникот применет во член 2)² Илустрација за тоа како се подразбира идејата и како беше развиена од страна на Комитетот за Човекови Права, е случајот Јанг против Австралија (бр. 941/2000, ICCPR), каде беше земено дека државата не успеа да прикаже поеднаков третман на истополовите партнери на кои им беа ускратени здравствени и пензиски придонеси, додека пак на невенчани хетеросексуални партнери им беа дадени истите, беше основана на ‘реални и објективн’ критериуми.³ Овој случај е од особена важност за Македонија земајќи ги во предвид решенијата предвидени во Семејното (кој ќе биде анализиран подолу во текстот)

2. Советот на Европа - Еворпската конвенција за човекови права и главните правила од правната наука од Европскиот суд за човекови права

2 Видете меѓународна повелба на граѓански и политички права, која е достапна на: http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/a_ccpr.htm

3 Видете Јанг против Австралија (*Young v Australia*) комитет за човекови права на ОН, U.N. Doc. CCPR/C/78/941/2000

Член 14 на европската конвенција за човекови права вели дека:

“уживањето на правата и слободите наведени во оваа конвенција требаат да бидат обезбедени без дискриминација врз било каква основа како на пример пол, раса, боја, јазик, религија, политичко или друго убедување, национално или општествено потекло, асоцијација со национално малцинство, имотен статус, статус на раѓање или пак друг статус.”⁴

Сепак, за земјите кои не го ратификувале Протокол 12,⁵ оваа одредба не е автоматска и на неа треба да се повика во врска со едно од основните права наведени во Конвенцијата. Законски примери од Стразбург наведуваат дека кога се зборува за ЛГБТ заедницата, најчестата одредба која се повикува е член 8 (заедно со член 14).

Воопшто, европскиот суд за човекови права мисли дека исто како разликите врз основа на пол, на разликите врз основа на сексуална ориентација им требаат сериозни причини по пат на оправдување.⁶ Затоа во **Карнер против Австрија**⁷, Судот реши дека Владата немаше дадено доволно убедувачки и издржани причини за да го оправда тесното

4 Видете европска конвенција за заштита на човековите права и основни слободи, надополнето од Протокол број 11, достапно на: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Word/005.doc>

5 Република Македонија го има потпишано и ратификувано Протокол 12 на 4-ти ноември, 2000 година и на 13-и јули, 2004. Протоколот стапи на сила на 1-ви Април 2005 година.

6 Видете Смит и Грејди против Обединетото Кралство (*Smith and Grady v. the United Kingdom*), nos. 33985/96 и 33986/96, ECHR 1999-VI

7 Видете Карнер против Австрија (*Karner v. Austria*), no. 40016/98, ECHR 2003-IX

толкување на Законот за закуп кој го спречува партнерот од исти пол кој е жив да се потпре на таа одредба. Во овој случај европскиот суд за човекови права мораше да се справи со **различниот третман на хомосексуалците во врска со преносот на правото на изнајмување според австрискиот закон**. Бидејќи апликантот имаше починато за време на случајот, судот мораше да се справи со приговорот од страната која е тужена, Владата дека веќе не постојат наследници кои посакуваат да ја продолжат тужбата. Се мисли дека случајот вклучува “важно прашање од општ интерес не само на Австрија туку и за другите држави потписнички на конвенцијата,, како и дека „почитувањето на човековите права како што се одредени во конвенцијата и протоколите бара продолжување на испитувањето на случајот”. Бидејќи државата не успеа да прикаже основано оправдување за тесното толкување на австрискиот закон за закуп при тоа исклучувајќи ги хомосексуалните партнери, Судот реши дека е прекршен членот 14 на конвенцијата земен заедно со член 8.

Во случаи во кои допуст која им се допушта е мал, како што е и ставот во случај на различен третман врз основа на пол или сексуална ориентација, принципот на пропорционалност не само бара одбраната мерка во принцип да биде подобна за реализирањето на бараната цел. Исто така треба да биде прикажано дека истото било потребно за да се постигне целта да се исклучат одредени категории на лица - во овој пример лица кои живеат во хомосексуална врска - преку примената на делот 14 од Законот за изнајмување.⁸

8 Видете Карнер против Австрија (*Karner v. Austria*), по. 40016/98, §41 ECHR 2003-IX

Во **Салгуеро де Силва Мута против Португалија**,⁹ европскиот суд за човекови права беше на став дека доделувањето на **родителска одговорност** на мајката на детето наместо на таткото врз основа на сексуалната ориентација на таткото, е дискриминација.

Во критикуваната одлука во случајот **Мата Естевез против Шпанија**¹⁰, во кој апликантот тврдеше дека различниот третман при одредувањето на **подобноста на партнерот кој е жив за добивање на пензија помеѓу де факто хомосексуални партнери и партнери во брак**, па дури и невенчани хетеросексуални партнери кои ако не биле во можност правно да се земат пред законите за развод беа усвоени во Шпанија во 1981, е во целосна спротивност со Член 8 и 14 на Конвенцијата. Судот потцрта дека, според етаблираните законски пример од одредбите на Конвенцијата, долгорочните хомосексуални врски помеѓу двајца мажи **не спаѓаат под правото да се почитува семејниот живот заштитен од Член 8** и поради разликите во државите потписнички на конвенцијата истите сеуште уживаат голема допуст. Според **правото на приватност** истиот одлучи дека легислативата во врска со подобноста на живиот партнер за добивање на приход има легитимна цел- заштитата на семејството заснована на брачни врски и разликата во третманот им отпадна на допустот на државите, при тоа не пронаоѓајќи дискриминаторско попречување во приватниот живот на апликантот во спротивност со Член 8, земен заедно со Член 14.

9 Видете Салгиуеро де Силва Монта против Португалја (*Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal*), no. 33290/96, ECHR 1999-IX

10 Видете Мата Естевез против Шпанија (*Mata Estevez v. Spain*) (dec.), no. 56501/00, ECHR 2001-VI

На 14-ти Мај 2007 година, Европскиот суд за човекови права го ислуша случајот на **Е.Б против Франција**¹¹ (број на апликација 43546/02). Апликацијата се засноваше на Член 8 и 14 и велеше дека домашните институции одбија да дозволат посвојување на дете врз основа на нејзината сексуална ориентација. Останува да се види како Судот ќе реши за ова прашање, имајќи ги во предвид развоите во законските примери. Имено во случајот на **Фрет против Франција**¹², апликантот повикувајќи се на Членовите 8 и 14, тврдеше дека истиот бил дискриминиран врз основа на неговата сексуална ориентација, бидејќи не му беше дозволено да посвои дете. Тој тврдеше дека самиот законодавен систем кој дозволува посвојување на деца од страна на сам невенчан родител посвојувач, ефективно не ја дозволува можноста за посвојување од страна на цела категорија на лица дефинирани од страна на нивната сексуална ориентација, имено хомосексуалци и бисексуалци, без да се земат во предвид нивните лични квалитети или пак подобност за растење на истите деца. Сепак, Судот во Стразбург, потпирајќи се на широкиот допуст, мислеше дека недозволувањето да се посвои не му попречува на принципот на пропорционалност, кое беше оправдувањето од страна на Државата, и дека истото било објективно и разумно за да разликата во третманот кој беше обжален не е дискриминаторски според Член 14.

3. Заштита во Европската Унија

Според Член 6 на Договорот на ЕЗ, Унијата е заснована врз принципите на слобода, демократија, почит на човековите права и основните слободи, и владеењето на законот,

11 Видете Е.Б. против Франција (*E.B. v. France*), известување за медиумите- 168(2007)

12 Видете Фрет против Франција (*Frettü v. France*), no. 36515/97, ECHR 2002-I

принципи кои се заеднички за земјите членки, додека Европската Унија, при заштитата на човековите права, изричито ја следи Европската Конвенција за човекови права.

Првиот случај во кој поимот сексуална ориентација беше спомнат во договор на Европската Унија е член 13 од Амстердамскиот Договор, кој вели:

„Без разлика на претходните одредби на овој Договор и во рамките на моќта дадена на Заедницата, Советот, делувајќи едногласно на предлогот на Комисијата и по консултацијата со Европскиот Парламент, може да преземе соодветна акција за да се бори против дискриминацијата врз основа на пол, расно или етничко потекло, религија, убедување, возраст или сексуална ориентација.” (додаден забелешки)¹³

Врз основа на Член 13, Советот на Европската Унија има донесено две Директиви, кои ја образуваат рамката за анти-дискриминациските мерки во земјите членки. Овие се Директивите на Советот 2000/43/ЕС од 29-ти Јуни 2000 година која го имплементира принципот на еднаков треман помеѓу лицата без разлика на нивниот расно или етничко потекло („Расната Директива,“) и Директивата на Советот 2000/78/ЕС, која ја воспоставува генералната рамка за еднаков третман при вработување и занимање („Рамковната Директива,“).¹⁴

Друга релевантна одредба е Член 21 од Европската повелба за основни права која ја забранува дискриминацијата на повеќе основи експлицитно вклучувајќи ја и сексуалната ориентација.

¹³ Амстердамски Договор, Службен Весник С 340, 10 Ноември 1997, достапен на: <http://europa.eu.int/eur-lex/en/treaties/dat/amsterdam.html#0001010001>

¹⁴ Директива на Советот 2000/78/ЕС, Службен Весник на Европската Унија, 27 Ноември 2000, достапна на eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:303:0016:0022:EN:PDF

Директивите, бараат од земјите членки да гарантираат и да и понудат соодветна лична помош на жртвата и треба да го премислат и обвинетиот и другите од слични актови на дискриминација во иднината, санкции за попречување на нивните национални антидискриминациски закони и овие санкции да се применат. Во случаи на сексуална ориентација, жртвите нема да треба да докажат дека се од одредена сексуална ориентација туку единствено да утврдат дека се жртви на помалку подобен третман или злоупотреба врз основа на нивната перцепирана сексуална ориентација или пак нивната асоцијација со луѓе од одредена сексуална ориентација.¹⁵

Имплементација во земјите членки на ЕУ:¹⁶

- Само мал дел од земјите членки на ЕУ ја имаат идентификувано сексуалната ориентација во нивната легислатива;
- Многумина од наведените потешкотии во имплементација на Директивата, се случуваат во дозволениот простор за работодавците со религиозен етос (непријателско наостојство поради религиозно убедување). Друг проблем е кога националната легислатива им дозволува на работодавците да им ускратат од придонесите на оние кои се во брак кое зависи од локалното законодавство, и законот за регистрирани партнерства;
- Државите кои го имаат регулирано овој проблем на дискриминација на истополови партнери на други начини - некаде се третира како посебен автономен случај на дискриминација додека пак во други земји се смета за дел од идејата за дискриминација врз основа на сексуална дискриминација;

15 Видете Борба со Дискриминацијата: Прирачник за Тренинг, достапен на: <http://www.stop-discrimination.info/6795.0.html>

16 Видете Развивање на Анти-дискриминациски закон во Европа- Извештај за споредба на 25 земји членки на ЕУ Ноември 2006 година, достапен на: www.migpolgroup.com

- Малкумина случаи се изнесени пред домашните судови - во Обединетото Кралство и Холандија кои се сметаат за најразвиените законски примери на оваа тема. Шведска со својот Правобранител за Сексуална Ориентација има петиции кои понекогаш резултираат со судски случаи. Оваа ситуација се објаснува како поврзана со проблеми на доверливоста и непријателски расположена политичка клима во држави како Полска и Естонија.

Република Македонија како земја кандидат е обврзана да ја пренесе Директивата во националното законодавство пред приемот во Унијата - ова е анализирано под Законот за Работни Односи. Практиката на сегашните земји членки на ЕУ, нуди добри насоки за тоа што можат да се проблематичните делови во врска со имплементацијата и Македонија може да го земе тоа како предност ако се потпре на претходните искуства и да ги следи оние нешта кои се посочени како добри практики.

Важноста на гарантирањето на ефективното уживање на правата на ЛГБТ популацијата во Европа, уште повеќе е применето во резолуцијата на Европскиот Парламент за „Хомофобијата во Европа, која ги повикува земјите членки да ја осигураат заштита на ЛГБТ луѓето од хомофобичен говор на омраза и насилство.¹⁷

Исто така, во истата резолуција се повикуваат земјите членки да ја спроведат легислативата и да и стават крај на дискриминацијата со која се соочени истополовите партнери во обласите на налседство, имотни аранжмани, изнајмување на место за домување, пензии, данок,

¹⁷ Видете Резолуција на Европскиот Парламент, 18 јануари 2006, достапна на: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2006-0018+0+DOC+WORD+V0//EN&language=EN>. Наведената резолуција се осврнува на забраната на геј Прајдови или пак маршови на еднаквоста, или пак употребата на заканувачки говор или пак говор на омраза, не нудење на полицијата на адекватна заштита или пак разбивање на мирни демонстрации и насилни демонстрации од страна на хомофобични групи.

социјална помош. Прегледот на легислативата во Република Македонија како што е подолу анализирана покажува дека има голем број на активности во врска со ова - поради поставите во Законот за Семејство, дополнувањето на законот за социјална заштита итн...

Како надополнување на заштитата по системот на ОН на интернационално ниво и на Советот на Европа на регионално ниво, активностите на ОБСЕ се исто така многу важни. Одлуките на ОБСЕ иако не се правно обврзувачки се имаат покажано како важни меки законски решенија. Во овој смисол, во 1995, Парламентарното заседание на ОБСЕ ја усвои резолуцијата која ги повика земјите членки „ да ги осигураат сите лица кои им припаѓаат на различни сегменти на нивната популација, да им се додели еднаква почит и осврт во нивните уставни, легислативни и администрација и да не постои потчинување било да е експлицитно или имплицитно, врз основа на етничка припадност, раса, боја на кожа, јазик, религија, пол, **сексуална ориентација**, национално или општествено потекло или припадност на некое малцинство...„ (додени забелешки)

Преглед на легислативата во Република Македонија која се осврнува на правата на ЛГБТ популацијата

1. Устав¹⁸

Врз основа на Член 8 една од најосновните вредности на Република Македонија се **основните права и слободи** на граѓаните кои потекнуваат од интернационалните закони, кои се наведени во Уставот и примената на **генералните норми на интерационалните закони**.

Член 9 на Уставот ја гарантира еднаквоста на сите граѓани при уживањето на нивните права и слободи на сите граѓани без разлика на голем број на основи. Но, сексуалната ориентација не експлицитно наведена. Споредено со Уставот на Словенија¹⁹ кој нуди еднакви човекови права и основни слободи без разлика на национално потекло, раса, пол, религија, политичко или друго убедување, финасиска положба, раѓање, образование, општествен статус или друга лична околност (додадени забелешки) “*Македонскиот Устав нема нити поширок термин како лични околности под кој може да потпадне сексуалната ориентација. Идејата за друг статус се користи во Уставот на Босна и Херцеговина*²⁰

Член 54 од Уставот, кој поставува допустивло ускратување од гарантираните права и слободи при војна или вонредна состојба, забранува ускратувањето да биде дискриминаторско, но повторно не се осврнува на сексуалната ориентација.

18 Устав на Република Македонија, Службен Весник на Република Македонија, Бр. 52 од 22-ри Ноември 1992, дополнет No.1/92, No.31. No.91, No.84 и No.107

19 Устав на Република Словенија, Службен Весник на Република, Nos. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 и 68/06

20 Устав на Федерацијата на Босна и Херцеговина, No. 1/94

2. Кривичен Законик²¹

“Говорот на омраза и
насилните дејства врз
сексуалните малцинства
сеуште се чести- често
пати без никакво
казнување.

Томас Хамарберг,
Комесар за Човекови
Права на Советот на
Европа²²

Во 1984 Европскиот Парламент ја усвои својата прва резолуција во врска со декриминализацијата на согласните хомосексуални врски помеѓу возрасни лица дефинирајќи ја возрасната граница на согласност за хомосексуални и хетеросексуални контакти. Хомосексуалноста беше избришана од листата на болести на Светската Здравствена Организација на 17 мај 1990 година. Но сепак дури во 2003 во **Лоренс против Тексас**²³ Уставниот Суд на САД се изјасни дека одредбата на сојузната држава Тексас која вели дека вклучувањето на две лица од исти пол во одредени интимни сексуални однесувања е криминал ја прекршува клаузулата за почитување на сите законски права. Мнозинското мислење беше основано на скорешни закони и традиции кои покажаа „се поголема свест дека **слободата дава доволна заштита за возрасни лица при решавањето како да се однесуваат**

21 Кривичен Законик, Службен Весник No. 19 30 Март 2003

22 Видете “Gay Pride marches should be allowed - and protected” Поглед, достапен на интернет страницата на Комесарот www.commissioner.coe.int”

23 Видете Лоренс против Тексас (Lawrence v Texas), No. 02–102. Во овој случај полицијата во Хјустон влезе во куќата на Лоренс, по известување за злоупотреба на оружје во живеалиште, и го видоа него и уште еден маж во приватен согласен сексуален чин. Тие беа уапсен и осудени за девијантен сексуален однос, при тоа прекршувајќи статут на Тексас.

во своите приватни животи кога е во прашање сексот,, . Овој случај ја отфрли претходната пресуда на Врховниот Суд во случајот Боуерс против Хардуик.²⁴

Македонија ја декриминализираше хомосексуалноста во 1996 година која до тогаш беше сметана како „противприродна содомија,,. Ова беше во согласност со случувањата во компаративното право и одлуките и пресудите на релевантните интернационални тела.²⁵

Но, иако Кривичниот Законик напредна, со декриминализацијата на хомосексуалните односи

24 Видете Боуерс против Хардуик (*Bowers v Hardwick*), 478 U.S. 186. Судијата Вајт се изјасни дека Врховниот Суд мисли дека законот на Џорџија која ја криминализира хомосексуалната содомија е уставна. Еден аргумент врз кој се заснова ова мислење беше дека Уставот не го доделува основното право хомосексуалците да се впуштаат во содомија.

25 Видете пример Тунен против Австралија (*Toonen v Australia*) (No. 488/1992, ICCPR) HRC мислеше дека законите кои ги криминализираат согласните хомосексуални акти помеѓу возрастни лица, иако истите не се применети, се незаконски арбитарни упади во приватноста која е наведена во Член 17(1) на ICCPR.. Комитетот не се осврна на Членовите кои ја покриваат дискриминацијата. Судот во Стразбург се има осврнато на оваа проблематика како и во Даџеон против Обединетото Кралство (*Dudgeon v the United Kingdom*) (No. 7275/722/10/1981), Норис против Ирска (*Norris v Ireland*) (No. 10581/83, 26/10/1988) и Модинос против Кипар (*Modinos v Cyprus*) (No. 15070/89, 22/04/1993), А.Д.Т против Обединетото Кралство (*A.D.T. v. United Kingdom*) пресудата од 31-ви Јули, 2000 година. Судот исто така утврди дека законите беа во спротивност со заштитата на приватниот живот како што е наведено во Член 8 на Конвенцијата, и го немаат разгледано случајот под Член 14 кој раководи со дискриминационата проблематика. Во Јужна Африка, во Националната Коалиција за Геј и Лезбејска Еднаквост против Министрот за Правда (*National Coalition for Gay and Lesbian Equality v. Minister of Justice*), Уставниот Суд на Јужна Африка мислеше дека криминалната забрана на согласна хомосексуална содомија е дескриминаторски и го прекрши правото на човечко достоинство

основани на согласност, сеуште не нуди кохерентен пристап во регулирањето на дискриминацијата, на начин кој е релевантен за сексуалните малцинства. Уште повеќе, Европскиот Парламент ги повика земјите членки да осигураат да ЛГБТ лицата да бидат заштитени од хомофобичен говор на омраза и насилства и да им осигура на истополовите партнери да ја уживаат истата почит, достоинство и заштита како и остатокот од општеството.²⁶ Македонија како земја со кандидатски статус треба да ги земе предвид новите ситуации во ЕУ во врска со оваа проблематика.

Во овој поглед, Кривичниот Законик не нуди одредби за говор на омраза²⁷ Корисно упатство во врска со ова е

работната дефиниција на говорот на омраза која ја има составено ОДИХИР:

Дел А) Секој криминален прекршок против лица или имот, каде жртвата, местото или пак целта на овој прекршок се одредени поради нивната вистинска или пак привидна врска, афилијација, подршка или пак членство во група дефинирана во дел Б

Дел Б) Одредена група може да биде основана врз нивната вистинита или пак привидна раса, националност или етничко потекло, јазик, боја, религија, пол, возраст, ментален или физички

26 Видете supra at 17

27 Ова исто беше случајот со Хрватска, но застапничките и лобирачките активности на невладините ЛГБТ организации резултираа во јавна дебата која на крајот доведе до дополнување на Кривичниот Законик, кое може да послужи како позитивен пример за Македонија. Поради ова, законот сега содржи таква дефиниција во Член 89. Исто така се направија промени во врска со насилна смрт која сега се осврнува на мотивите поради омраза со примена на построги казни како што е и слично на одредбите за убиство.

инвалидитет, сексуална ориентација или пак сличен фактор.²⁸

Покрај непостоењето на експлицитна дефиниција на криминал мотивиран од омраза, постојат членови во законот кои се блиску поврзани со концептот на криминални дејствија мотивирани од омраза. Поради ова, во согласност во **Член 137** од Кривичниот Законик:

“лице кое, врз основа на разлика според полот, раса, боја, етничко или социјално потекло, религиозно или пак политичко убедување, имотна состојба и општествена положба, јазик или пак **друга лична карактеристика или состојба**, го ограничува или пак го лишува од правото на друго лице и граѓанин како што е одредено од Уставот, според закон или пак ратификуван интернационален договор, или пак кој, врз основа на такви разлики го става во позиција на привилегија некој граѓанин, ќе биде казнет со затвор со времетраење од три месеци до три години.”

Поради својот трет параграф овој Член исто така ги покрива правните тела.

Ова одредба не ја покрива сексуалната ориентација и не се осврнува специфично на сексуалната ориентација, иако „личните карактеристики,, можат да се земат како дека го покриваат како посебна основа за забрането однесување. Во контраст со ова, Кривичниот Законик на Босна и Херцеговина со истите одредби изричито ја наведува сексуалната ориентација²⁹. Оваа одредба постанува проблематична ако се земе во предвид претходно споменатото решение во Уставот во врска со општа клаузула за дискриминација.

28 Видете CHALLENGES AND RESPONSES TO HATE-MOTIVATED INCIDENTS IN THE OSCE REGION (Warsaw, October 2006)

29 Видете The Status of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights in Bosnia and Herzegovina, Извештај достапен на: www.iglhrc.org/site/iglhrc/section.php?id=5&detail=693

Исто така, **Член 417** во врска со расна или други видови на дискриминација, кој не ги споменува сексуалните малцинства, и кој беше претходно важен за расистички говор на омраза, не ни вклучува термин кој би можел да ја вклучи сексуалната ориентација. Тој гласи:

(1) Лице кое, врз основа на разликата на раса, боја, националност или пак етничко потекло ги прекршува основните човекови права и слободи признаени од интернационалната заедница ќе биде казнето со затвор од шест месеци до пет години.

(2) Казната под параграф 1 од овој Член исто така е применлива за лице кое прогонува организација или пак поединци поради нивната посветеност на еднаквоста помеѓу луѓето.

(3) Лице кое шири идеи за супериорност на една раса над друга, или пак кој застапува расна омраза или поттикнува расна дискриминација, ќе биде казнето со затвор од шест месеци до три години.

Исто така, надполоненијата од 2004 година на Кривичниот Законик, го воведоа Член 144, параграф 4 кој вели дека лице кој користи компјутерски систем да се заканува со извршување на криминално дејство за кое законот препишува затвор од пет години или повеќе на основа на афилијацијата на некое лице со национална, етничка или расна група или религија ќе биде казнето со затвор од една до пет години. Очигледно сексуалните малцинства немаат никаква полза од оваа одредба.

Иако одредбите на Кривичниот Законик се многу важни и ценети за заштита на сексуалните малцинства, од моменталната состојба, ЛГБТ лицата едвај можат да ги исползуваат и да ги искористат можностите да побараат заштита според овој Законик.

3. Законот за Воена служба ³⁰

И додека Македонија направи чекор напред со декриминализирањето на согласните хомосексуални сексуални чиновни, имаше неколку ретроградни дејствија. Имено, Законот за Воена служба, Член 121, параграф 2 велеше дека „сексуалната злоупотреба или хомосексуалноста „ беа нарушување на дисциплината.

Земајќи го ова во предвид, МАССО заедно со ЦГЧП преку Македонскиот Хелсиншки Комитет доставија апликација до Судот во Стразбург велејќи дека наведената одредба е во спротивност со Член 8 и 14, исто така велејќи дека кршењето на правото на ефективен лек наведен во Член 13 од Конвенцијата. Откако ги употребија сите домашни можности, МАССО уставно го обжали истото. Македонскиот Уставен Суд донесе нелогична одлука ³¹, изјаснувајќи се дека законот не навлегува во приватниот живот на личноста. Имено, Судот одлучи дека по работното време, лицето кое служи во АРМ, може без било каква правна пречка да се вклучи во хомосексуален акт, и забраната е применлива единствено за време на работното време. Изјаснувајќи се на овој начин, Судот го имаше заборавено фактот дека и хомосексуалните и хетеросексуалните сексуални акти за време на работното време се забранети од страна на македонскиот правен систем. Истот така, Судот не забележа дека Судот ја израмни хомосексуалноста со сексуалната злоупотреба.

Како резултат на активностите ЛГБТ невладините организации, во меѓувреме наведената одредба беше исклучена. Имено, Законот за дополнување на Законот за Воена Служба³² ја изостави хомосексуалност од Член 121. Сепак, ова е загрижувачки поради тоа што требаше толку

30 Закон за Воена Служба, Службен Весник Nos. 62/2002, 98/2002 и 25/2003

31 Видете У. No. 98/2004-0-0, 29 Декември 2004

32 Закон за дополнување на Законот за Воена Служба, Службен Весник No. 112, 21 декември 2005

долго време како и аплицирањето при интернационална институција пред нешто да биде направено за да се поравни домашната легислатива со стандарите за човекови права и со самиот законски поредок на Македонија. Надополнувањето следеше по ОБСЕ Состанокот за имплементирање на човечката димензија кој се одржа во Варшава 2006 година.

4. Семејно Право³³

Семејното право на Република Македонија се води од традиционалните идеи за брак и семејство. Поради ова, Член 6 наведува дека *бракот е унија помеѓу маж и жена* регулирана според закон. , и дека *мажот и жената* ги одредуваат своите односи според своите одлуки врз основа на еднаквост, заемна почит и помош.

Исто така, Член 17 вели дека брак може да се склучи помеѓу *две лица од спротивен пол*. Други одредби кои се сметаат за релевантни регулирајќи ја самата процедура за склучување на брак го користат истиот јазик - имено претпоставувајќи дека е законска унијата помеѓу маж и жена, и не им го нуди истото на истополови партнери, при тоа правејќи ги правата кои произлегуваат од граѓански брак недостапни за истополовите парови.

Поради ова, особено е важно е предлог Законот за Регистрирани Партнерство да се примени.

5. Законот за Работни Односи³⁴

Законот за Работни Односи е единствениот дел од легислативата кој се осврнува на половата насоченост, како посебна основа за забрането однесување во врска со вработувањето. Така, во Член 6 од овој закон вели дека работодавецот не смее да го стави вработениот во нееднаква позиција врз основа на раса, боја, род, возраст, здравствена состојба, или инвалидитет, политичко или

33 Семејно Право, Службен Весник No.83/04 од 24 ноември 2004

34 Закон за Работни Односи, Службен Весник No. 62/05,

28 Јули 2005

друго убедување, членство во синдикат, национално или општествено потекло, имотна состојба, родова насоченост или други лични карактеристики. Ја покрива и директната и индиректната дискриминација, како и злоупотребата. При случај на спор, работодавецот е тој кој треба да го докаже спротивното.

Сепак, основниот проблем со оваа легислатива е дека го користи терминот *полова насоченост* а не сексуална ориентација. Што е проблемот со употребениот јазик во овој закон? Имено, „сексуалната ориентација,“ мора да биде разбрана од тесниот концепт кој го буди терминот „полова насоченост,“. Интернационално користениот термин „сексуална ориентација,“ се однесува на сексуалноста, потцртувајќи го создавањето на сексуалноста во сите своите аспекти, вклучувајќи ја и биолошката, културната, општествената, психолошката и политичката условеност (родови норми исто така) во развитокот и формирањето на сексуалноста. Спротивно на ова, терминот „полова насоченост,“ не само што ригидно се осврнува на биолошкиот пол (а не на сексуалноста и нејзината комплексност), туку, уште повеќе, е термин кој не може да се пронајде и приспособи во/на било која интернационална легислатива или пак во било која модерна теорија и методологија. Земајќи го во предвид таквиот неодреден термин, ЛГБТ заедницата може да се смета хипотетички дека е под покровителство на овој закон, под делот за „други лични карактеристики,“.

Освен претходнонаведениот проблем, законот е воглавно хармонизиран со релевантната ЕУ директива. Сепак, не предвидува одредби вклучувајќи *упатства за дискриминација*, ниту пак ги покрива проблемите во врска со *секундарна виктимизација*. Ова е особено важно земајќи го предвид фактот што нема ниту еден случај на сексуални малцинства пред македонските судови и други институции, кои го рефлектираат стравот и стигмата со која тие се соочуваат.

Исто така би било корисно да се регулира печатењето на брошури за еднаков треман при вработување кои ќе покриваат широки категории кои би ги вклучиле и сексуалните малцинства.

6. Законот за Судови ³⁵

Член 3 на законот наведува дека целите и функциите на судството ги сочинува пред се непристрасното применување на законите без разлика на статусот или позицијата на страните, заштитата, почитта и подобрувањето на човековите права и основните слободи, обезбедување на еднаквост и недискриминација *врз било која основа* осигурувајќи сигурност заснована на владеењето на правото.

Сепак, Член 43, кој го регулира процесот на избирање на судии наведува дека изборот не може да се изврши при дискриминација врз голем број на основи, но не ја вклучува сексуалната ориентација или пак врз основа на друг статус. Токму поради ова нема никаква кохерентност со самиот закон, содржејќи една одредба од каде сексуалните малцинства во теорија можат да имаат полза и друга која не може да се земе како некоја која ја покрива оваа ранлива група.

7. Законот за надополнување на законот за социјална заштита³⁶

Скорешно применетото правно решение, во многу важно поле на социјалното живеење го следи етаблираниот шаблон во регулирањето на дискриминацијата. Имено Член 7-в вели:

35 Законот за Судови, Службен Весник No.58/06 , 11 Мај 2006

36 Закон за надополнување на Законот за Социјална Заштита, Службен Весник No.40 од 30 Март 2007

“Директната или индиректната дискриминација се забранува врз основа на пол, раса, национално, социјално, политичко, религиозно потекло или имотна состојба при примената на правата кои произлегуваат од социјалната заштита утврдена со овој закон”.

Член 7-г, параграф 2 и дефинирањето на индиректната дискриминација се води спред истата логика. Како што може јасно да се види од првото читање законот не ја вклучува сексуалната ориентација, ниту пак идејата за „друг статус,, или пак „друга лична карактеристика,, според која би можеле да се заштитат сексуалните малцинства.

8. Законот за Народниот Правобранител³⁷

Процедурата пред Народниот правобранител започнува со доставување на пријава или пак Народниот правобранител може да започне сопствена иницијатива. Мора да се добие дозвола од оштетената страна пред да се започне процедурата преку иницијативата на Народниот Правобранител или пак од трета страна.

Во согласност со Член 2 од законот за Народниот Правобранител³⁸, и Уставното дополнување XI, оваа институција е тело кое ги штити правата и слободите на граѓаните и сите други лица и презема акција и мерки за заштита (*inter alia*) на принциот на недискриминација. Може да се каже дека оваа одредба е применлива на дискриминацијата врз основа на сексуална ориентација но имајќи го во предвид употребениот јазик во релевантните одредби на Уставот, особено општата клаузула за дискриминација, стои под знак прашалник и остава доволно простор за дискреција и толкување.

37 Законот за Народен Правобранител , Службн Весник No. 60/03, 22 септември 2003

38 Законот за Народен Правобранител , Службн Весник No. 60/03, 22 септември 2003

9. Предлог закон за Регистрирани Партнерства

Словенија усвои закон за истополови партнерства во Јуни 2005 година, и со тоа стана првата држава од поранешниот комунистички блок која го усвои законот, а беше следена од Чешка, каде на 15ти Март, 2006 година претседателското вето беше надминато во долниот дом на Парламентот и законот беше спроведен. Ваквите партнерства треба во принцип да бидат третирани како формален брак.

МАССО работеше на предлог закон за Регистрирани Партнерства според европски стандарди. Потребно е овој закон да биде усвоен за да може да се добие правна сигурност за сексуалните малцинства како принцип кој произлегува од владеењето на правото.

10. Позитивна дискриминација

Точно е дека не постои ниту една легислатива каде дискриминацијата е охрабрена врз основа на сексуална ориентација, не постојат правни одредби кои создаваат позитивни услови за сексуалните малцинства и не постојат адекватни механизми кои ја овозможуваат целосната примена на релевантните правни одредби, особено кога ќе се земат предвид стереотипите и предрасудите присутни кај населението.

Кога е во прашање компаративното право во **Ромер против Еванс**, Врховниот суд на САД со право утврди дека уставното дополнување на сојузната држава Колорадо за забрана на позитивна дискриминација на хомосексуалците е во спротивност на клаузата за Еднаква Заштита на 14-иот амандман на Уставот на САД.³⁹

39 Видете Рој Ромер (Roy Romer,) гувернер на Колорадо, et al., петиционери против Ричард Г. Еванс et al. (Roy Romer, governor of Colorado, et al, petitioners v Richard G. Evans et al) (94-1039), 517 U.S. 620 (1996)

Препораки:

- Постои се поголема потреба за надополнување на Уставот и сите релевантни закони кои содржат општи клаузули за дискриминација кои ќе ја вклучат сексуалната ориентација како одделна основа за дискриминација. Општата забрана за дискриминација треба да биде надополнета за да вклучи цел број на други основи. Ако не е изречито наведено, идејата за „друг статус,, или „други лични карактеристики,, можат да се употребат во согласност со интернационалните одлуки без преседан дека поимите исто така ја вклучуваат сексуалната ориентација. Моменталниот правен систем ги вклучува и ги промовира предрасудите и маргинализацијата на сексуалните малцинства;
- Надополнувањата на Кривичниот Закон треба да започнат, кои исто така ќе вклучат и дефиниција на кривични дела врз основа на омраза кои ќе содржат голем број на основи вклучувајќи ја и сексуалната ориентација. Во овој поглед, можат да се разгледаат две опции - доделување на построги казни за криминални чинови кои се водени од омраза или пак земајќи го во предвид фактот што мотивите биле мотивирани од омраза како влошительна околност за извршителот на делото при изречувањето на казната во рамките на законски препишаниот минимум и максимум;
- Треба да се воведат закон за антидискриминација кој ќе ја покрие дискриминацијата врз основа на сексуалната ориентација, за да може земјата да се синхронизира со релевантниот ЕУ *acquis*;
- Општа забелешка за сите закони кои се однесуваат на сексуалните малцинства, е тоа што треба да се следат релевантните принципи воспоставени во случаите во врска со сексуалната ориентација (како оние кои бее анализирани во текстот) кои се претставени

пред Комитетот за Човекови Права на ОН и Европскиот Суд на Правдата;

- Законот за Регистрирани Партнерства треба да биде усвоен во блиска иднина, според кој партнерите треба да ги имаат истите права како и брачните партнери, за да не живеат во правен вакуум;
- Компетентни тела треба да ја зголемат институционалната заштита на правата на сексуалните малцинства;
- Важно е да се усвои комплементарната антидискриминаторска легислатива за да се обезбеди внесувањето на соодветните одредби во другите закони, за да се зајакне јавната перцепција дека дискриминацијата врз основа на сексуалната ориентација е забранета;
- Да се вклучат позитивни одредби за сексуалните малцинства во релевантната легислатива; и исто така да се создадат програми за позитивна дискриминација според која ЛГБТ заедницата може да биде присутна во медиумите и другите форми на активниот општествен живот, наспроти нејзината со изолација и маргинализација;
- Важно е да се развие секундарна легислатива која го разјаснува третманот на сексуалните малцинства;
- Да се воведува образование за сексуално здравје во основните и средните училишта кое отворено се осврнува на сексуалните малцинства. Непостоењето на ефективна заштита од страна на законите, е во главно видлива во постојаното присуство на дискриминаторска содржина во учебниците кои се во употреба, и непостоењето од институционална реакција во врска со тоа, реакција која треба да биде превземна под раководство на јавното обвинителство, народниот правобранител и Уставниот суд.

Референци:

Таблица на Случаи

UN HRC

Тунен против Австралија (Toonen v Australia) No. 488/1992, ICCPR

Јанг против Австралија (Young v Australia) No. 941/2000, ICCPR

Европски Суд за Човекови Права

А.Д.Т против Обединетото Кралство (A.D.T. v. the United Kingdom), no. 35765/97, ECHR 2000-IX

Даџон против Обединетото Кралство (Dudgeon v. the United Kingdom), пресуда од 22 октомври 1981, Серијал А no. 45,

Фрете против Франција (Frettū v. France), no. 36515/97, ECHR 2002-I

Карер против Австрија (Karner v. Austria), no. 40016/98, ECHR 2003-IX

Модинос против Кипар (Modinos v. Cyprus), пресуда од 22 април 1993, Серијал А no. 259,

Норрис против Ирска (Norris v. Ireland), пресуда од 26 октомври 1988, Серијал А no. 142,

Салгвеиро де Сила Мута против Португалија (Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal), no. 33290/96, ECHR 1999-IX

Смит и Грејди против Обединетото Кралство (Smith and Grady v. the United Kingdom), nos. 33985/96 and 33986/96, ECHR 1999-VI

Врховен Суд на САД

Лоренс против Тексас (Lawrence v Texas), No. 02–102

Боуерс против Хардуик (Bowers v Hardwick), 478 U.S. 186

Рој Ромер, гувернер на Колорадо et al., петиционери против Ричард Г. Еванс et al. (Roy Romer, Governor of Colorado, et al., petitioners v. Richard G. Evans et al.).517 U.S. 620 (1996).

Извештаи

Борбата против дискриминацијата: Тренинг Прирачник
Статусот на Лезбејските, Геј, Бисексуални и Трансродни
права во Босна и Херцеговниа, Извештај

Идентификација на ЛГБТ популацијата во Република
Мкедонија - 2004/2005, МАССО и Македонскиот Хелсиншки
Комитет за Човекови Права

Развој на антидискриминациски закон во Европа - 25-те ЕУ
членки споредени 0 Извештај Ноември 2006

ПРЕДИЗВИЦИ И ОДГОВОРИ НА ИНЦИДЕНТИ МОТИВИРАНИ
ОД ОМРАЗА ВО ОБСЕ РЕГИОНОТ (Варшава, Октомври 2006)

Легислатива

Закон за надополнување на законот за социјална заштита,
Службен Весник No.40 од 30 Март 2007

Закон за Народен Правобранител, Службен Весник No
60/03, 22 Септември 2003

Закон за Работни Односи, Службен Весник No 62/05, 28
Јули 2005

Закон за Судовис, Службен Весник No.58/06, 11 Мај 2006

Закон за Воена Служба, Службен Весник Nos. 62/2002,
98/2002 и 25/2003

Закон за надополнување на законот за воена служба,
Службен Весник No. 112, 21 Декември 2005

Семејно Право, Службен Весник No.83/04 од 24 Ноември
2004

Кривичен Законик, Службен Весник No. 19 30 Март 2003

Интернационални Инструменти

Меѓународна Повелба за Граѓански и Политички

Амстердамски Договор, Службен Весник С 340, 10 Ноември 1997

Директива на Советот Council 2000/78/EC, Службен Весник
на Европската Унија, 27 Ноември 2000,

Резолуција на Европскиот Парламент за хомофобијата во
Европа, 18 Јануари 2006

Европска Конвенција за Заштитата на Човековите Права и
Основни Слободи надополнета од Протокол бр. 11

Мисија за собирање на податоци во јужниот Кавказ
ILGA-Europe и СОС Netherlands
Јануари 12-30, 2005

Индикативна рамка, за полу-формални интервјуа со
припадниците на ЛГБТ заедницата - чии човекови права
биле прекршени

Оваа рамка првично беше разработена како алатка
за пилот-програмата на ILGA-Europe фондот за
документирање на случаи на прекршување на човековите
права

*NB: Важно е да создадете безбедна атмосфера за луѓето
кои ќе ги интервјуирате. Ставете им до знаење дека
ако станат емотивни, дека можат да прекинат со
интервјето кога сакаат, или пак ако постои прашање
кое не сакаат да го одговорат, дека исто така можат
да го прекинат интервјето. Прашајте ги дали сакаат
нивниот идентитет да остане таен или пак променет
за да се заштити нивната приватност. Пред да го
направите интервјето, објаснете како планирате да ги
употребите собраните информации.*

ИНТЕРВЈУА

1. Интервју

Дата:

24.01.2007

Место на извршување на интервјето:

канцеларијата на МАССО

Лице кое го води интервјето:

Славчо Димитров, МАССО

Преведувач:

немаше потреба

Други присутни лица:

никој

2. Лични информации:

1.1 Име (ако е можно) / или прекар:

Марко

1.2 Возраст:

25

1.3 Пол:

машки

1.4 Место на живеење (град):

Скопје

1.5 Сексуална ориентација / родов идентитет:

хомосексуалец, маж

1.6 Социјален идентитет (невработен/работник/
претставник на власта/професионалец):

Вработен, стилист

1.7 Колку луѓе знаат дека не сте хетеросексуалец
(никој, само блиските пријатели, само моето семејство,
сите):

Голем број на луѓе

1.8 Поврзаност го локалната ЛГБТ заедница (во местото
на живеење)?

Поврзан доста, со голем дел од заедницата

3. Кршење на човековите права

1.1.1 3.1 Дали некогаш сте биле жртва на следниве
дела? (можете да одговорите позитивно на повеќе
од една опција)

1. Ви се обраќале со погрдни зборови

Да

2. Ви се заканувале со физичко насилство

Да

3. Личниот имот Ви бил оштетен/уништен

Да

4. Фрлиле предмети кон Вас

Не

5. Ве гонеле или пак Ве следеле

Да

6. Ве плукнале

Да

7. Ве изоставиле или пак намерно Ве игнорирале
Да
8. Ве удриле, удриле со тупаници, клоцале,
претепале
Да
9. Ве нападнале или повредиле со оружје
Не
10. Сексуално Ве нападнале
Не
11. Сексуално Ве малтретирале (без напад)
Да
12. Ве силувале
Не
13. Сте биле малтретирани од полицијата без да
бидете физички нападнати
Не
14. Претепани или нападнати од страна на
полицијата
Не
15. Ви било одбиено домување
Не
16. Ви бил одбиен пристапот до здравствена нега
и услуги (на пример, не Ви била пружена нега,
бидејќи сметале дека сте или Ве
идентификувале како ЛГБТ лице)
Да
17. Не Ве вработиле/ сте биле избркани од работа
Не
18. Не Ви биле пружени трговски услуги (Пр. не
Ви било дозволено да влезете/Ве замолиле да
го напуштите ресторанот/барот/таксито итн)
Не
19. Сте биле задржани од страна на полицијата
без конкретни причини
Не
20. Било каков вид на физичко/вербално насилство
или пак општествена/економска дискриминација?
(Ве молиме, наведете)

Да, објаснето во следното прашање

1.1 Ве молиме подетално опишете ја ситуацијата: што се случи, на кој начин, кога, каде, со кое времетраење, колку пати и кој го стори?

Зимо, 2005, јануари, близу после Нова Година, јас и пријателка ми Џени седевме во кафиќ на шанк. Еден непознат дечко ни пристапи, почна да ни први муабет на што ние пристапивме. Се претстави како таксист и после некое време откако разговаравме, тој и како таксист ни се понуди да не префрли до дома кај мене. Откако не остави не замоли да влезе на кратко за отиде до ws. Само што излегна веднаш го смени доброто лице со кое претходни ни се претставуваше и разговараше со нас. Почна да ја задева Џени за да имаат секс и таа немајќи веќе што да направи му кажа дека е лезбејка. Тогаш почна да ме задева и мене вејќи дека штом Џени е лезбејка сигурно јас сум бил „педерче,, и почна да се зеза на моја сметка. Успеавме некако да го замуабетиме и да го убедиме да излезиме од станот и кога излеговме пред зграда почна да станува уште поагресивен. Го излажавме дека живееме во близина, во некоја друга зграда, само за да кренеме со колата, ко да го смириме и за да се тргнеме од пред зградата. Влеговме во еден влез во една зграда. Тој почна да фрла клупа, да мава со неа. Јас слегов и тој почна да ме навредува и ме удри и јас паднав на земја. Тогаш тој влезе во зградата и почна да удира по кваките на становите. Џени слезе да го смири, почна да го лажи, му даде број за да го смири и тој ја остави. Џени и јас почнавме да бегаме преплашени, Џени почна да паѓа...стигнавме кај мене во зграда. Почнав да ги тргам постерите(рекламни за работата) од зграда од страв за да не ги види и да не најде.

После саат време тој дојде со двајца огромни типови. Почнаа да тропат по прозори и по ролетни, бидејќи мојот стан е веднаш на приземје. Почна да

тропа и на врата. Мајка ми живее во стан веднаш над мојот во истата зграда и излезе за да види што е работата со таа бука. Мислевме дека слушнавме вресок и своневме на полиција. Полицијата дојде за 10 минути. Овие веќе беа заминати. Ја испрашуваа полицајците и мајка ми и таа им кажа за немирите што овие ги правеле. Ме видоа и мене и видоа дека ми е раскрвавена устата одшто претходно ме удри таксистот, а видоа и дека Џени беше ептен потресена. Во тој момент типот засвони на Џени и полицијата му го виде бројот. Полицијата и рече да му крене и да му рече да дојде, ама тој не дојде, најверојатно ја видел марицата од надвор и сфатил. Ние им го кажавме на полицијата неговото има (Филип, ни се претстави кога се запознавме, им кажавме каква кола имаше, а бројот веќе му го видовме).

После тоа ништо од полицијата. Рекоа дека ќе не известат, но ништо.

Јас свонев и до Хелсиншкиот Комитет, но жената што ми се јави од таму звучеше многу незаинтересирано и јас се повлекох.

После неколку месеци кога Џени се враќала дома од работа го видела кај неа пред влез во колата и се сокрила кај комшиите. Инаку Џени од целата траума имаше добиено алергија која и траеше прилично долго време.

Потоа летото во летната дискотека го видовме истиот тип. Јас и Џени игравме и тој ни пристапи со уште еден билдер, застапа околу мене и почнаа да ми викаат „ Да ти ебам мамето педерско,“ ми удари бокс и ме удри со главата и пак ме навредуваше и ми викаше „Што мислиш дека ако пријавиш во полиција дека им е гајле, дека ќе ме спречат?,,. Тогаш дотрчаа други луѓе и го отргнаа од мене.

1.2 Дали знаете некој друг на кому му се случиле истите нешта? Дали тоа се случило во исто време, или во некоја друга прилика?

Да знам и друг мој пријател. Може да се договориме и

на него да му направиш интервју.

- 1.3 Дали луѓето кои Ви го сторија ова беа претставници на власта или физички лица?
Физички лица
- 1.4 Дали мислите дека Вашата сексуална ориентација/ родов идентитет или пак родова експресија беа причината поради која Ви се случи тоа? Зошто мислите така?

Да мислам дека тоа имаше најголем удел, поради тоа што ме навредуваше со такви погрдни зборови, а и посебно во дискотеката летото..

- 1.5 Кои беа последиците од овие дела (лично за Вас, Вашето семејство и/или пријатели, на професионален план - на Вашето работно место или било која друга позиција на која бевте во тоа време)? Дали сте сеуште засегнати од овие последици.
Па јас бев многу потресен од ова. Со Џени немавме излегувано навечер неколку месеци од страв да не го сретнеме. А и мајка ми. Најмногу ми е за неа бидејќи она има многу слабо срце и вакви потреси и влијат многу лошо за здравјето. А за Џени беше уште потешко, ти кажав она имаше дури и алергија од толкавиот стрес.
- 1.6 Дали знаете дали постоеја начини тогаш преку кои ќе можевте да се пожалите за овие дела и да побарате разврска на ситуацијата? Дали познавате некој кој би можел да Ви пружи помош во врска со Вашата ситуација?

Као што ти кажав веќе се обратив првин до Хелсиншкиот комитет, но ..се повлеков.

- 1.7 Ако е соодветно, дали го пријавивте случајот во полиција или до надлежните органи или пак побаравте помош од некоја друга институција (владина или невладина)?
(веќе објаснето погоре)

Прашањата 3.8 - 3.10 не се применливи ако одговорот на прашањето 3.7 е „Не”.

- 1.8 Ако го пријавивте случајот во полиција или пак во некој друг надлежен орган или институција, дали можете да ни дадете информации за тоа со кого разговаравте за случајот (име на институцијата, име на контакт лицето, датата и времето кога го пријавивте случајот)? Дали имате некои официјални записи кои го документираат вашиот контакт со нив?
Име на полицајците кои дојдоа не им знам, а тоа беше доцна вечерта како што објаснив претходно, но не знам, не добив никаков повратен повик и информација од нив после сето тоа. Мисла, не сум сигурен, дека они го викнале типот, но тој им кажал дека јас и Џени сме хомосексуалци и тие не презедоа ништо поради тоа.
- 1.9 Каква беше нивната реакција? Дали беа непријателски настроени, или пак Ве поддржаа?
(објаснето погоре)
- 1.10 Дали нивната помош беше ефективна при справувањето со ситуацијата, разврска на истата, на начин кој според Вас е задоволителен?
Ако не, зошто не?
(објаснето погоре)

4. Обсервации

4.1 Како се однесува лицето кое го интервјуирате?

Тон на глас (тивок, висок, без емоции)

Нормален

Поглед (на пример, мал степен на директен контакт очи во очи)

Мал степен на директен контакт очи во очи

Плачење (кога настапи за време на интервјуто)

Не

Тишина или постојан говор

Постојан, брз и возбуден говор

Говор на телото (нервозни движења, никакви движења)

Гестикулации со рацето дури објаснуваше

Начини на одговор (двоумење по поставувањето на прашањето, бара прашањето да биде повторено)

Без никакви прекини, само по однос да детаљите околу целиот настан, што со оглед на фактот дека е премногу комплексен целиот случај, е сосем разбирливо

Друго

2.2 Каково е местото каде се одржува интервјуто? Дали има некој друг со Вас? Дали е тоа некој кој би можел да биде сфатен како закана? Дали е тоа некој поради чие присуство личноста која ја интервјуирате не би била спремна да зборува?

Интервјуто се одвиваше во мирна атмосфера во концеларијата на МАССО, во просторија во која немаше никој друг освен нас двајцата. Беше прилично опуштено, а и на Марко веќе му е познат просторот, така што немаше основа за да би се чувствувал под закана или несигурно.

1. Интервју со полицаец од Куманово

Дата:
10.11.2006

Место на извршување на интервјето:
Канцеларијата на МАССО, Скопје

Лице кое го води интервјето:
Кочо Андоновски, МАССО

Преведувач:
Нема потреба

Други присутни лица:
Нема

2. Лични информации:

1.1 Име (ако е можно) / или прекар:
Г. С.

1.2 Возраст:
44 години

1.3 Пол:
Машки

1.4 Место на живеење (град):
Куманово

1.5 Сексуална ориентација / родов идентитет:
Бисексуален

1.6 Социјален идентитет (невработен/работник/
претставник на власта/професионалец):

Претставник на власта (полицаец)

1.7 Колку луѓе знаат дека не сте хетеросексуалец (никој,
само блиските пријатели, само моето семејство, сите):
Само најблиски пријатели

1.8 Поврзаност со локалната ЛГБТ заедница (во местото на
живеење)?

Контактирам само со еден

3. Кршење на човековите права

1.1.1 3.1 Дали некогаш сте биле жртва на следниве дела? (можете да одговорите позитивно на повеќе од една опција)

1. Ви се обраќале со погрдни зборови
Да

2. Ви се заканувале со физичко насилство
Да

3. Личниот имот Ви бил оштетен/уништен
Да

4. Фрлиле предмети кон Вас
Не

5. Ве гонеле или пак Ве следеле
Да

6. Ве плукнале
Не

7. Ве изоставиле или пак намерно Ве игнорирале
Да

8 Ве удриле, удриле со тупаници, клоцале, претепаале
Не

9. Ве нападнале или повредиле со оружје
Не

10. Сексуално Ве нападнале
Не

11. Сексуално Ве малтретирале (без напад)
Да

12 Ве силувале

Не

13. Сте биле малтретирани од полицијата без да бидете физички нападнати
Да

14. Претепани или нападнати од страна на полицијата
Не

15. Ви било одбиено домување
Не

16. Ви бил одбиен пристапот до здравствена нега и услуги (на пример, не Ви била пружена нега, бидејќи сметале дека сте или Ве идентификувале како ЛГБТ лице)
Не

17. Не Ве вработиле/ сте биле избркани од работа Бев суспендиран

18. Не Ви биле пружени трговски услуги (Пр. не Ви било дозволено да влезете/Ве замолиле да го напуштите ресторанот/барот/таксито итн)
Не

18. Сте биле задржани од страна на полицијата без конкретни причини
Да

19. Било каков вид на физичко/вербално насилство или пак општествена/економска дискриминација? (Ве молиме, наведете)
Ме казнија заради случајот со 15% од платата/6 месеци

1.1 Ве молиме подетално опишете ја ситуацијата: што се случи, на кој начин, кога, каде, со кое времетраење, колку пати и кој го стори?

Во јуни 2006 од страна двајца непознати бев измамен со цел да земат пари од мене, но откако утврдија дека сум

претставник на власта истите ме уценуваа дека ќе се јават на работа со цел да кажат дека сум бисексуалец и бараа пртивредност на пари од 100евра, да им ги донесам за седум дена, а се со цел, сликите кои ги направија (не сум ги видел сеуште) како наводно сум имал орален однос со нив, а јас немав ништо (сликата е како сум клекнат а другиот до мене со симнати панталони И гаки) да не ги дадат кај мене на работа. Таа слика истите ќе ми ја врателе откако парите ќе им ги донесам. Откако случајот јас лично го пријавив во полиција, полицијата веднаш не ми пружуи лекарска помош, иако бев под јак стресс и возбуда, истите (полицајците) по направените разговори на кои не се сеќавам, после четири саати испитување, ме однесоа на мое барање на лекар, каде примив соодветни лекарства, за смирување, не се сеќавам точно, ми ставаа и инекции, во Ѓорче амбулантата е документирано.

Откако се смирив после половина час и видов што напишале протестирав со цел да се поништи тоа, да дадам друга изјава. Полицајците го одбија тоа, наводно немало да има никаков проблем. Во 23 часот ме пуштија по самото идентификување на лицата кои ме нападнаа. Ако беше случај лажно да пријавувам, како што наведува полицијата, јас немаше никогаш да ги препознаам и пријавам.

По самото враќање дома, се јавив на матичниот доктор, каде истиот веднаш ми даде лекарства и упат за нервно, каде што бев на боледување и под лекарства.

По седум дена повторно бев повикан во МВР во Скопје, каде што лицата беа фатени и соочени со мене и истите упорно тврдеа дека сум отишол доброволно и дека со нив сум имал односи. Од страна на инспекторите од МВР, бев упорно испрашуван неколку саати, како јас да сум криминалец, а тие исправни. Нив не ги интересираше случајот, туку дали сум имал односи со нив. Дури и ми се закануваа дека ќе ме тепаат ако не признаам тоа што ќе го кажат тие (инспекторите од МВР), дека ќе бидам избркан од работа и дури ми рекоа дека е подобро да одам да се обесам отколку

да одам повторно на работа.

Откако ме натераа да ја дадам втората изјава по нивен терк истите после ми рекоа дека секој има свое право на сексуална ориентација и дека нема да влијае на мојот понатамошен живот и дека с# ова ќе остане во тајност. Но тие не го одржаа зборот и поднесоа кривична пријава, така да бев на суд во септември, при што и судијата го интересираше дали сум имал односи, а не го интересираше дека тие двајца се познати криминалци и дека едниот е во притвор а другиот во затвор, за други дела.

Најпрвин се обратив за помош во МАССО, каде што заедно со човек од МАССО отидовме во Хелсиншкиот Комитет за Човекови Права на Република Македонија, за да побараме правна помош.

Од тогаш од МХК немам никаков одговор.

Процесот е сеуште во тек во Судот.

1.2 Дали знаете некој друг на кому му се случиле истите нешта? Дали тоа се случило во исто време, или во некоја друга прилика?

Знам за друг таков случај, не е пријавен нигде, затоа што на едниот од учесниците таткото е инспектор. Се случи некаде во 2004 година.

1.3 Дали луѓето кои Ви го сторија ова беа претставници на власта или физички лица?

Тие што ме нападнаа и уценуваа се физички лица, а тие што ме натераа да потпишам невалидна изјава се полицајци.

1.4 Дали мислите дека Вашата сексуална ориентација/ родов идентитет или пак родова експресија беа причината поради која Ви се случи тоа? Зошто мислите така?

Да. Затоа што беше снимена фотографија со мобилен телефон.

1.5 Кои беа последиците од овие дела (лично за

Вас, Вашето семејство и/или пријатели, на професионален план - на Вашето работно место или било која друга позиција на која бевте во тоа време)? Дали сте сеуште засегнати од овие последици.

Бев суспендиран од работа и се води случај во суд, каде полицијата мене ме гони. На работа се однесуваат поинаку сега, не ми кажуваат директно, ама индиректно. Наводно сум прекршил работна дисциплина, иако не бев на работа. А има случаи од колеги кои прекршиле поголеми работни дисциплини а не биле гонети судски и не биле гонети од работа. Знам случаи на мои колеги кои земале мито а не биле избркани, кражби, фалсификувања на исправи и ништо не им се случило, иако се водела дисциплинска постапка против нив.

1.6 Дали знаете дали постоеја начини тогаш преку кои ќе можевте да се пожалите за овие дела и да побарате разврска на ситуацијата? Дали познавате некој кој би можел да Ви пружи помош во врска со Вашата ситуација?

Затоа се обратив во МАССО и Македонскиот Хелсиншки Комитет.

1.7 Ако е соодветно, дали го пријавивте случајот во полиција или до надлежните органи или пак побаравте помош од некоја друга институција (владина или невладина)?

Да, погоре го објаснив целиот случај.

Прашањата 3.8 - 3.10 не се применливи ако одговорот на прашањето 3.7 е „Не”.

1.8 Ако го пријавивте случајот во полиција или пак во некој друг надлежен орган или институција, дали можете да ни дадете информации за тоа со кого

разговаравте за случајот (име на институцијата, име на контакт лицето, датата и времето кога го пријавивте случајот)? Дали имате некои официјални записи кои го документираат вашиот контакт со нив?

Случајот го пријавив на ден 9ти јуни после 13 часот во Полициската Станица Беко. Немојам да дадам контакт име, не се сеќавам на имињата на инспекторите. Сите записи се во Хелсиншкиот Комитет.

1.9 Каква беше нивната реакција? Дали беа непријателски настроени, или пак Ве поддржаа?

И да и не. Како што објаснив погоре. Од една страна викаа дека нив не ги интересира тоа, а од друга страна ги интересираше и се смееја.

1.10 Дали нивната помош беше ефективна при справувањето со ситуацијата, разврската на истата, на начин кој според Вас е задоволителен? Ако не, зошто не?

Не. Не беше. Од полицијата бев измамен, како во врска со давањето на изјавата и во врска со обезбедувањето на лекарска помош од нивна страна.

4. Обсервации

4.1 Како се однесува лицето кое го интервјуирате?

Тон на глас (тивок, висок, без емоции)
Нормален тон, без многу емоции.

Поглед (на пример, мал степен на директен контакт очи во очи)
Директен поглед, понекогаш малку нервозен.

Плачење (кога настапи за време на интервјуто)
Не.

Тишина или постојан говор
Постојан говор.

Говор на телото (нервозни движења, никакви движења)
Смирен.

Начини на одговор (двоумење по поставувањето на прашањето, бара прашањето да биде повторено)
Не.

Друго

Кога се случи настанот, лицето беше во МАССО и тогаш со голема емотивност го раскажа и пријави случајот. Затоа што МАССО немаше услови да пружи бесплатна правна помош, заедно отидовме тогаш во Македонскиот Хелсиншки Комитет за Човекови Права и таму го пријавивме случајот во нивната соодветна служба.

2.2 Какво е местото каде се одржува интервјуто? Дали има некој друг со Вас? Дали е тоа некој кој би можел да биде сфатен како закана? Дали е тоа некој поради чие присуство личноста која ја интервјуирате не би била спремна да зборува?

Во мојата канцеларија, сами, немаше никаква закана, ниту пак лицето така нешто доживеа. Како што кажав претходно, веќе имаше дојдено претходно да го пријави случајот.

Мисија за собирање на податоци во јужниот Кавказ
ILGA-Europe и COC Netherlands
Јануари 12-30, 2005

Индикативна рамка, за полу-формални интервјуа со
припадниците на ЛГБТ заедницата - чии човекови права
биле прекршени

Оваа рамка првично беше разработена како алатка
за пилот-програмата на ILGA-Europe фондот за
документирање на случаи на прекршување на човековите
права

*NB: Важно е да создадете безбедна атмосфера за луѓето
кои ќе ги интервјуирате. Ставете им до знаење дека
ако станат емотивни, дека можат да прекинат со
интервјето кога сакаат, или пак ако постои прашање
кое не сакаат да го одговорат, дека исто така можат
да го прекинат интервјето. Прашајте ги дали сакаат
нивниот идентитет да остане таен или пак променет
за да се заштити нивната приватност. Пред да го
направите интервјето, објаснете како планирате да ги
употребите собраните информации.*

ИНТЕРВЈУА

1. Интервју

Дата:

28.11.06

Место на извршување на интервјето:

канцеларијата на ЕГАЛ

Лице кое го води интервјето:

Славчо Димитров, МАССО

Преведувач:

немаше потреба

Други присутни лица:

никој

2. Лични информации:

1.1 Име (ако е можно) / или прекар:

Игор

1.2 Возраст:

27

1.3 Пол:

машки

1.4 Место на живеење (град):

Скопје

1.5 Сексуална ориентација / родов идентитет:

хомосексуалец, маж

1.6 Социјален идентитет (невработен/работник/
претставник на власта/професионалец):

Волонтер во НВО

1.7 Колку луѓе знаат дека не сте хетеросексуалец
(никој, само блиските пријатели, само моето семејство,
сите):

Поблиски пријатели

1.8 Поврзано го локалната ЛГБТ заедница (во местото
на живеење)?

Порано многу повеќе, но сега не толку многу

3. Кршење на човековите права

1.1.1 3.1 Дали некогаш сте биле жртва на следниве
дела? (можете да одговорите позитивно на
повеќе од една опција)

1. Ви се обраќале со погрдни зборови

Да

2. Ви се заканувале со физичко насилство

Не

3. Личниот имот Ви бил оштетен/уништен

Не

4. Фрлиле предмети кон Вас

Не

5. Ве гонеле или пак Ве следеле
Не
6. Ве плукнале
Не
7. Ве изоставиле или пак намерно Ве игнорирале
Не
- 8 Ве удриле, удриле со тупаници, клоцале,
претепале
Не
9. Ве нападнале или повредиле со оружје
Не
10. Сексуално Ве нападнале
Не
11. Сексуално Ве малтретирале (без напад)
Не
- 12 Ве силувале
Не
13. Сте биле малтретирани од полицијата без да
бидете физички нападнати
Да
14. Претепани или нападнати од страна на
полицијата
Не
15. Ви било одбиено домување
Не
16. Ви бил одбиен пристапот до здравствена нега
и услуги (на пример, не Ви била пружена
нега, бидејќи сметале дека сте или Ве
идентификувале како ЛГБТ лице)
Не
17. Не Ве вработиле/ сте биле избркани од работа
Не
18. Не Ви биле пружени трговски услуги (Пр. не
Ви било дозволено да влезете/Ве замолиле да
го напуштите ресторанот/барот/таксито итн)
Не

19. Сте биле задржани од страна на полицијата без конкретни причини

Не

20. Било каков вид на физичко/вербално насилство или пак општествена/економска дискриминација? (Ве молиме, наведете)

Да, објаснето во следното прашање

1.1 Ве молиме подетално опишете ја ситуацијата: што се случи, на кој начин, кога, каде, со кое времетраење, колку пати и кој го стори?

Беше лето, август месец, мислам, пред четири години, седевме на кеј, во Dali (кафе бар), јас и уште еден другар, и дојдоа двајца дечки кај нас на маса. Прашаа дали се слободни столчињата. Им кажавме дека се слободни и одеденаш луѓето ни седнаа на маса. Ги замоливме да станат, ги зеда столчињата и тука удрија првин нешто некој коментар *Леле каков ти е гласот, слушни педерче како звучи* нешто така. Ја повикавме келнерката и они тогаш извадоа значки и рекоа дека се од НТШ, како дека спроведуваат рација, не знам што. Ни ги зеда ранците, ги претресија и не најдоа ништо, нормално. Не замолија да ја платиме сметката и да појдеме со нив. Плативме ние, станавме и отидовме до нивната кола. На пат до колата удираа секакви забанции и шеги, на сексуална основа *леле каков ти е гласот. ти педерче. од колку години се ебеш.* јас ги игнорирав и не им одговарав ништо. Не однесоа во полициската станица во Кисела Вода. Другар ми го однесоа во една просторија, мене во друга. Не ме прашаа речиси ништо поврзано со дрога. ме прашуваа колку години сум педер, *со колку луѓе се ебеш.* ми велеа дека доколку не беа законски попречени би не претепаале... и на крај

ме тераа да се соблечам...и да..им го покажам газот. Тоа беше тоа, после тоа дојдоа некои други нивни колеги и не пуштија. Јас се соблеково, не ме малтретираа, но имаше најсекакви коментари. Другар ми кога не пуштија, не сакаше да зборува воопшто за тоа. А од тогаш се немаме видено многу пати и немаме правено повторно муабет за тоа. Тој не сакаше да збори, бидејќи и татко му е инспектор, работи во полиција и не сакаше да збори за тоа.

- 1.2 Дали знаете некој друг на кому му се случиле истите нешта? Дали тоа се случило во исто време, или во некоја друга прилика?**
Па не знам ништо конкретно, но имам слушано секакви муабети
- 1.3 Дали луѓето кои Ви го сторија ова беа претставници на власта или физички лица?**
Да, претставници на власта, полицајци
- 1.4 Дали мислите дека Вашата сексуална ориентација/родов идентитет или пак родова експресија беа причината поради која Ви се случи тоа? Зошто мислите така?**
Па тоа беше поводот, конкретно баш заради гласот ни седнаа на маса и почнаа да не малтретираат.
- 1.5 Кои беа последиците од овие дела (лично за Вас, Вашето семејство и/или пријатели, на професионален план - на Вашето работно место или било која друга позиција на која бевте во тоа време)? Дали сте сеуште засегнати од овие последици.**
Па на почетокот ми беше тешко, но сега вече не, го имам надминато тоа.

- 1.6 Дали знаете дали постоеја начини тогаш преку кои ќе можевте да се пожалите за овие дела и да побарате разврска на ситуацијата? Дали познавате некој кој би можел да Ви пружи помош во врска со Вашата ситуација?
Па не , во тоа време не ми беше познато.
- 1.7 Ако е соодветно, дали го пријавивте случајот во полиција или до надлежните органи или пак побаравте помош од некоја друга институција (владина или невладина)?
Не, а и бидејќи стануваше збор за претставници на власта, ми беше битно само да помине и да си отидам од таму, да го заборавам тоа...но, пак на нив треба да им се обратиш..како?

Прашањата 3.8 - 3.10 не се применливи ако одговорот на прашањето 3.7 е „Не”.

- 1.8 Ако го пријавивте случајот во полиција или пак во некој друг надлежен орган или институција, дали можете да ни дадете информации за тоа со кого разговаравте за случајот (име на институцијата, име на контакт лицето, датата и времето кога го пријавивте случајот)? Дали имате некои официјални записи кои го документираат вашиот контакт со нив?
- 1.9 Каква беше нивната реакција? Дали беа непријателски настроени, или пак Ве поддржаа?
- 1.10 Дали нивната помош беше ефективна при справувањето со ситуацијата, разврската на истата, на начин кој според Вас е задоволителен? Ако не, зошто не?

4. Обсервации

4.1 Како се однесува лицето кое го интервјуирате?

Тон на глас (тивок, висок, без емоции)

Нормален

Поглед (на пример, мал степен на директен контакт очи во очи)

Мал степен на директен контакт со очите

Плачење (кога настапи за време на интервјуто)

Не

Тишина или постојан говор

Постојан говор, без некои значителни прекини

Говор на телото (нервозни движења, никакви движења)

Мала вознемиреност, можеби, поради грицкањето на ноктите и пушењето цигари

Начини на одговор (двоумење по поставувањето на прашањето, бара прашањето да биде повторено)

Директни одговори

Друго

2.2 Каково е местото каде се одржува интервјуто?

Дали има некој друг со Вас? Дали е тоа некој кој би можел да биде сфатен како закана? Дали е тоа некој поради чие присуство личноста која ја интервјуирате не би била спремна да зборува?

Местото каде што се одржа интервјуте е всушност организацијата каде што Игор работи како волонтер. Во моментот додека се одвиваше интервјуто јас и Игор бевме во одделна канцеларија и немаше никаква опасност или закана која би го направила несигурен.

**Мисија за собирање на податоци во јужниот Кавказ
ILGA-Europe и COC Netherlands
Јануари 12-30, 2005**

**Индикативна рамка, за полу-формални интервјуа со
припадниците на ЛГБТ заедницата - чии човекови права
биле прекршени**

Оваа рамка првично беше разработена како алатка
за пилот-програмата на ILGA-Europe фондот за
документирање на случаи на прекршување на човековите
права

*NB: Важно е да создадете безбедна атмосфера за луѓето
кои ќе ги интервјуирате. Ставете им до знаење дека
ако станат емотивни, дека можат да прекинат со
интервјето кога сакаат, или пак ако постои прашање
кое не сакаат да го одговорат, дека исто така можат
да го прекинат интервјето. Прашајте ги дали сакаат
нивниот идентитет да остане таен или пак променет
за да се заштити нивната приватност. Пред да го
направите интервјето, објаснете како планирате да ги
употребите собраните информации.*

1. Интервју

Дата:

07.02.2007

Место на извршување на интервјето:

канцеларијата на МАССО

Лице кое го води интервјето:

Славчо Димитров, МАССО

Преведувач:

немаше потреба

Други присутни лица:

Александра Арсова

2. Лични информации:

1.1 Име (ако е можно) / или прекар:

Марко

1.2 Возраст:

25

1.3 Пол:

машки

1.4 Место на живеење (град):

Скопје

1.5 Сексуална ориентација / родов идентитет:

хомосексуалец, маж

1.6 Социјален идентитет (невработен/работник/
претставник на власта/професионалец):

Вработен, стилист

1.7 Колку луѓе знаат дека не сте хетеросексуалец
(никој, само блиските пријатели, само моето семејство,
сите):

Голем број на луѓе

1.8 Поврзаност го локалната ЛГБТ заедница (во местото
на живеење)?

Поврзан доста, со голем дел од заедницата

3. Кршење на човековите права

1.1.1 3.1 Дали некогаш сте биле жртва на следниве
дела? (можете да одговорите позитивно на повеќе
од една опција)

1. Ви се обраќале со погрдни зборови

Да

2. Ви се заканувале со физичко насилство

Да

3. Личниот имот Ви бил оштетен/уништен

Да

4. Фрлиле предмети кон Вас

Не

5. Ве гонеле или пак Ве следеле

Да

6. Ве плукнале

Да

7. Ве изоставиле или пак намерно Ве игнорирале

Да

8. Ве удриле, удриле со тупаници, клоцале, претепале
Да
9. Ве нападнале или повредиле со оружје
Не
10. Сексуално Ве нападнале
Не
11. Сексуално Ве малтретирале (без напад)
Да
12. Ве силувале
Не
13. Сте биле малтретирани од полицијата без да бидете физички нападнати
Не
14. Претепани или нападнати од страна на полицијата
Не
15. Ви било одбиено домување
Не
16. Ви бил одбиен пристапот до здравствена нега и услуги (на пример, не Ви била пружена нега, бидејќи сметале дека сте или Ве идентификувале како ЛГБТ лице)
Да
17. Не Ве вработиле/ сте биле избркани од работа
Не
18. Не Ви биле пружени трговски услуги (Пр. не Ви било дозволено да влезете/Ве замолиле да го напуштите ресторанот/барот/таксито итн)
Не
19. Сте биле задржани од страна на полицијата без конкретни причини
Не
20. Било каков вид на физичко/вербално насилство или пак општествена/економска дискриминација?
(Ве молиме, наведете)
Да, објаснето во следното прашање
- 1.1. Ве молиме подетално опишете ја ситуацијата: што се случи, на кој начин, кога, каде, со кое времетраење, колку пати и кој го стори?

Беше лето, минатата година, јули/август. Бев во англиска амбасада за да извадам виза за студиум на Mr. Steiner Academy. Јас бев првиот примен од Македонија, со многу добри резултатати на интервјуто на кое бев претходно во Белград. Првин кога почнаа да ме интервјуираат ми бараа базични податоци, и меѓу другите дека не сум женет, дека немам деца. Имав преведувач и покрај тоа што знаев англиски. Беше сосем забележливо дека девојката која ме интервјуираше почна да станува безобразна и да ми поставува премногу прашања за мојот личен живот, како зошто немам девојка... тие си се поднасмевнуваа цело време една на друга, а преведувачката не преведуваше целосно како што јас кажувава, на што и и укажав. Ми рекоа да седна и да чекам да ме викнат повторно. Сите други што ги интервјуираа завршуваа максимум за еден саат. Јас чекав до три часот (а бев дојден од осум сабајле). Дојде и обезбедувањето, а јас чекав сеуште, сам. Дури во три часот ме викнаа пак. Ми постави набрзина неколку прашања и ми рече да чекам пак. Во четири часот почнаа да доаѓаат сите за да си ја земаат визата и конечно мене ме викнаа пак и ми кажаа дека сум одбиен и дека немам право на жалба, дека така заклучил конзулатот. Мене за Лондон ми требаше само транзит виза за максимум од три месеци, за тренинг и требаше да заминам за Америка. Јас им ги имах доставено сите гаранции(за храна, сместување, превоз и карта до Англија и САД). И им кажав дека сум фризер кој работи на call job, а они ко демек не можеа да ги најдат местат кајшто работам никаде на yellow pages. Мислам дека и преведувачката е виновна бидејќи не преведуваше како што треба. После ова се јавив во агенцијата овде, тие се јавија во агенцијата во Словенија и повторно ми испратија документи. После недела време отидов пак. Овој пат им однесов и потврда со печат и телефон оф местат кајшто работам. Пак почнаа да ме прашуваат за девојка, на што им укажав

дека и претходниот пат ме прашуваа за тоа и дека јас неvistина мислам дека не е воопшто важно. Сепак им кажав дека сум геј. И преведувачката така подбивно и шепна на девојката што ме интервјуираше „aaa he’s a gay...“, Јас пак ги замолив да ми дозволат да зборувам сам на англиски без преведувач. И после консултациите, таа арогантно ми рече како „ епа ајде штом толку инсистираш, ајде да видиме колку е добар твојот англиски,.. Почна да ме прашува за адресите во Лондон, од кои една не знаев точно напамет, и таа веднаш ми рече како тоа требало напамет да се знае, и ми рече „епа затоа немој другпат да се правиш толку самоуверен,.. И тогаш станав веќе ептен сигурен дека нешто не е во ред. Почна да ме прашува за дечко, што мислиме за во иднина.. значи интервјуто пак доби друга насока. Ми ги извади сите документи и ме прашуваше колку заработувам месечно и јас и кажав дека во просек заработувам 2000-4000 неделно, а таа запиша месечно. Интервјуто продолжи со тон на ароганција и дискриминација. Пак ме одбија, овој пат со објаснување дека е заради парите што сум ги заработувал и дека сум немал америчка виза (а јас им однесов документ-потврда од американска амбасада со кој тие тврдат дека ќе ми дадат виза, само е нужно првин да ја земам англиската). Отидов пак во агенцијата и од таму испратија писмо до претпоставените. Ништо повеќе не слушнав од агенцијата, претпоставувам дека поради тоа што работат со многу кандидати за работа на страна и не се заинтересираа толку за мене. Директно ја контактирав и агентката од Холандија а таа ми рече дека не е доволно моќна да дејствува за ова. Ова е првпат, а претходно сум бил во многу земји на доусовршување (во Холандија двапати, Германија, Швајцарија, Грција). Исто и еден друг дечко поднесуваше за транзит виза преку Англија за да работи на брод, а нему му дадоа виза.

- 1.2 Дали знаете некој друг на кому му се случиле истите нешта? Дали тоа се случило во исто време, или во некоја друга прилика?
Да слично и се имаше случено на една моја пријателка, но таа поднесе жалба за дискриминација, не знам каде и како, и потоа и дадоа виза.
- 1.3 Дали луѓето кои Ви го сторија ова беа претставници на власта или физички лица?
Физички лица
- 1.4 Дали мислите дека Вашата сексуална ориентација/ родов идентитет или пак родова експресија беа причината поради која Ви се случи тоа? Зошто мислите така?

Да мислам, затоа што ме забележаа дека сум геј и ми поставуваа праша за интимниот живот, за девојки, за деца, за дечко ми, и кога преведувачката и шепкаше на интервјуерката, и додека преведуваше со доза на иронија. Причините за одбивањето мислам дека не беа воопшто соодветни. И седев 8 саати сам без храна. Цело време разговараше со мене со арогантен тон. Воопшто не се ориентираа кон прашања за мојата професија, искуство, дипломи, документи... ми ја спречија работата. Мислам дека стануваше збор за лична хомофобија. Случајов им го кажав и на други од други амбасади, мои муштерии, кои ми рекоа дека не се чудат бидејќи знаеле какви се безобразни во англиска амбасада.

- 1.5 Кои беа последиците од овие дела (лично за Вас, Вашето семејство и/или пријатели, на професионален план - на Вашето работно место или било која друга позиција на која бевте во тоа време)? Дали сте сеуште засегнати од овие последици.

Па буквално ми го упропастија животниот сон и шанса. Јас цел живот работа за ваква можност.

1.6 Дали знаете дали постоеја начини тогаш преку кои ќе можевте да се пожалите за овие дела и да побарате разврска на ситуацијата? Дали познавате некој кој би можел да Ви пружи помош во врска со Вашата ситуација?
Се немам жалено никаде официјално за ова.

1.7 Ако е соодветно, дали го пријавивте случајот во полиција или до надлежните органи или пак побаравте помош од некоја друга институција (владина или невладина)?

Не

Прашањата 3.8 - 3.10 не се применливи ако одговорот на прашањето 3.7 е „Не“.

1.8 Ако го пријавивте случајот во полиција или пак во некој друг надлежен орган или институција, дали можете да ни дадете информации за тоа со кого разговаравте за случајот (име на институцијата, име на контакт лицето, датата и времето кога го пријавивте случајот)? Дали имате некои официјални записи кои го документираат вашиот контакт со нив?

Само во агенцијата и мојата гентка во Холандија како што веќе и кажав.

1.9 Каква беше нивната реакција? Дали беа непријателски настроени, или пак Ве поддржаа?

(објаснето погоре)

1.10 Дали нивната помош беше ефективна при справувањето со ситуацијата, разврската на истата, на начин кој според Вас е задоволителен? Ако не, зошто не?
(објаснето погоре)

4. Обсервации

4.1 Како се однесува лицето кое го интервјуирате?

Тон на глас (тивок, висок, без емоции)
Нормален, од време на време повишен.

Поглед (на пример, мал степен на директен контакт очи во очи)

Мал степен на директен контакт очи во очи

Плачење (кога настапи за време на интервјуто)
Не

Тишина или постојан говор
Постојан, брз и возбуден говор

Говор на телото (нервозни движења, никакви движења)
Гестикулации со рацето дури објаснуваше, палење цигара..

Начини на одговор (двоумење по поставувањето на прашањето, бара прашањето да биде повторено)
Без никакви прекини, само по однос на некои детаљи околу целиот настан.

Друго

2.2 Каково е местото каде се одржува интервјуто? Дали има некој друг со Вас? Дали е тоа некој кој би можел да биде сфатен како закана? Дали е тоа некој поради чие присуство личноста која ја интервјуирате не би била спремна да зборува?

Интервјуте се одвиваше во мирна атмосфера во концеларијата на МАССО, во просторија во која беше присутна само Александра Арсова, административен офицер. Беше прилично опуштено, а и на Марко веќе му е познат просторот, така што немаше основа за да би се чувствувал под закана или несигурно.

**Индикативна рамка, за полу-формални интервјуа со
припадниците на ЛГБТ заедницата - чии човекови права
биле прекршени**

NB: Важно е да создадете безбедна атмосфера за луѓето кои ќе ги интервјуирате. Ставете им до знаење дека ако станат емотивни, дека можат да прекинат со интервјуто кога сакаат, или пак ако постои прашање кое не сакаат да го одговорат, дека исто така можат да го прекинат интервјуто. Прашајте ги дали сакаат нивниот идентитет да остане таен или пак променет за да се заштити нивната приватност. Пред да го направите интервјуто, објаснете како планирате да ги употребите собраните информации.

1. Интервју

Дата:

11.10.2006

Место на извршување на интервјуто:

канцеларијата на МАССО

Лице кое го води интервјуто:

Славчо Димитров, МАССО

Преведувач:

немаше потреба

Други присутни лица:

никој

2. Лични информации:

1.1 Име (ако е можно) / или прекар:

Мики

1.2 Возраст:

35

1.3 Пол:

машки

1.4 Место на живеење (град):

Скопје

1.5 Сексуална ориентација / родов идентитет:
хомосексуалец, маж

1.6 Социјален идентитет (невработен/работник/
претставник на власта/професионалец):
вработен

1.7 Колку луѓе знаат дека не сте хетеросексуалец
(никој, само блиските пријатели, само моето семејство,
сите):
Поширок круг на луѓе, пријатели, но не и семејството

1.8 Поврзаност го локалната ЛГБТ заедница (во местото
на живеење)?
Поврзан доста, со голем дел од заедницата

3. Кршење на човековите права

1.1.1 3.1 Дали некогаш сте биле жртва на следниве
дела? (можете да одговорите позитивно на
повеќе од една опција)

1. Ви се обраќале со погрдни зборови
Да

2. Ви се заканувале со физичко насилство
Да

3. Личниот имот Ви бил оштетен/уништен
Да

4. Фрлиле предмети кон Вас
Не

5. Ве гонеле или пак Ве следеле
Не

6. Ве плукнале
Не

7. Ве изоставиле или пак намерно, Ве игнорирале
Не

8 Ве удриле, удриле со тупаници, клоцале, претепаале
Да

9. Ве нападнале или повредиле со оружје
Не

10. Сексуално Ве нападнале
Да

11. Сексуално Ве малтретирале (без напад)
Да

12. Ве силувале
Да

13. Сте биле малтретирани од полицијата без да бидете физички нападнати
Да

14. Претепани или нападнати од страна на полицијата
Да (сексуално нападат)

15. Ви било одбиено домување
Не

16. Ви бил одбиен пристапот до здравствена нега и услуги (на пример, не Ви била пружена нега, бидејќи сметале дека сте или Ве идентификувале како ЛГБТ лице)
Не

17. Не Ве вработиле/ сте биле избркани од работа
Не

18. Не Ви биле пружени трговски услуги (Пр. не Ви било дозволено да влезете/Ве замолиле да го напуштите ресторанот/барот/таксито итн)

Не

19. Сте биле задржани од страна на полицијата без конкретни причини

Не

20. Било каков вид на физичко/вербално насилство или пак општествена/економска дискриминација? (Ве молиме, наведете)

Да, објаснето во следното прашање

- 1.1 Ве молиме подетално опишете ја ситуацијата: што се случи, на кој начин, кога, каде, со кое времетраење, колку пати и кој го стори? Од страна на полиција беше, .Лето 1997, јуни/јули, пред годишниот одмор, јас бев со некој свој партнер, на Кале, бев со партнер со кола, со мое возило. Дојдоа 2 полицајци, не легитимираа, човекот кој беше со мене го пуштија, мојот партнер, со зборови како на пример *Магла..*, тој си отиде. Полицајците направија нешто муабет, едниот од нив го испрати помалиот колега, а мене ми ги побара документи од возилото. Јас влегов на возачкото седиште да ги побарам документите, а он на совозачко седиште. И откако ми ги прегледа документите, почна да ме прашува дали сме имале секс, *кој беше ебан сега, кој кого ебеше, дали ме ебеле*, што сме правеле... се дразнуваше да ми ја крева блузата, панталоните, да види дали ми е закопчан патентот, се дразнуваше да отиде до таму, и..на крај ми рече да излезам од кола, значи немаше тука физички ништо и рече дека морал сам да се увери дали имало секс меѓу нас, дали имало некои знаци на мене, значи ми нареди (условно кажано), дека ако сакам он да заборави на се, да не го пријави случајот (а не знам што имаше тука за пријавување), да се соблечам,

долниот дел, панталоните и гаќите, значи, сексуално бев злоупотребен. Тоа е комплетната дискриминација.

1.2 Дали знаете некој друг на кому му се случиле истите нешта? Дали тоа се случило во исто време, или во некоја друга прилика?

Не бидејќи во заедницата малку се зборува за тоа, поготово во тој период кога немаше организирана ЛГБТ заедница, туку беа некои 2 друштенца мали кои не комуницираа меѓу себе, така да...јас друг случај не сум сретнал, барем не ми кажал никој.

1.3 Дали луѓето кои Ви го сторија ова беа претставници на власта или физички лица?

Да, претставник на власта, полицаец

1.4 Дали мислите дека Вашата сексуална ориентација/родов идентитет или пак родова експресија беа причината поради која Ви се случиле тоа? Зошто мислите така?

Да, он точно се посомнева, затоа што на почетокот ми ги постави тие прашања, конкретно ми ги насочи тие прашања. Не стана збор за наркомани, имате ли дрога, па претрес, разбираш? Туку конкретно. Очигледна мислам дека беше ситуацијата, виде 2 машини на Кале со кола, изгледавме „нормално,, значи неиздрогирани. А немаше ништо сексуално, за да би имало прекршување на законот, на јавниот ред и мир.Туку апсолутно, седевме еден до друг и пушевме цигара.

1.5 Кои беа последиците од овие дела (лично за Вас, Вашето семејство и/или пријатели, на професионален план - на Вашето работно место или било која друга позиција на која бевте во тоа време)? Дали сте сеуште засегнати од овие последици.

Лично, ми требаше многу долго време, и денес има некои трајни последици кои се надевам со многу самоконтрола и лична работа го надминувам тоа, но трага секако има сеуште.

- 1.6 Дали знаете дали постоеја начини тогаш преку кои ќе можевте да се пожалите за овие дела и да побарате разврска на ситуацијата? Дали познавате некој кој би можел да Ви пружи помош во врска со Вашата ситуација?**

Не, ми беше важно само да не се дознае случајот, за таа цел не пружив и физички отпор, вербален да, да објаснам, се обидов да објаснам дека ништо не се случило, стануваше збор само за запознавање, а ништо сексуално, што и можеше да се случи, но немаше ништо.

- 1.7 Ако е соодветно, дали го пријавивте случајот во полиција или до надлежните органи или пак побаравте помош од некоја друга институција (владина или невладина)?**

Прашањата 3.8 - 3.10 не се применливи ако одговорот на прашањето 3.7 е „Не“.

- 1.8 Ако го пријавивте случајот во полиција или пак во некој друг надлежен орган или институција, дали можете да ни дадете информации за тоа со кого разговаравте за случајот (име на институцијата, име на контакт лицето, датата и времето кога го пријавивте случајот)? Дали имате некои официјални записи кои го документираат вашиот контакт со нив?**
- 1.9 Каква беше нивната реакција? Дали беа непријателски настроени, или пак Ве поддржаа?**
- 1.10 Дали нивната помош беше ефективна при справувањето со ситуацијата, разврската на истата, на начин кој според Вас е задоволителен? Ако не, зошто не?**

4. Обсервации

4.1 Како се однесува лицето кое го интервјуирате?

Тон на глас (тивок, висок, без емоции)

Умерена висина на гласот, по малку растреперен со извесна вознемереност, па можеби и по малку и гнев во тонот

Поглед (на пример, мал степен на директен контакт очи во очи)

Директен контакт очи во очи

Плачење (кога настапи за време на интервјутото)

Немаше плачење

Тишина или постојан говор

Постојан говор, со минимални прекини, но ништо драстично

Говор на телото (нервозни движења, никакви движења)

Интензивно палење на цигари

Начини на одговор (двоумење по поставувањето на прашањето, бара прашањето да биде повторено)

Немаше никакво двоумење во одговорите

Друго

Со оглед на фактот дека ситуацијата се има случено пред 10 години, се забележуваше релативната надминатост на траумата, но сепак вознемирноста и треперењето на гласот, како и делумната психичка отсутност на лицето после интервјутото, укажуваа на присуството на траги од ужасниот настан.

2.2 Каково е местото каде се одржува интервјутото?

Дали има некој друг со Вас? Дали е тоа некој кој би можел да биде сфатен како закана? Дали е тоа некој поради чие присуство личноста која ја интервјуирате не би била спремна да зборува?

Канцеларијата на МАССО му беше веќе позната на лицето и не претставуваше никаква несигурност за лицето. Бевме сами во канцеларијата, со што дискрецијата и безбедноста му беа загарантирани.

1. ИНТЕРВЈУ

Дата:	9.11.2006.
Локација на интервјуто:	Приватна просторија
Струмица	
Други присутни:	Нема

2. ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Име (надимак)	Кире
Години	26
Пол	маж
Место на живеење	Струмица
Сексуална ориентација	Хомосексуалец
Социјален статус	Вработен
Јавно деклариран	Строго
недеклариран	
Поврзаност со локалната ЛГБТ заедница	Да

Кире е 26 годишен хомосексуалец кој живее во Струмица во заедница со неговите родители и е под благ притисок на неговите да формира своја фамилија како што тоа го има сторено неговиот помлад брат и сестра. При секој таков вербален притисок од неговите родители тој се сомнева дека неговите насетуваат нешто или се сосема свесни за неговата сексуална ориентација.

Бидејќи досега не е отворено препозананен меѓу луѓето како поинаков досега немал никакви проблеми на дискриминација на работно место ниту пак било какви проблеми со законот или друг тип на дискриминација. Она што како психолошка лузна го издвои е неговиот однос со својот братучед кој во периодот на детството сексуално го злоупотребувал при што во почеток на таквите дејствија на Кире му се допаѓало бидејќи открил дека ужива при сексуален контакт со мажи. Меѓутоа по неколку години кога овој почнал да го принудува Кире да има орален секс и со другите братучеди и да изнесува интимни моменти од

инцестот Кире се повлекол и се срамел плашејќи се да не биде откриен од неговите. Набргу потоа таквите сексуални акти како што посведочи тој завршиле и тоа е сега само лош спомен од неговиот детство.

Во периодот на тинејџерските години тој интензивно почнал да пие и да конзумира лесни дроги со неговите другари кои не знаеле за неговото минато, но поради траумите од детството тој воопшто не се обидел да се реализира како хомосексуалец и ги потискал своите сексуални нагони се до периодот кога заминал на студии во Бугарија па дури и тогаш тој го правел тоа со резерви и страв.

При една кавга со домашните пролетва оваа година (2006) неговите го обвиниле дека е виновен за разводот на братучед му (не оној што сексуално и вербално го малтретирал) туку некој сосема друг за кој Кире тврди дека незнае ништо за него. Родителите му рекле “Ти си виновен бидејќи го тераше да се дружи со мажи“. Тогаш Кире многу се вознемирил и бил најблиску до претпоставките за пасивната агресија од страна на родителите и нивното присилување тој да се ожени. Тој смета дека неговите родители можеби знаат што се случувало со него и братучед му додека бил мал. Од преголем стрес вечерта кога се случил инцидентот тој избегал од дома претходно физички пресметувајќи се со татко му (туркање и навреди). Кире два дена спиел кај некој другар додека неговите домашни загрижени го барале. Во моменти на нервоза, стрес и срам дека тие можеби знаат за него тој сакал да најде стан под наем и да живее сам но неговите ја смириле ситуацијата и од тогаш до сега се нема случено поголем инцидент во семејството иако притисоците тој да формира семејство сеуште се присутни од страна на неговите.

3. АНАЛИЗА

За време на интервјуто Кире беше целосно сталожен но поради деликатноста на информациите одвреме-навреме се чувствуваше извесна nelaгодност на неговото лице и растрепереност во гласот. При спомнувањето на поинтимните и тешки моменто очите му лутаа по сидовите или гледаше во земја срамејќи се да воспостави визуелен контакт. Нервозно ги виткаше прстите на рацете, но за цело време додека збореше очигледна беше довербата што ја покажа во текот на целиот разговор.

ИНТЕРВЈУ:

Дата: 06.11.2006
Локација на интервјуто:
Интернат за средношколци “Димитар Влахов“-Струмица
Други присутни: Нема

ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ:

-Име (надимак): Глигор
-Години: 18
-Пол: м
-Место на живеење:
-Сексуална ориентација:
хомосексуалец
-Социјален статус:
средношколец
-Јавно деклариран: не
-Поврзаност со локалната ЛГБТ заедница: да

Глигор има 18 години и е хомосексуалец кој времено престојува во интернатот за средношколци во Струмица. Баш поради неговата сексуална определба а и стравот што почнал уште во неговото детство како ученик во седмо и осмо одделение тој решил средното образование да го продолжи надвор од своето место на живеење. Се почнало во неговото основно училиште во неговиот клас кога тој бил седмо одделение.Неговите соученици (неколку од нив) почнале да му се обраќаат со погрдни зборови како “Женско петле“ а подоцна и со “Педер“. Тој уште во тој период бил свесен за својата сексуална определба, но баш поради тие несакани моменти сакал тоа длабоко во себе да го потисне. Дошло и до мал инцидент кога некаде при крајот на завршувањето на осмо одделение бил нападнат со погрдни зборови и со удирање на клоци.Плашејки се да не дознаат неговите родители за неговата сексуална определба се појавила желбата да

се запише средно образование надвор од своето место на живеење. Помош за нападите во училиштето не побарал од никого па дури ни од своите родители.

Големиот страв, секојдневното потискање и случувањата во училиштето кај него довело до треперење на рацете во одредени моменти кои и денеска одвреме-навреме му се случуваат. Помош за оваа појава побарал во медицинскиот центар во Струмица. Го испратиле на невропсихијатриско одделение, но тој самиот не сакал да го направи прегледот. Слични ситуации на таа од основно му се немаат повторено, но самиот тој вели дека сеуште постои стравот да не му се повтори истото.

Додека траеше интервјуто, Глигор доста внимателно и смилено одговараше кратко на сите прашања, избегнуваше долги одговори. Несакањето да биде прашуван за неговото минато траеше доста кратко кога му спомнав дека неговиот личен идентитет нема никаде да биде споменат. На крајот на разговорот се однесуваше доста слободен и поопширен со неговите одговори.

Përmbledhje:

1. Shqyrtim i përgjithshëm juridik

Hyrje	85
E drejta ndërkombëtare dhe të drejtat e LGBT-së	87
Shqyrtim i përgjithshëm i legjislacionit të Republikës së Maqedonisë, relevant për të drejtat e LGBT-së.....	94
Rekomandime	105
Referencat	107

2. Intervistë

**SHQYRTIM I PERGJITHSHEM
JURIDIK**

HYRJE

Republika e Maqedonisë, në procesin e tranzicionit drejt demokracisë, ka pranuar vlerat e sundimit të së drejtës dhe në veçanti mbrojtjen e të drejtave dhe lirive bazë, si pjesë e këtij standardi. Në këtë drejtim, elemente dhe nocione esenciale, njëherit janë edhe koncepti i mosdiskriminimit dhe ai i barazisë. Orientimi seksual si një nga çështjet delikate, i lidhur ngushtë me nocionin e identitetit të njeriut, është paraqitur në agjendat e demokracive të ngritura dhe bën pjesë në trupin e normave dhe jurisprudencës ndërkombëtare. Edhe pse edhe më tej ekzistojnë disa probleme të ndryshme dhe mënyra të ndryshme të interpretimit, ekziston një bazë e përbashkët për një numër të madh të çështjeve? Kështu, Maqedonia si anëtare e Këshillit të Evropës dhe vend kandidat për anëtarësim në Unionin Evropian, duhet të harmonizojë legjislacionin e saj me konceptet ligjore që mbisundojnë, dhe të marr obligimet që dalin nga anëtarësia në organizatën kryesore për mbikqyrjen e të drejtave të njeriut dhe plotësimin e kriterëve të Kopenhagës gjatë procesit të eurointegritimit.

Qëllimi i analizave është që të sjellin përmbledhje të parimeve bazë të së drejtës ndërkombëtare, të së drejtës së krahasuar case-law, dhe që të vlerësojnë legjislacionin e Maqedonisë, lidhur me ato parime, që të identifikojnë zbrastëirat dhe fushat problematike, dhe si pasojë, t'i mbrojnë reformat e ardhshme. MASSO, përmes këtij shqyrtimi të përgjithshëm, do të kishte patur dëshirë ta jepte kontributin e vet në mbrojtjen e të drejtave të një grupi jashtëzakonisht të cenueshëm njerëzish, të cilët i janë bindur paragjykimit, të cilët janë tepër të shpërfillur nga shoqëria, një pakicë “e padukshme”, anëtarët e së cilës duhet të gëzojnë të drejtat e veta, të cilat, siç do të shohim nga teksti i mëtejshëm, mezi se u garantohen nga ligjet aktuale dhe janë të nënshtruar ndaj një ambienti dhe qëndrimi armiqësor. Domethënë, MASSO, në raste të shumënumërta ka theksuar se grupet e ndryshme të komunitetit LGBT i kanë

bashkuar problemet në vijim: “ekzistimi i diskriminimit të drejtëpërdrejtë apo të tërthortë për shkak të orientimit të tyre seksual, dhuna psikike apo verbale si rezultat i orientimit të tyre seksual dhe masa e ndikimit që ky e ka ky orientim në jetën e tyre të përgjithshme shoqërore, familjare dhe aktive.”¹

Ka patur disa ngjarje pozitive, mirëpo ende shumë duhet bërë për ta përmirësuar gjendjen. Pas ndërtimit të një sistemi ligjor në pajtim me standardet e të drejtave të njeriut që mbizotërojnë në të drejtën ndërkombëtare, test do të jetë implementimi aktual dhe efektiv i ligjeve dhe akteve nënligjore, si dhe luftimi i stigmës (njollës) dhe mostrave të sjelljeve të vendosura në bazë të standardeve të dyfishta morale.

1 Shihni Identifikimin e komunitetit LGBT në Republikën e Maqedonisë - 2004/2005 , MASSO dhe Komiteti i Helsinkut për të Drejtat e Njeriut i Republikës së Maqedonisë

E drejta ndërkombëtare dhe të drejtat e LGBT-së

1. Mbrojtja brenda sistemit të KB-së

Ekzistojnë dy nene në Marrëveshjen Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike (ICCPR), të cilat janë kryesisht relevante për çështjet që kanë të bëjnë me diskriminimin. Respektivisht, Neni 2 dhe Neni 26, i obligojnë vendet nënshkruese të Marrëveshjes, që t’ua garantojnë të drejtat e përfshira në atë, gjithë personave, pa dallim nga bazat (shprehja *statusi tjetër* mund të gjendet për ta përfshirë orientimin seksual) dhe garanton se çdo person është i barabartë dhe ka mbrojtje të barabartë nga diskriminimi (për të cilën vlen përmbajtja e njëjtë e Nenit 2).² Një ilustrim rreth asaj se si është kuptuar dhe zhvilluar nocioni i nxjerrë nga Komitetit i të Drejtave të Njeriut, siç është rasti me *Young kundër Australisë* (nr. 941/2000, ICCPR), ku qëndron se shteti ka dështuar sa i përket trajtimit jo të barabartë të partnerëve nga gjinia e njëjtë të cilëve u janë refuzuar beneficionet, ndërsa partnerëve të pamartuar heteroseksual, të cilëve u është dhënë beneficioni, ishte bazuar mbi kriteret “e arsyeshme dhe objektive”. Ky rast është posaçërisht relevant për Maqedoninë, në drejtim të zgjidhjeve të parapara me të Drejtën familjare (siç do të analizohet më poshtë në tekst).

2. Këshilli i Evropës - Konventa Evropiane mbi të drejtat e njeriut dhe direktivat e përgjithshme nga case-law e Gjykatës Evropiane për të drejtat e njeriut

Neni 14 e Konventës Evropiane mbi të drejtat e njeriut përcakton se:

“Të gëzuarit e të drejtave dhe lirive të njeriut, siç është shpallur në këtë Konventë, do të sigurohet pa diskriminim në asçfarë baze, qoftë atë racore, të ngjyrës, gjuhës, religjionit, opinionit politik apo çfarëdo tjetër, origjinën kombëtare apo shoqërore, asociacionin me pakicën

2 Shihni Marrëveshjen Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike, që mund të gjendet në:

http://www.unhcr.ch/html/menu3/b/a_ccpr.htm

kombëtare, pronën, lindjen apo ndonjë status tjetër. ”³

Sido që të jetë, për vendet që nuk kanë ratifikuar Protokolin 12,⁴ kjo dispozitë nuk ka qëndrim autonom, dhe duhet të thirremi në një nga të drejtat esenciale të përfshira në Konventë. Case-law e Strasburit flet se, deri tani, sa i përket LGBT-së; dispozita në të cilën më së shpeshti thirremi është Neni 8 (së bashku me Nenin 14).

Në përgjithësi, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut ka mbajtur qëndrimin se njëjtë si dallimet e bazuara në gjini, ashtu edhe dallimet e bazuara në orientimin seksual kërkojnë shkaqe jashtëzakonisht serioze në mënyrën e të arsyetuarit.⁵ Kështu, në rastin Karner kundër Austrisë⁶, Gjykata ka gjykuar se Qeveria nuk ka ofruar dëshmi bindëse dhe me peshë, për ta justifikuar interpretimin e thuktë të Ligjit mbi qiranë, i cili ka ndaluar partnerin që ka mbijetuar nga çifti i gjinisë së njëjtë që të mbështetet në atë dispozitë. Në këtë rast, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut kishte të bëjë me **dallimin në trajtimin e homoseksualëve me vështrim në trashëgiminë e qirasë** sipas të drejtës austrake. Pas vdekjes së paditësit, gjatë procedurës, Gjykata duhej të merrej me ankesën nga Qeveria - palë e paditur, se nuk ekzistojnë trashëgues që dëshironin ta vazhdonin procedurën për atë kërkesë. Sipas Gjykatës, rasti kishte të bëjë me një “çështje të rëndësishme me interes të përgjithshëm jo vetëm për Austrinë, por edhe për vendet tjera, nënshkruese të Konventës” dhe se “respektimi i të drejtave të njeriut, siç është definuar në Konventë dhe në Protokolet kërkon vazhdimin

3 Shihni Konventën Evropiane për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, siç është ndryshuar me Protokolin nr. 11, i cili mund të gjendet në: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Lord/005.doc>

4 Republika e Maqedonisë ka nënshkruar dhe ratifikuar Protokolin 12 më 4 nëntor të vitit 2000 dhe më 13 korrik, të vitit 2004. Protokoli ka hyrë në fuqi më 1 prill të vitit 2005.

5 Shihni *Smith dhe Grady kundër Mbretërisë së Bashkuar*, nr. 33985/96 dhe 33986/96, ECHR 1999-VI

6 Shihni *Karner kundër Austrisë*, nr. 40016/98, ECHR 2003-IX

e shqyrtimit të rastit.” Pasiqë vendi i paditur ka dështuar të jep justifikimin e arsyeshëm për interpretimin e thukhtë të Ligjit austrian mbi qiranë, me përjashtim të partnerëve homoseksual, Gjykata ka zbuluar shkelje të Nenit 14 të Konventës lidhur me Nenin 8.

Në rastet në të cilat korniza e njohjes, dhënë vendeve është e ngushtë, njëjtë siç është rasti me trajtimet e ndryshme në bazë të gjinisë apo orientimit seksual, parimi i proporcionalitetit nuk kërkon vetëm që masa e zgjedhur të jetë parim i përshtatshëm për qëllimin në fjalë. Njëherit, duhet treguar së për ta arritur këtë qëllim, është e domosdoshme të përjashtohen disa kategori të njerëzve - në këtë kontekst, personat që jetojnë në lidhje homoseksuale - nga pikëpamja e aplikimit të paragrafit 14 të Ligjit mbi qiranë.⁷

Në rastin Salgueiro Da Silva Mouta kundër Portugalisë,⁸ ECTHR vendosi se dhënia e **përgjegjësisë prindore** nënës të fëmijës, në vend të babait, në bazë të orientimit seksual të babait, ishte diskriminuese.

Në vendimin e kritikuar në rastin e Mata Estevez kundër Spanjës⁹, ku paditësi ka pohuar se trajtimi i ndryshëm lidhur me kualifikimin për pensionin e partnerit të mbijetuar midis partnerëve de facto homoseksual dhe bashkëshortëve, apo madje, partnerëve të pamartuar heteroseksual, të cilët, nëse nuk kanë pasur mundësi legale të martohen para sjelljes së ligjeve mbi shkurorëzimin në Spanjë, që janë miratuar në vitin 1981, ishte në kundërshtim me Nenin 8 dhe 14 të Konventës. Gjykata ka nënvizuar, sipas case-law-së ekzistuese të Konventës, lidhjet afatgjate homoseksuale midis dy meshkujve nuk biejnë në suazat e të drejtës së respektimit të jetës familjare e

7 Shihni *Karner kundër Austrisë*, nr. 40016/98, §41 ECHR 2003-IX

8 Shihni *Salgueiro da Silva Mouta kundër Portugalisë*, nr. 33290/96, ECHR 1999-IX

9 Shihni *Mata Estevez kundër Spanjës* (dec.), nr. 56501/00, ECHR 2001-VI

mbrojtur me Nenin 8 dhe për shkak të dallimeve të vendeve nënshkruese të Konventës, ata edhe më tej gëzuan kornizën e gjerë të njohjes. Sa i përket të drejtës në jetë private, gjykoji se legjislacioni që ka të bëjë me kualifikimin e kompensimit për partnerët e mbijetuar' kishte qëllimin ligjor - mbrojtjen e familjes në bazë të lidhjeve martesore dhe dallimeve në trajtimit binte nën kornizën e njohjes së vendit, duke mos gjetur ndërhyrje diskriminuese në jetën private të paditësit, që është në kundërshtim me Nenin 8, lidhur me Nenin 14.

Më 14 mars të vitit 2007, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut, gjykoji në Odë të Madhe dhe dëgjoi rastin e E.B. kundër Francës¹⁰ (padia nr. 43546/02). Paditësi, duke u mbështetur në nenet 8 dhe 14, argumenton se institucionet vendase kanë refuzuar të lejojnë kërkesën për adoptimin e fëmijës në llogari të orientimit të saj seksual. Mbetet të shihet si Gjykata do ta adresojë këtë çështje, duke u bazuar në zhvillimet në case-law-në e vet. Përkatësisht, në rastin e Fretté kundër Francës¹¹, paditësi duke u thirrur në nenet 8 dhe 14, përkatësisht, ka pohuar se ka qenë i diskriminuar në bazë të orientimit të tij seksual, pasi që nuk i është dhënë autorizimi për adoptim. Ai thoshte se sistemi juridik i cili autorizonte adoptimin e fëmijut nga ana e një prindi të pamartuar, përjashtonte çdo mundësi për adoptim për kategorinë e personave në bazë të orientimit të tyre seksual, faktikisht, homoseksualëve dhe biseksualëve, pa marr parasysh cilësitë e tyre individuale apo aftësinë e tyre për të rritur fëmijë.

Siqo që të jetë, Gjykata e Strazburit, duke u bazuar në kornizat e gjera të njohjes, gjykoji se refuzimi i autorizimit për adoptim nuk shkel parimet e proporcionalitetit, se justifikimi i nxjerrë nga ana e vendit të paditur ishte objektiv dhe i arsyeshëm, kështu që ankesa ndaj trajtimit jo të barabartë nuk ishte diskriminuese në suaza të Nenit 14.

10 Shihni E.B. kundër Francës, Komunikata për mediat - 168(2007)

11 Shihni Fretté kundër Francës, nr. 36515/97, ECHR 2002-I

3. Mbrojtja në Unionin Evropian

Në pajtim me Nenin 6 të Traktatit të KE-së, Unioni është themeluar mbi parimet e lirisë, demokracisë, respektimit të të drejtave dhe lirive të njeriut, dhe sundimit të së drejtës, parimet që janë të përbashkëta për vendet anëtare, ndërsa UE, gjatë mbrojtjes së të drejtave të njeriut, në mënyrë të thuktë ndjek Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Rasti i parë që kishte të bëjë me nocionin e orientimit seksual u përmend në Traktatin e UE-së, ishte Neni 13 i Marrëveshjes së Amsterdimit, në të cilin thuhet:

“Pa paragjykime për dispozitat e tjera të kësaj Marrëveshjeje dhe në suazat e kufizimeve të kompetencave që ia jep Komunitetit, Këshilli duke vepruar njëzëri rreth propozimit të Komisionit dhe pas konsultimit të Parlamentit Evropian, mund të ndër marr veprime përkatëse për ta **luftuar diskriminimin** mbi baza të gjinisë, racës apo origjinës etnike, religjionit apo bindjes, invaliditetit, moshës apo **orientimit seksual.**” (thekse) ¹²

Në bazë të Nenit 13, Këshilli i UE-së miratoi dy Direktiva të cilat përcaktojnë kornizën e punës për masat për anti-diskriminim në vendet anëtare. Këto janë Direktiva e Këshillit 2000/43/EC e 29 qershorit të vitit 2000, që imlementon parimin

e trajtimit të barabartë midis personave pa dallim racor apo etnik (“Direktiva mbi racat”); dhe Direktiva e Këshillit 2000/78/EC, që vendos kornizë të përgjithshme për trajtim të barabartë gjatë punësimit dhe profesionit (“Direktiva mbi kornizën e punës”).¹³

12 Marrëveshja e Amsterdimit, Gazeta Zyrtare C 340, 10 nëntor, viti 1997, që mund të gjendet në: <http://europa.eu.int/eurlex/en/treaties/dat/amsterdam.html#0001010001>

13 Direktiva e Këshillit 2000/78/EC, Gazeta Zyrtare e Unionit Evropian, 27 nëntor, viti 2000, që mund të gjendet në: europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:303:0016:0022:EN:PDF

Dispozitë tjetër relevante është Neni 21 e Kartës të të Drejtave Fundamentale, UE, që ndalon diskriminimin në baza duke përfshirë në mënyrë decide orientimin seksual.

Direktivat kërkojnë që vendet anëtare të garantojnë dhe të sigurojnë kompensim përkatës personal për viktimat dhe kthejnë si të paditurin ashtu edhe të tjerët nga rastet e ngjashme të diskriminimit në sanksionet e ardhshme për shkeljet e ligjeve anti-diskriminuese nacionale të tyre dhe se këto sanksione aplikohen. Në rastet që kanë të bëjnë me orientimin seksual, viktimat nuk do të duhet të dëshmojnë se kanë orientim seksual të caktuar, por vetëm se kanë përjetuar trajtim më pak të favorshëm apo keqtrajtim në baza të orientimit evident seksual, apo lidhjes së tyre me njerëz me orientim të caktuar seksual.¹⁴

Implementimi në vendet anëtare të UE-së:¹⁵

- Vetëm një pjesë e vogël e vendeve anëtare të UE-së kanë përfshirë orientimin seksual në legjislationet e tyre;
- Shumë nga vështirësitë e vërejtura gjatë implementimit të Direktivës, paraqiten në fushën e përjashtimit që u lejohej punëdhënësve me etos religjioz (urrejtje në bazë të bindjeve religjioze). Pikëpamja tjetër e legjislationit nacional është punëdhënësit të ndalojnë beneficionet e punës për ata që janë të martuar, që nga ana tjetër, varet nga e drejta e vendit, dhe ligjet e partneriteteve të regjistruara;
- Vendet kanë regulluar çështjen e diskriminimit të çiftëve të gjinisë së njëjtë në mënyra të ndryshme - diku është trajtuar si instancë e ndarë autonome e diskriminimit, ndërsa në vende tjera, konsiderohet si pjesë e nocionit të diskriminimit në llogari të diskriminimit seksual;
- Disa raste janë sjellur para gjykatave vendase - MB dhe Holanda duke qenë vendet më kundërthënëse ndaj case-law-

¹⁴ Shihni: Luftimi i diskriminimit: Doracak për trajnim, që mund të gjendet në:

<http://www.stop-discrimination.info/6795.0.html>

¹⁵ Shihni: Zhvillimi i Ligjit për anti-diskriminim në Evropë - Raporti i 25 vendeve anëtare të UE-së i krahasuar - i nëntorit të vitit 2006, që mund të gjendet në : www.migpolgroup.com

së më të zhvilluar në këtë temë. Suedia me Ombudsmanin e vet për orientim seksual ka kërkesa që nganjëherë përfundojnë në raste gjyqësore. Kjo gjendje është arsyetuar si e lidhur me çështje konfidenciale, dhe atmosferës armiqësore politike në disa vende, si Polonia dhe Estonia.

Republika e Maqedonisë si vend me status kandidati, është obliguar ta implementojë Direktivën në të drejtën nacionale, që do t'i paraprijë pranimit në Union, gjë që është analizuar në Ligjin e punës. Praktika e vendeve anëtare të UE-së ofron udhëzime të mira, sa iu përket fushave problematike për implementim, dhe Maqedonia mund ta shfrytëzojë mbështetjen në përvojat paraprake dhe të ndjek atë që është nxjerrë si pjesë e praktikave të mira.

Rëndësia e garantimit e të gëzuarit efektiv të të drejtave për komunitetin LGBT në Evropë, në mënyrë plotësuese është përforcuar nga Rezoluta e Parlamentit Evropian mbi 'Homofobinë në Evropë' e cila thirr vendet anëtare që të sigurohet se njerëzit LGBT janë të mbrojtur nga fjalimet e urrejtjes homofobike dhe ato të dhunës.¹⁶ Veç kësaj, në po të njëjtën Rezolutë, vendet anëtare nxiten që të sjellin legjislacion që do t'i jep fund diskriminimit të partnerëve me gjini të njëjtë në fushat e trashëgimisë, rregullativa mbi pronësinë, qiranë, pensionin, taksat, sigurimin social. Shqyrtimi i përgjithshëm i legjislacionit të Republikës së Maqedonisë, siç do të analizohet më poshtë, tregon se ekziston një varg aktivitete në këtë kuptim - për shkak të normave në të Drejtën familjare, të Drejtën që ndryshon Ligjin mbi mbrojtjen sociale, etj.

Veç mbrojtjes nga ana e sistemit të KB-së në nivel ndërkombëtar,

16 Shihni Rezolutën e Parlamentit Evropian, 18 janar të vitit 2006, që mund të gjendet në: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2006-0018+0+DOC+LORD+V0//EN&language=EN>. Rezoluta ka të bëjë me ndalimin e marshëve për dinjitetin e gejleve apo për barazi, e përdorimit të fjalimeve nxitëse, kërcënuese apo urrejtëse, dështrimi i policisë që të sigurojë mbrojtje apo madje të ndërprejë demonstracionet paqësore dhe të dhunshme të grupeve homofobike.

dhe të Këshillit të Evropës në nivelin rajonal, aktivitetet e OSBE-së janë gjithashtu shumë të rëndësishme. Aktet e OSBE-së, edhe pse nuk janë në mënyrë të thukhtë ligjore, janë treguar si vitale, si zgjidhje të ligjeve të buta. Në këtë kuptim, në vitin 1995, Kuvendi Parlamentar i OSBE-së ka miratuar një Rezolutë, e cila thërriste vendet pjesëmarrëse që “të sigurojnë se gjithë personat që u takojnë segmenteve të ndryshme të popullatës së tyre ta kenë respektin dhe konsiderimin e barabartë në kushtetutat, legjislacionet dhe administratat e tyre dhe se nuk do të ketë nënshtrim eksplicit apo të imponuar në bazë të grupit etnik, racës, ngjyrës, gjuhës, religjionit, gjinisë, orientimit seksual, origjinës kombëtare apo përkatësisë së ndonjë pakice ...”(thekse)

Shqyrtim i përgjithshëm i legjislacionit të Republikës së Maqedonisë, relevant për të drejtat e LGBT-së

1. Kushtetuta¹⁷

Në bazë të Nenit 8, vlerat fundamentale të rendit kushtetut të Republikës së Maqedonisë, janë të drejtat dhe liritë fundamentale të qytetarëve të mbrojtura nga e drejta ndërkombëtare, dhe të përcaktuara në Kushtetutë dhe normat e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Neni 9 i Kushtetuës, garanton barazi të gëzimit të të drejtave dhe lirive për të gjithë qytetarët pavarësisht nga baza. Sido që të jetë, orientimi seksual nuk është përmendur *expressis verbis*. Nëse krahasohet me Kushtetutën e Sllovenisë¹⁸, ajo përcakton të drejta dhe liri të njeriut të barabarta, pavarësisht nga origjina kombëtare, raca, gjinia, religjioni, bindja politike apo çfarëdo bindje tjetër, gjendja materiale, lindja, arsimimi, statusi social apo çfarëdo rrethane tjetër personale (thekse) “. Kushtetuta e Maqedonisë as nuk ka nën-term siç është rrethanë personale

17 Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë, Gazeta Zyrtare nr. 52 e 22 nëntorit të vitit 1992, me ndryshimet nr. 1/92, nr. 31. nr. 91, nr. 84 dhe nr. 107

18 Kushtetuta e Republikës së Sllovenisë, Gazeta Zyrtare RS, Nos. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 dhe 68/06

nën të cilën do të përfshiheshte termi orientim seksual. Nocioni *status tjetër* përdoret në Kushtetutën e Federatës së Bosnjës dhe Hercegovinës.¹⁹

Neni 54 i Kushtetuës, i cili nxjerr mposhtjen e lejueshme nga të drejtat dhe liritë e garantuara në raste lufte apo urgjence publike, ndalon që mposhtja të bëhet në mënyrë diskriminuese, por prapsepër nuk i referohet orientimit seksual.

2. Kodi penal²⁰

“Fjalimet që përmbajnë
urrejte dhe veprimet e
dhunshme kundër pakicave
seksuale ende janë të
shpeshta - shpeshherë
me mosndëshkime totale.
Ka ardhur koha që kjo të
ndryshohet.”

Thomas Hammarberg,
Komisar i Këshillit të
Evropës për të Drejtat e
Njeriut²¹

Në vitin 1984 Parlamenti Evropian ka miratuar Rezolutën e tij të parë, lidhur me dekriminalizimin e lidhjeve homoseksuale që bazohen në vetëpëlqim midis të rriturve, që definojnë moshën e njëjtë të vetëpëlqimit të kontakteve homoseksuale dhe heteroseksuale. Homoseksualiteti u hoq nga lista e sëmundjeve të Organizatës Botërore të Shëndetësisë më 17 maj të vitit 1990. Sidoqoftë, kjo ndodhi në vitin 2003, në rastin Lawrence kundër Teksasit²², kur

19 Kushtetuta e Federatës së Bosnjës dhe Hercegovinës, nr. 1/94

20 Kodi penal, Gazeta Zyrtare nr. 19, 30 mars, viti 2003

21 Shihni “Marshet për dinjitetin e gejleve duhet lejuar - dhe mbrojtur” Viewpoint (Pikëpamje), që mund të gjendet në web faqen e Komisarit:

www.commissioner.coe.int”.

22 Shihni Lawrence kundër Teksasit, nr. 02–102. Në këtë rast, Policia e Hjustonit ka hyrë në shtëpinë e lutësit Lawrence, duke nd-

Gjykata Supreme e SHBA-ve gjykoi se Dekreti i Teksasit, duke deklaruar si krim atë që dy persona me gjini të njëjtë hyjnë në marrëdhënie të caktuar intime seksuale, ka shkelur Klauzën e procedurës në fjalë. Shumica e vlerësimit mbështeteshte në ligjet e fundit dhe traditat që treguan “një vetëdijësim të dukshëm se liria u jep mbrojtje thelbësore personave të rritur në të vendosurit si t’i zbatojnë jetat e tyre private në çështje që i përkasin seksit.” Ky rast sundoi vendimin paraprak të Gjykatës Supreme në rastin e Bowers kundër Hardwick.²³

Maqedonia eci drejt dekriminalizimit të homoseksualitetit në vitin 1996, deri atëherë vështroheshte si “sodomi kundër natyrës”. Kjo ishte në dakord me zhvillimet në të drejtën e krahasuar dhe vendimet dhe gjykimet të organeve relevante ndërkombëtare.²⁴

jekur paraqitjen e shqetësimin me armë në vendbanimin privat, dhe kanë parë atë dhe një njeri tjetër të rritur, duke bërë marrëdhënie intime seksuale me vetëprilqimin e të dyve. Ata janë arrestuar dhe denuar për marrëdhënie devijuese seksuale, që bënte shkeljen e Dekretit të Teksasit.

23 Shihni Bowers kundër Hardwickut, 478 U.S. 186. Justice White shprehi mendimin e Gjykatës Supreme, që kishte konstatuar se Ligji i Gruzisë kishte kriminalizuar sodominë homoseksuale dhe se kjo kishte qenë kushtetuese. Një nga shtyllat e racionale ishte se Kushtetuta nuk jep të drejtën fundamentale për homoseksualitet që ata të kuzen në sodomi.

24 Shihni p.sh. *Toonen kundër Australisë* (nr. 488/1992, IC-CPR) HRC kishte gjykuar se ligjet që kriminalizojnë marrëdhëniet vetëprilqimore homoseksuale midis të rriturve, edhe nëse nuk janë të aplikuara me ligj, krijojnë një ndalim joligjor dhe arbitrar në privatitet, të cilat kundërvihen Nenin 17(1) të ICCPR. Komiteti nuk u ishte referuar nëneve që përfshijnë diskriminim. Gjykata e Strazburit ka trajtuar këtë çështje si dhe në rastin *Dudgeon kundër Mbretërisë së Bashkuar* (nr. 7275/722/10/1981), *Norris kundër Irlandës* (nr. 10581/83, 26/10/1988) dhe *Modinos kundër Qipros* (nr. 15070/89, 22/04/1993), A.D.T. kundër Mbretërisë së Bashkuar, gjykim ky i 31 korrikut të vitit 2000. Gjykata gjithashtu ka gjetur se ligjet e përmendura ishin në kundërshtim me mbrojtjen e jetës private së ishte rregulluar me Nenin 8 të Konventës, dhe nuk është ekzaminuar

Sido që të jetë, edhe pse Kodi penal kishte përparuar, me dekriminalizimin e sjelljes homoseksuale në bazë të vetëpëlqimit, prap dështon të sigurojë qasje koherente në rregullimin e diskriminimit, relevante edhe për pakicat seksuale. Aq më tepër, Parlamenti Evropian ka thirrur vendet anëtare të sigurojnë se njerëzit LGBT janë të mbrojtur nga fjalimet urretëse homofobike dhe nga dhuna dhe sigurohen se partnerët me gjini të njëjtë gëzojnë respektin, dinjitetin dhe mbrojtjen e njëjtë si pjesa tjetër e shoqërisë.²⁵ Maqedonia si vend me status kandidati duhet marr parasysh zhvillimet në UE për këtë çështje. Në këtë drejtim, Kodi penal nuk përmban dispozitë për krimin nga urretjtja.²⁶ Një Direktivë e dobishme në këtë kuptim ofron caktimin funksional të krimeve nga urretjtja, që ka parashtuar ODIHR-i:

Pjesa A) Cilado fyerje penale, duke përfshirë këtu edhe fyerjet kundër personave apo pronës, ku viktimat, lokali apo qëllimi i fyerjes janë zgjedhur për shkak të lidhjes së tyre reale apo të perceptuar, dashurisë, përkatësisë, përkrahjes apo anëtarësisë në një grup, siç është definuar në pjesën B Pjesa B) Një grup mund të bazohet mbi racën e tij real apo të perceptuar, origjinën kombëtare apo etnike, gjuhën, ngjyrën, religjionin, gjininë, moshën, paaftësinë mentale apo fizike, orientimin seksual apo ndonjë faktori tjetër të

rasti sipas Nenit 14 që rregullon çështjet e diskriminimit. Në Afrikën Jugore, në Koalicionin Nacional për Barazi të Gejlve dhe Lezbikeve kundër Ministrisë së Drejtësisë, Gjykata Kushtetuese e Afrikës Jugore ka gjykuar se ndalimi penal i sodomisë së vetëpëlqyer homoseksuale ka qenë diskriminues dhe ka shkelur të drejtat për dinjitet njerëzor

25 Shihni më sipër tek 17

26 Ishte kjo rast edhe me Kroacinë, por aktivitetet e përfunduar në fjalim publik që në fund zoi drejt Kodit penal, i cili mund të shërbente si shembull pozitiv për Maqedoninë. Kishte, tanimë akti përfshin asisoj përcaktimi në Nenin 89. Vez kësaj, u bëll ndryshime tek vrasjet të keqsluara, e cila tani ka të bëjë me motivet nga urretjtja me imponimin e dënimeve më të rrepta, krahasuar me dispozitat mbi vrasjet.

ngjashëm.²⁷

Me gjithë mungesën e caktimit të krimit nga urrejtja, ekzistojnë nene në këtë akt që janë të lidhura ngushtë me konceptin e urrejtjes që motivon krim. Kështu, në përputhje me **Nenin 137** të Kodit penal:

“një person i cili, në bazë të dallimeve në gjini, racë, ngjyrë, origjin etnike dhe shoqërore, në bindje politike apo religjioze, pasuri dhe gjendje sociale, gjuhe apo **karakteristika tjera apo rrethana personale**, ndalon apo privon nga të drejtat personin dhe qytetarin, siç është paraparë me Kushtetutë, me ligj apo me Marrëveshje Ndërkombëtare të ratifikuar, apo i cili, në bazë të dallimeve të tilla privilegjon qytetarin, do të dënohet me burgim nga tre muaj deri tre vite.”

Duke u mbështetur në paragrafin e tretë të tij, ky Nen përfshin edhe personat juridik.

Kjo dispozitë nuk përfshin orientimin seksual, pasi që ajo nuk i referohet posaçërisht orientimit seksual, edhe pse “karakteristikat personale” mund të interpretohen se përfshijnë një bazë të veçantë të sjelljes së ndaluar. Si kundërshtim, Kodi penal i Bosnjës dhe Hercegovinës në dispozitën përkatëse në mënyrë decide numëron orientimin seksual²⁸ Kjo dispozitë bëhet problematike, si pasojë e zgjidhjes së përmendur paraprakisht në Kushtetutë sa i përket klauzës së përgjithshme mbi diskriminimin.

Veç kësaj, **Neni 417** që ka të bëjë me diskriminimin racor dhe llojet e tjera të diskriminimit, nuk përmend pakicat seksuale dhe ka dispozitë që është relevante për fjalimet me urrejtje

27 Shihni SFIDAT DHE P/IRGJIGJEVE T/ INCIDENTEVE T/ MOTIVUARA NGA URREJTJA N/ RAJONIN E OSBE-s/ (Warsaw, tetor, viti 2006)

28 Shihni Statusin e t/ drejtave t/ lezbikeve, gejlve, biseksualve dhe transgjinore n/ Bosnje dhe Hercegovin/ , Raport Shadow q/ mund t/ gjendet n/: www.iglhrc.org/site/iglhrc/section.php?id=5&detail=693

racore, as nuk përfshin term që nënkupton orientim seksual. Në atë thuhet:

(1) Një person i cili në bazë të dallimit në racë, ngjyrë, kombësi apo origjinë etnike, shkel të drejtat dhe liritë e njeriut të njohura nga komuniteti ndërkombëtar, do të dënohet me burgim nga gjashtë muaj deri pesë vite.

(2) Dënimi në paragrafin 1 të këtij Neni gjithashtu është i aplikueshëm për personin që keqtrajton organizatat apo individët për shkak të zotimit të tyre për barazi midis njerëzve.

(3) Një person që shpërhap ide të superioritetit të një race mbi atë të tjetrën, apo i cili ushqen urrejtjen racore apo nxit diskriminimin racor, do të dënohet me burgim nga gjashtë muaj deri tre vite.

Aq më tepër, amendamentet e Kodit penal të vitit 2004 kanë paraqitur Nenin 144, paragrafin 4, i cili urdhëron se personi që përdor një sistem kompjuterik për t'u kërcënuar me kryerje të krimit, për të cilin ligji përcakton burgim nga pesë vite apo më tepër, në bazë të përkatësisë së personit në një grup kombëtar, etnik, racor apo religjioz, do të dënohet me burgim nga një deri pesë vite. Me sa duket, as pakicat seksuale nuk mund të përfitojnë nga kjo dispozitë.

Përderisa dispozitat e Kodit penal janë shumë të rëndësishme dhe të vlefshme për mbrojtjen e pakicave seksuale, me qëndrimin aktual LGBT mezi se mund të përfitojë nga ato dhe t'ia jep vetes mundësitë e kërkimit të mbrojtjes me këtë Kod.

3. Ligji mbi shërbimin ushtarak ²⁹

Përderisa Maqedonia bëri hapin para me dekriminalizimin e marrëdhënies së vetëpëlqyer homoseksuale, ka patur edhe ca frenime. Respektivisht, Ligji mbi shërbimin ushtarak, në Nenin 121, paragrafin 2, ka përcaktuar se “*abuzimi seksual apo* ²⁹ Ligji mbi Shërbimit ushtarak, Gazeta Zyrtare Nos. 62/2002, 98/2002 dhe 25/2003

homoseksualiteti” është përçarje kundër disiplinës.

Duke shënuar këtë, MASSO së bashku me CGPC përmes Komitetit të Helsinkit në Maqedoni ka parashtruar një padi në Gjykatën e Strazburit, duke argumentuar se dispozita e kontestuar ka qenë në kundërshtim me Nenin 8 dhe 14, gjithashtu, duke pretenduar shkeljen e së drejtës për një shërim efektiv, të përfshirë me Nenin 13 të kësaj Konvente. Si pasojë e dobësimit të shërimeve të disponueshme vendase, MASSO ka tërhequr ankesën kushtetuese. Gjykata Kushtetuese e Maqedonisë ka sjellur një vendim paksa të palogjikshëm³⁰, duke zbuluar se ligji nuk ka ndërhyrë në jetën private të personit. Domethënë, ajo ka arsyetuar se pas orarit të punës, individi që bën shërbimin ushtarak, mund pa asçfarë pengesa ligjore, të hyjë në lidhje homoseksuale, dhe se ky moslejm aplikohet vetëm gjatë orarit të punës. Me sjelljen e vendimit të tillë, Gjykata ka shpërfillur faktin se të dy - edhe lidhja heteroseksuale edhe ajo homoseksuale gjatë orarit të punës janë të ndaluara me sistemin juridik të Maqedonisë. Aq më tepër, Gjykata nuk ka vërejtur se ligji e barazon homoseksualitetin me abuzimin seksual.

Si rezultat i aktiviteteve të OJQ-së LGBT, ndërkohë, dispozitat e kontestueshme u shfuqizuan. Domethënë, Ligji që ndryshon Ligjin mbi shërbimin ushtarak³¹ mënjanon homoseksualitetin nga Neni 121. Sido që të jetë, është kjo çështje që zgjati aq shumë dhe bëri një padi tek institucioni ndërkombëtar, para se të ndërmerre diçka për ta përshtatur legjislacionin vendas me standardet e të drejtave të njeriut dhe me vetë rendin juridik në Maqedoni, si i tillë. Amendamenti ndjek rekomandimin e dhënë nga Takimi i OSBE-së për implementimin e dimensioneve njerëzore, mbajtur në Varshavë, në vitin 2006.

4. Ligji mbi familjen³²

Ligji mbi familjen në Republikën e Maqedonisë rregullohet
30 Shihni U. No. 98/2004-0-0, 29 dhjetor, viti 2004
31 Ligji që ndryshon Ligjin mbi shërbimin ushtarak, Gazeta Zyrtare nr. 112, 21 dhjetor, viti 2005
32 E drejta familjare, Gazeta Zyrtare nr. 83/04 e 24 nëntorit të vitit 2004

me nocionin tradicional të martesës dhe familjes. Kështu, Neni 6 përcakton se *martesa* është **bashkim midis burrit dhe gruas** rregulluar me ligj, dhe se **burri dhe gruaja** përcaktojnë lidhjet e tyre sipas vendimeve të tyre, duke u bazuar në barazi, respekt të ndërsjellë dhe ndihmë. Veç kësaj, Neni 17 përcakton se martesë mund të lidhet midis **dy personave me gjini të kundërta**. Dispozitat tjera relevante për rregullimin e po kësaj procedure që lidh martesën, kyçin gjuhën e njëjtë - respektivisht, presupozojnë se martesë është bashkim ligjor midis burrit dhe gruas. *Martesa e common-law-së* drejtohet nga Neni 13 i të njëjtit akt. Ajo gjithashtu ka të bëjë me bashkimin midis burrit dhe gruas, dhe nuk përfshin partnerët me gjini të njëjtë, dhe kështu pengon të drejtat që burojnë nga martesë e *common-law-së*, të cilat nuk janë të depërtueshme për çiftet me gjini të njëjtë.

Prandaj, është veçanërisht e rëndësishme të silllet Skicë Ligji për Partneritete të Regjistruara.

5. Ligji mbi marrëdhëniet e punës³³

Ligji mbi marrëdhëniet e punës është pjesa e vetme e legjislacionit e cila i referohet orientimit gjinor, si bazë e veçantë e sjelljes së ndaluar lidhur me punësimin. Prapseprap, në Nenin 6, ky ligj përcakton se punëdhënësi nuk mund ta vëjë të punësuarin në pozitë të pabarabartë në llogari të racës, ngjyrës, gjinisë, moshës, gjendjes shëndetsore apo paaftësisë, bindjes religjioze, politike apo çfarëdo tjetër, anëtarësisë në sindikat, prapavijës kombëtare apo shoqërore, pasurisë, orientimit gjinor apo karakteristikave tjera personale. Kjo paraqet diskriminim të drejtëpërdrejtë dhe të tërthortë, si dhe ngacmim. Në rast kontesti, barra e dëshmisë i bie punëdhënësit.

Sido që të jetë, problemi bazë me këtë pjesë të legjislacionit është se ai përdor një term që mund të interpretohet si “orientim gjinor”, e jo orientim seksual. Ku qëndron problemi me gjuhën e përdorur në ligj? Respektivisht, “orientimi seksual” duhet të dallohet nga koncepti i thuktë që shkakton termi

33 Ligji mbi marrëdhëniet e punës, Gazeta Zyrtare nr. 62/05, 28 korrik, viti 2005

“orientim gjinor”. Termi i përdorur në nivelin ndërkombëtar “orientim seksual” ka të bëjë me seksualitetin, që bie nën konceptimin e seksualitetit në të gjithë aspektet, duke përfshirë këtu gjendjen biologjike, kulturore, shoqërore, psikologjike dhe politike (edhe normat e gjinive, gjithashtu) në zhvillimin dhe formimin e seksualitetit. E kundërta, termi “orientimi gjinor” jo vetëm që me ngurtësi i referohet gjinisë biologjike (e jo vetëm seksualitetit në kompleksitetin e tij) por edhe më tepër, është një term që nuk mund të gjendet dhe të përshtatet me asnjë legjislacion ndërkombëtar apo asnjë teori dhe metodologji bashkëkohore. Duke patur parasysh përdorimin e një termi aq të dykuptueshëm, komuniteti LGBT mund në mënyrë hipotetike të bie nën mbrojtjen e këtij ligji, në suazat e “karakteristikës tjetër personale”.

Pavarësisht nga vërejtja paraprake, akti është kryesisht i harmonizuar me Direktivën relevante të UE-së. Megjithatë, ai nuk përfshin dispozita lidhur me *direktivat për diskriminim, e as nuk përfshin çështje lidhur me aktet nënligjore. Kjo është posaçërisht e rëndësishme për shkak të faktit se më parë nuk janë paraqitur raste të pakicave seksuale para gjykatave të Maqedonisë dhe para institucioneve tjera, e cila reflekton frikën dhe stigmën me të cilën ballafaqohen.*

Gjithashtu duhet qenë e dobishme të organizohet botimi i broshurave mbi trajtimin e barabartë që do të përfshijë kategori të gjera, duke përfshirë këtu edhe pakicat seksuale.

6. Ligji mbi gjykatat ³⁴

Neni 3 i Ligjit përcakton se qëllimet dhe funksionet e përbërjes gjyqësore, *inter alia* përfshijnë aplikimin e paanshëm të ligjeve, pavarësisht nga statusi apo pozita e palëve, mbrojtjen dhe përmirësimin e të drejtave dhe lirive të njeriut, duke siguruar barazi dhe mosdiskriminim në *çdo bazë*, duke ofruar sigurim juridik bazuar në sundimin e së drejtës. Megjithatë, Neni 43, që rregullon procesin e zgjedhjes së gjyqtarëve përcakton se zgjedhja nuk mund të mbahet me diskriminim në disa baza, mirëpo nuk përfshin orientimin seksual, apo nocionin e ndonjë

statusi tjetër. Prandaj, nuk ka koherencë brenda vetë Aktit, që përmban një dispozitë nga e cila teoretikisht do të kishin përfituar pakicat seksuale, e as një tjetër, e cila as që mund të interpretohet për ta përfshirë këtë grup të cenueshëm.

7. Ligji që ndryshon Ligjin për mbrojtje sociale³⁵

Zgjidhja e fundit ligjvënëse në një fushë shumë të rëndësishme të të jetuarit social, ndjek modelin e vendosur në rregullimin e çështjeve që kanë të bëjnë me diskriminim. Përkatësisht, në Nenin 7 thuhet:

“Diskriminimi i drejtëpërdrejtë apo i tërthortë në bazë të gjinisë, racës, ngjyrës, prapavijës kombëtare, sociale, politike, religjioze, apo të pasurisë, në realizimin e të drejtave që burojnë nga mbrojtja sociale që janë të vendosura në këtë ligj është i ndaluar”.

Neni 7-d, paragrafi 2, dhe definimi i tërthortë i diskriminimit, rregullohen me po të njëjtën logjikë. Siç mund qartë të shihet nga leximi i parë, ligji nuk përfshin orientim seksual, e as nocionin “status tjetër” e as “karakteristika tjera personale”, duke u mbështetur në atë se cilat pakica seksuale mund të mbrohen.

8. Ligji për Avokatin e Popullit³⁶

Procedura para Avokatit të Popullit fillon në bazë të parashtrësës, ose Avokati i Popullit mund të nis procedurën në bazë të iniciativës së tij. Pëlqimi i palës së dëmtuar është i domosdoshëm kur procedura fillon në iniciativë të Avokatit të Popullit apo palës së tretë. Në pajtim me nenin 2 të Ligjit për Avokatin e Popullit³⁷, dhe në bazë të Amandamentit kushtetues XI, Avokati i Popullit është organ që mbron të drejtat dhe liritë e qytetarëve dhe personave të tjerë, si dhe ndërmerr veprime dhe

35 Ligji për ndryshimin e Ligjit për Mbrojtje Sociale, Gazeta Zyrtare nr.40 30 Mars 2007

36 Ligji për Avokatin e Popullit, Gazeta Zyrtare nr.60/03, 22 Shtator 2003

37 Ligji për Avokatin e Popullit, Gazeta Zyrtare nr.60/03, 22 Shtator 2003

masa për mbrojtjen e (*inter alia*) parimeve të mosdiskriminimit. Mund të thuhet se kjo klauzulë përfshin edhe diskriminimin në bazë të orientimit seksual, por duke pasur parasysh shprehjet në klauzulën relevante të Kushtetutës, në veçanti neni mbi diskriminimin, kjo çështje është mjaft diskutabile dhe lë shumë hapësirë për diskrecion dhe interpretim.

9. Projektligjet për Partneritete të Regjistruara

Slovenia ka miratuar ligjin për partneritetin midis personave të gjinisë së njëjtë, në qershor të vitit 2005, duke u bërë kështu vendi i parë nga ish-bloku komunist që kaloi një ligj të tillë, shembullin e të cilës e ndoqi Republika e Çekisë, ku më 15 mars të vitit 2006, vetoja e presidentit u hodh poshtë nga Dhoma e Ulët e Parlamentit dhe ky ligj hyri në fuqi. Ky partneritet parimisht duhet të barazohet me martesën/bashkëshortësinë formale. MASSO-ja ka punuar në hartimin e projektligjit për Partneritete të Regjistruara në pajtim me standardet evropiane. Është e domosdoshme që ky ligj të silltet për të siguruar parashikueshmëri dhe sigurim ligjor për pakicat seksuale, si parimet që burojnë nga sundimi i së drejtës.

10. Diskrimini pozitiv

Është e vërtetë se nuk ekziston asnjë pjesë në legjislacion ku diskriminimi në baza të orientimit seksual është përkrahur, por njëherit nuk ekzistojnë klauzula juridike që krijojnë kushte të favorshme për pakicat seksuale dhe nuk ekzistojnë mekanizma adekuat që mundësojnë implementimin e plotë të klauzulave relevante juridike, në veçanti sa iu përket stereotipeve dhe paragjykimeve të popullata në përgjithësi.

Sa i përket të drejtës së krahasuar, në rastin Romer kundër Evans, Gjykata Supreme e SHBA-ve shkoi aq larg për të gjetur se një amandament kushtetues i Kolorados që ndalon veprimet afirmative ndaj homoseksualëve shkel Nenin për Mbrojtjen e Barazisë sipas Amandamentit Katërmbëdhjetë të Kushtetutës së SHBA-ve.³⁸

38 Shihni Roy Romer, Guverneri i Colorado-s, lutësit kundër Richard G. Evans et al. (94-1039), 517 U.S. 620 (1996)

Rekomandime:

- Ekziston nevoja urgjente nga amendamente në Kushtetutë dhe gjithë ligjet relevante që përmbajnë klauzulën e gjerë mbi diskriminimin, e cila si duhet përfshin orientimin seksual si bazë të veçantë. Ndalimi i përgjithshëm i diskriminimit duhet të ndryshohet, për të përfshirë edhe baza tjera. Nëse jo me përcaktimin decid, mund të përdoret nocioni “status tjetër” apo “karakteristika tjera personale”, me kusht që të zhvillohet një praktikë koherente, në përputhje me vendimet ndërkombëtare si shembull se termet përfshijnë edhe orientimin seksual. Sistemi juridik aktual vërteton dhe përjetëson paragjykimin dhe marginalizimin e pakicave seksuale;
- Amendamentet e Kodit penal duhet të inicohen, e cila do të përfshijë përcaktimin e krimit nga urrejtja, dhe do të bëjë të obligueshme shumë baza, duke përfshirë këtu edhe orientimin seksual. Në këtë drejtim, dy opsione mund të merren në konsideratë - përcaktimi i dënimeve më të ashpëra për krimet e motivuara nga urrejtja apo konsiderimi i faktit se motivet kanë qenë të nxitura nga urrejtja si një rrethanë acaruese për bërësin e krimit kur imponohet dënimi brenda minimumit dhe maksimumit të përcaktuar me ligj;
- Duhet të sillen një ligj anti-diskriminues, i cili do të përfshijë diskriminimin në bazë të orientimit seksual, dhe kështu shteti përshtatet me *acquis-in* relevant të UE-së;
- Vërejtja e përgjithshme për gjithë ligjet që kanë të bëjnë me pakicat seksuale, është se parimet relevante të themeluara për rastet e orientimit seksual (siç janë ato që u analizuan më lartë në tekst) të parashtruara tek Komiteti i KB për të Drejtat e Njeriut, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe Gjykata Evropiane e Drejtësisë, duhet ndjekur si duhet;

- Ligji mbi partneritetet e regjistruara duhet të sillet së shpejti, ku partnerët do t'i gëzojnë të drejtat e njëjta me çiftet e martuara, në vend se të jetojnë në braktisje juridike;
- Organet kompetente duhet të nxisin mbrojtje institucionale të të drejtave të pakicave seksuale;
- Është me rëndësi që legjislacioni plotësues anti-diskriminues të miratohet dhe të sigurojë se dispozitat e ngjashme do të kyçen në ligjet e tjera, për ta përforcuar perceptimin publik se diskriminimi në bazë të orientimit seksual është i ndaluar;
- Të përfshihen dispozita afirmuese për pakicat seksuale në legjislacionin relevant; dhe gjithashtu të përpilohen programe afirmuese të veprimit, me përkrahjen e të cilave, LGBT do të mund të paraqitet në mediat dhe format tjera të jetës aktive shoqërore, përkundër izolimit dhe marginalizimit;
- Është me rëndësi të zhvillohen akte nënligjore që qartësojnë trajtimin e pakicave seksuale;
- Të përfshihet edukata për shëndetësi seksuale në shkollat fillore dhe të mesme, e cila haptazi do ta adresojë seksualitetin dhe pakicat seksuale. Mungesa e mbrojtjes efektive me ligjet, është kryesisht e dukshme në prezencën periodike të përmbajtjeve diskriminuese në librat e punës që përdoren, dhe mungesa e reagimit institucional në atë çështje, reagon ky që duhet të ndërmerret në rrethanat e favorshme të detyrave *ex officio* në emër të akuzave publike, Ombudsmanit apo Gjykatës Kushtetuese.

Referencat:

Tabela e rasteve

UN HRC

Toonen kundër Australisë No. 488/1992, ICCPR

Young kundër Australisë No. 941/2000, ICCPR

Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut

A.D.T. kundër Mbretërisë së Bashkuar, no. 35765/97, ECHR 2000-IX

Dudgeon kundër Mbretërisë së Bashkuar, gjykimi 22 Tetor 1981, Series A no. 45,

Fretté kundër Francës, no. 36515/97, ECHR 2002-I

Karner kundër Austrisë, no. 40016/98, ECHR 2003-IX

Modinos kundër Qipros, judgment of 22 April 1993, Series A no. 259,

Norris kundër Irlandës, judgment of 26 October 1988, Series A no. 142,

Salgueiro da Silva Mouta kundër Portugalisë, no. 33290/96, ECHR 1999-IX

Smith dhe Grady kundër Mbretërisë së Bashkuar, nos. 33985/96 & 33986/96, ECHR 1999-VI

Gjykata Supreme, SHBA

Lawence kundër Texas, No. 02–102

Bowrs kundër Hardwck, 478 U.S. 186

Roy Romer, Guvernatori i Kolorados, etj. kundër. Richard G. Evans et al. 517 U.S. 620 (1996).

Raporte

Lufta kundër Diskriminimit: Doracak për trajnim

Statusi i lezbikeve, gejëve dhe të drejtat e transgjitorëve në Bosnjë e Hercegovinë, Raport në hije Identifikimi i popullatës LGBT në Republikën e Maqedonisë - 2004/2005, MASSO dhe Komiteti i Helsinkit në Maqedoni

Zhvillimi i së Drejtës Antidiskriminuese në Evropë - 25 Vendet

anëtare të UE-së krahasim - Raporti i Nëntorit 2006
SFIDAT DHE PËRGJIGJET NË INCIDENTET E MOTIVUARA NGA
URREJTJA NË RAJONIN E OSBE- së (Varshavë, Tetor 2006)

Legjislacioni

Ligji për ndryshimin e Ligjit për mbrojtje sociale, Gazeta
zyrtare nr. 40 , 30 Mars 2007

Ligji për Avokatin e Popullit, Gazeta zyrtare nr.60/03, 22
Shator 2003

Ligji mbi Marrëdhëniet e Punës, Gazeta zyrtare nr.62/05, 28
Korrik 2005

Ligji mbi Gjykatat, Gazeta zyrtare nr.58/06, 11 Maj 2006

Ligji mbi Shërbimin Ushtarak, Gazeta zyrtare nr.62/2002,
98/2002 dhe 25/2003

Ligji për ndryshimin e Ligjit mbi Shërbimin Ushtarak, Gazeta
zyrtare nr.112, 21 Dhjetor 2005

Ligji mbi Familjen, Gazeta zyrtare nr.83/04 of 24 Nëntor 2004
Kodi Penal, Gazeta zyrtare nr.19 30 Mars 2003

Instrumentet ndërkombëtare

Marrëveshja Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike
Traktati i Amsterdami, Revista Zyrtare C 340, 10 Nëntor 1997

Direktivat e Këshillit 2000/78/EC, Revista zyrtare e Unionit
Evropian, 27 Nëntor 2000,

Rezoluta e Parlamentit Evropian për homofobinë në Evropë, 18
Janar 2006

Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive
Themelore të Njeriut sipas ndryshimeve në bazë të Protokolit
nr.11

INTERVISÖ

Misioni për mbledhjen e të dhënave në Kaukasin Jugor
ILGA-Evropë dhe SOS Holandë
Janar 12-30, 2005

Korniza indikative, për intervista gjysmëformale me pjesëtarët e bashkësisë LGBT - të cilëve u janë cenuar të drejtat

Kjo kornizë fillimisht është përpunuar si veçori për pilotprogramin e ILGA-Europe fondi për dokumentimin e rasteve të shkeljes të të drejtave të njeriut

Është me rëndësi të krijojmë atmosferë të sigurtë për personat të cilët do t' i intervistojmë. Duhet t'ua bëni me dije se nëse emocionohen mund të ndërpresin intervistën kurdo që të duan, ose nëse ekziston ndonjë pyetje të cilës nuk duan t' i përgjigjen, gjithashtu mund të ndërpresin intervistën. Pyetni a dëshirojnë që identiteti i tyre të mbetet sekret ose të ndryshohet për të ruajtur privacitetin. Para se të zhvillonin intervistën, shpjegohuni si planifikoni t' i përdorni të dhënat e grumbulluara.

1. Intervistë

Data:

24.01.2007

Vendi i zhvillimit të intervistës:

Zyra e MASSO-s

Personi që zhvillon intervistën:

Sllavzo Dimitrov, MASSO

Përkthyes:

Nuk kishte nevojë

Të tjerë të pranishëm:

Askush

2. Të dhënat personale:

1.1 Emri (sipas mundësisë) / ose nofka:

Marko

1.2 Moshë:

25

1.3 Gjinia:

m

1.4 Vendbanimi (qyteti):

Shkup

1.5 Orientimi seksual / identiteti gjinor:

Homoseksual, mashkull

1.6 Identiteti social (i rapulnuar/ punltor/rlrgafalsues i pushtetit/profesionist):

I rapulnuar, stilist

1.7 Sa persona e dijnl se nuk Jeni heteroseksual (askush, vetlm tl aflrmit, vetlm familja ime, tl gjithl):

Numlr i madh njerlzish

1.8 Lidhshmrlgia me bashklslnl lokale LGBT (nl vendbanim)?

Mjafatl i lidhur, me njl pjesl tl madhe tl komunitetit

3. Shkelja e tl drejtave tl njeriut

3.1 A keni qenl ndonjlherl viktiml e kltyre veprave? (mund tl rlgjigjeni pozitivisht nl ml shuml opcione)

1. U janl drejtuar me fjall ofenduese

Po

2. U janl klrcslnuar me dhunl fizike

Po

3. U lshtl dlmtuar/shkatlrruar prona personale

Po

4. Kanl hedhur sende drejt Jush

Jo

5. Ju kanl rlgzlnl ose rlgcjellur

Po

6. Ju kanl rlshtyr

Po

7. Ju kanl lnll anash ose qlllimisht Ju kanl injoruar

Po

8. Ju kanl qllluar, Ju kanl qllluar me grushta, shqelma, Ju kanl rrahur

Po

9. Ju kanl sulmuar ose lnnduar me arm

Jo

10. Ju kanl sulmuar seksualisht

Jo

11. Ju kanl keqtrajtuar seksualisht (pa sulmuar)

Po

12. Ju kanl dhunuar

Jo

13. Keni qenl tl keqtrajtuar nga policia pa qenl tl sulmuar fizikisht

Jo

14. Tl rrahur ose tl sulmuar nga ana e policisl
Jo
15. Ju kanl refuzuar plr tl marr me qira banesl
Jo
16. U lshtl refuzuar qasja deri te shlrbimet dhe kujdesi shndetlsor (p.sh. nuk u lshtl ofruar kujdesi, sepse kanl vlerlsuar se Jeni ose Ju kanl identifikuar si person LGBT)
Po
17. Nuk ju kanl punlsuar/ keni qenl tl pushuar nga puna
Jo
18. Nuk u janl ofruar shlrbime tregtare (p.sh. nuk lshtl lejuar tl hyni/ Ju kanl lutur tl lshoni restoranin /klubin/taksinl etj)
Jo
19. Keni qenl i ndaluar nga policia pa shkaqe konkrete
Jo
20. Zfardo lloji i dhunls fizike/verbale ose diskriminimi shoqlror/ekonomik? (Ju lutemi tl theksoni cili)
Po, shpjegoni nl pyetjen nl vazhdim

3.2. Ju lutemi ml detaljisht tl na plrshkruani situatln: aka ndodhi, si, kur, ku, sa zgjati, sa herl dhe kush e blri?

Nl dimlrl tl viti 2005, nl janar fill pas Vitit tl Ri, unl dhe mikja ime Xheni ishim ulur nl njl kafiteri. Njl i panjohur u afrua te ne dhe filloi tl na flasl. U prezentua, dhe pasi ql ndejtlm e biseduam pak bashkl, u ofrua (meql ishte taksist) tl na zoj deri nl shtlpi. Kurr arritlm klrkoi ql tl plrdorl toaletin. Sapo doli nga toaleti ai ndryshoi. Filloi t'i klrkojl Xhenit ql tl kenl seks, por ajo pasi ql nuk kishte zgjidhje tjetrl i tregoi se lshtl lezbike. Mandej ai filloi tl ml torturoj mua duke ml thlrl me plrbuzje se nlse ajo lshtl lezbike, unl me siguri jam gej. Ml nl fund arritlm ta bindim ql tl dal nga banesa, dhe sapo dolml jashtl ai u bl edhe ml agresiv. E gllnjlm se jetojml nl njl ndlrtesl klru aflr, vetml ql tl mund ta hypim atl nl veturl. Hyml nl njl ndlrtesl tjetrl. Ai filloi tl hedh gjlrat ql ishin plrrreth. Zbrita poshtl dhe ai filloi tl ml ofendojl. Ml qlloji dhe unl rash nl tokl. Mandej hyri nl ndlrtesl dhe filloi t'u bjerl dyeve tl ndlrtesl. Xheni zbriti dhe duke dashur ta qetlsoj filloi ta gllnej, i dha njl numlrl telefoni dhe ai u qetlsua pak. Unl dhe Xheni tl tmerruar filluam tl vrapojml. Xheni u rrlzua dke vrapuar... arritlm te ndlrtesa. Fillova t'i largoj disa posterl tl ngjitur nl hyrje nga frika se mos i njoh dhe ta gjej ndlrteslml. Pas njl ore ai arriti me dy tl tjerl. Filluan t'ju biejnrl dritareve sepse banesa ime gjendet nl plrdhesl. Filluan tl trokasin edhe nl derl. Nlna ime jeton nl njl apartament ml lartl nl tl

njljtln ndlrtesl dhe doli tl shoh se z'lshtl e gjithl ajo zhurmll. Ne menduam se dngjuam piskama dhe thlrritlm policinll. Policia erdhi brenda 10 minutave. Ata ml kishin ikur. Polici pyeste nllnll time dhe ajo i tregoi plr shqetlsimet. Ata ml panl mua ql kisha shenjl nga goditja e taksistit dhe vlrejtlln Xhenin ql dridhej nga shqetlsimi. Nl atll moment taksisti thlrriti Xhenin dhe policia pa numllrin e tij. Policia i tha asaj ql ta thlrrasl atll tl vij. Siz duket ai kishte parll makinlln e policisl dhe e kishte kuptuar se zka ka ndodhur. I treguam policisl emrin e tij (ai na ishte prezentuar si Filip), llojin e veturlls sl sij dhe targat.

Sidoqoftll, kjo ishte e tlra sa i plrket policisl. Na thanll se do tl na informojnll. Deri tani s'ka ndodhur asgjll nl atll drejtim.

U paraqita nl Komitetin e Helsinkit plr tl Drejtat e Njeiut, por gruaja ql u plrgjigj nuk ishte e interesuar shumll, prandaj dhe u tlrhoqa.

Pas disa muajsh kur Xheni kthehej nga puna, e kishte parll atll para ndlrteslls sl saj dhe ishte fshehur te fqinjll. Ajo gjithashtu mori njl alergji nga stresi, ql nuk iu shlrua njl kohll tl gjatll. Verlln tjetllr, e pamll tl njejtlln person nl njl klub. Xheni dhe unll po vallzozim dhe ai na u afrua bashkl me njl mashkull tjetllr tl zhvilluar fizikisht. Fillloj tl ulllrlsll, ml qllloj me grusht duke ml sharll rllndll, vazhdimisht duke plrdorur fjallln "gej". Ml shtrllngoi fortll duke ml thllnll "A vlrtetll mendon se nlse ml paraqet nl polici atyre do t'u blhet vonll dhe do tl ml ndalin?" Mandej u afruan disa njerllz tl tjerll dhe na ndanll.

3.3. A njihni dikll tjerllt kujt i ka ndodhur dizka e ngjajshme? A ka ndodhur kjo nl tl njlljtlln kohll apo nl ndonjll rast tjetllr?
Po, njl mik i imi. Ndoshta e keni intervistuar edhe atll.

3.4. Personat ql ua blnll klltll a ishin plrgfaqllsues tl pushtetit apo individll?
Individë.

3.5. A mendoni se orientimi Juaj seksual/gjinor apo ekspresioni gjinor ishin shkaqet plr klltll? Pse mendoni ashtu?

Po, mendoj se ai luajtll rolin kryesor, sepse ai ml ofendoj me fjalll aq nllzmuese nl atll klub.

3.6. Cilat ishin pasojat e klltyre veprave (plr Ju personalisht, plr anlltarllt e familjes Tuaj dhe/ose miqtll Tuaj, nl planin profesional - nl vendin Tuaj tl punlls ose nl cillln do pozitll)

qł keni qenł nł atł kohł)? A keni edhe ml tej pasoja?

Po, isha tejet i tronditur. Unł dhe Xheni kishim frikł tł dilnim muaj tł tırl nga frika se mos po e takojml atł pırlsırlı. Poashtu edhe nłna ime. Mł sl shumti brengosem pırl tł, sepse ajo ka probleme me zemrlł dhe trauma tł tilla mund tł keqłsojnl rłndł shłndetin e saj. Xheni pırlsoi ml keq. Siz ju thash, ajo kishte njł sulm alergjie nga stresi.

3.7. A e dini se nł atł kohł kanł ekzistuar mundłsi pırl t’u ankuar pırl kłto vepra dhe pırl tł kłrkuar zgjidhje pırl kłtl situatl? A njhni dikł qł do tł mund t’ju ndihmonte lidhur me situatlł Tuaj?

Siz ju thash, fillimisht ju drejtova Komitetit tł Helsinkit, por mandej u tırhoqa.

3.8. Nłse łshtł relevante, a e denoncuar rastin nł polici ose nł organet kompetente apo kłrkuat ndihml nga ndonjl institucion tjetłr (qevritar ose joqevritar)?
(e shpjeguar mē lartē).

Pyetjet 3.8-3.10 nuk aplikohen nłse pırlgjigja e pyetjes 3.7 łshtł “Jo”.

3.9. Nłse denoncuat rastin nł polici ose nł ndonjl organ tjetłr kompetent apo institucion, a mund tł na jepni informata rreth asaj se me kł keni folur lidhur me rastin (emrin e institucionit, kontakt personin, datłł dhe kohłł kur denoncuat)? A keni ndonjl shkresł zyrtare qł dokumenton kontaktin Tuaj me ta?
I di emrat e policive qł erdhłł, ishte vonł natłł. Ata kurr nuk ml janł paraqitur dhe s’kam marr asnjł informatł nga ta lidhur me rastin. Mendoj se, edhe pse nuk jam e sigurtł, se ata kanł kłrkuar atł personin, mandej ai u ka treguar se Xheni dhe unł jemi homoseksuale, prandaj ata nuk kanł ndłrmarr asgjł lidhur me kłtl rast.

3.10. Si reagan ata? A ishin miqłrsor, apo ndoshta madje ju pılrkrahłł?
(e shpjeguar mē lartē)

3.11. A ishte efikase ndihma e tyre gjatl situatlłs, zgjedhjes sl saj, nł młnyrlł qł sipas Jush mund tł jetł e kłnaqshme? Nłse jo, pse jo?
(e shpjeguar mē lartē)

4. Observime

4.1 Si sillej personi t1 cilin e intervistuat?

Tingulli i z1rit (i ul1t, i lart1, pa emocione)

Normal

Shikimi (p.sh.shkall1 e ul1t e kontaktit t1 drejt1rlrdrejt1 sy ml sy)

Shkall1 e ul1t e kontaktit t1 drejt1rlrdrejt1 sy ml sy

Vaj (gjat1 intervist1s)

Jo

Qet1si ose bised1 e vazhdueshme

Bised1 e vazhdueshme, e shpejt1

T1 folurit e trupit (l1vizje neverike, kurrfar1 l1vizjesh)

Gjestikulacion me duar p1rderisa fliste.

M1nyra e t1 r1lgjigjurit (hamendje pas parashtrimit t1 pyetjes, klrkonte q1 pyetja t1 r1rs1ritet)

Pa nd1rprerje, r1rvez r1r t1 dh1n1l1 detaje lidhur me rastin se l1sht1 evidente se rasti l1sht1 i komplikuar.

T1 tjera

Kur ka ndodhur rasti, personi ka ardhur n1 MASSO dhe tejet i shqet1suar ka paraqitur rastin. Pasi q1 MASSO-ja ofron ndihm1 juridike gratis, bashkl1 shkuam n1 Komitetin e Helsinkit1r1r t1 Drejtat e Njeriut n1 Maqedoni dhe paraqit1m rastin.

4.2 Si l1sht1 vendi ku zhvillohej intervista? A ishte dikush tjet1r me ju? A ishte dikush q1 mund t1 merret si klrc1n1m? A ishte dikush r1r shkak t1 pran1s1 t1 t1 cilit/l1s personi t1 cilin e intervistonit nuk ishte i gatsh1m t1 flas1?

Intervista u zhvillua n1 nj1 atmosfer1 t1 qet1 n1 zyrat e MASSO-s. n1 dhom1 ishim vet1m ne t1 dy. Atmosfera ishte e relaksuar, mandej Markoi e njihte kt1l mjedis, gj1 q1 ka larguar frikl1n dhe pasigurin1 te ai.

Misioni për mbledhjen e të dhënave në Kaukasin Jugor
ILGA-Evropë dhe SOS Holandë
Janar 12-30, 2005

**Korniza indikative, për intervista gjysmëformale me pjesëtarët e
bashkësisë LGBT - të cilëve u janë cenuar të drejtat**

Kjo kornizë fillimisht është përpunuar si vegël për pilotprogramin e ILGA-Europe fondi për dokumentimin e rasteve të shkeljes të të drejtave të njeriut

Është me rëndësi të krijojmë atmosferë të sigurtë për personat të cilët do t' i intervistojmë. Duhet t'ua bëni me dije se nëse emocionohen mund ta ndërpresin intervistën kurdo që të duan, ose nëse ekziston ndonjë pyetje të cilës nuk duan t'i përgjigjen, gjithashtu mund të ndërpresin intervistën. Pyetni a dëshirojnë që identiteti i tyre të mbetet sekret ose të ndryshohet për të ruajtur privacinë. Para se të zhvilloni intervistën, shpjegohuni si planifikoni t'i përdorni të dhënat e grumbulluara.

1. Intervistë

Data:

10.11.2006

Vendi i zhvillimit të intervistës:

Zyra e MASSO-s

Personi që zhvillon intervistën:

Koco Andonovski, MASSO

Përkthyes:

Nuk kishte nevojë

Të tjerë prezent:

Jo

2. Të dhënat personale:

1.1 Emri (sipas mundësisë) / ose nofka:

G. S.

1.2 Moshë:

44 vjeç

1.3 Gjinia:

m

1.4 Vendbanimi (qyteti):

Kumanovë

1.5 Orientimi seksual / identiteti gjinor:

Biseksual

1.6 Identiteti social (i papuësuar/ punëtor/përfaqësues i pushtetit/profesionist):

Pjesëtar i autoriteteve të shtetit (polic)

1.7 Sa persona e dijnë se nuk jeni heteroseksual (askush, vetëm të afërmit, vetëm familja ime, të gjithë):

Vetëm miqtë e afërm

1.8 Lidhshmëria me bashkësinë lokale LGBT (në vendbanim)?

Jam në kontakt vetëm me një person

1.1.1 3.1 A keni qenë ndonjëherë viktimë e këtyre veprave? (mund të përgjigjeni pozitivisht në më shumë opsione)

1. U janë drejtuar me fjalë ofenduese

Po

2. U janë kërcënuar me dhunë fizike

Po

3. U është dëmtuar/shkatërruar prona personale

Po

4. Kanë hedhur sende drejt Jush

Jo

5. Ju kanë përzënë ose përcjellur

Po

6. Ju kanë pështyrë

Jo

7. Ju kanë lënë anash ose qëllimisht Ju kanë injoruar

Po

8. Ju kanë qëlluar, Ju kanë qëlluar me grushta, shqelma, Ju kanë rrahur
Jo
9. Ju kanë sulmuar ose lënduar me armë
Jo
10. Ju kanë sulmuar seksualisht
Jo
11. Ju kanë keqtrajtuar seksualisht (pa sulmuar)
Po
12. Ju kanë dhunuar
Jo
13. Keni qenë të keqtrajtuar nga policia pa qenë të sulmuar fizikisht
Po
14. Të rrahur ose të sulmuar nga ana e policisë
Jo
15. Ju kanë refuzuar për të marr me qira banesë
Jo
16. U është refuzuar qasja deri te shërbimet dhe kujdesi shëndetësor (p.sh. nuk u është ofruar kujdesi, sepse kanë vlerësuar se Jeni ose Ju kanë identifikuar si person LGBT)
Jo
17. Nuk ju kanë punësuar/ keni qenë të pushuar nga puna i pushuar nga puna
18. Nuk u janë ofruar shërbime tregtare (p.sh. nuk është lejuar të hyni/ Ju kanë lutur të lëshoni restorantin /klubin/taksinë etj)
Jo
19. Keni qenë i ndaluar nga policia pa shkaqe konkrete
Jo
20. Çfardo lloji i dhunës fizike/verbale ose diskriminimi shoqëror/ekonomik? (Ju lutemi të theksoni cili) _15% nga rroga më është hequr për shkak të incidentit

1.1 Ju lutemi më detalijisht të na përshkruani situatën: çka ndodhi, si, kur, ku, sa zgjati, sa herë dhe kush e bëri?

Në qershor të vitit 2006 dy persona më mashtruan duke dashur të marrin para prej meje. Pasi që kuptuan se punoj në autoritetet e shtetit, ata më bënë shantazh duke mu kërcënuar se do të shkojnë në vendin tim të punës dhe do të thonë se jam biseksual. Thonin se nëse nuk u jap 100 euro në vlerë të denarit brenda shtatë ditëve, ata do të dorëzonin disa fotografi (të cilat unë nuk i kisha parë) në të cilat unë paskam pasur seks oral me njërin prej tyre, edhe pse unë nuk pranoja asgjë. Në foto unë jam i ulur në gjynj dhe njëri prej atyre të dyve është pranë dhe ka të ulura pantollonat dhe mbathjet. Thanë se nuk do t'i dorëzojnë fotot nëse unë ua jap paratë.

Pasi që unë personalisht paraqita rastin në polici, policët nuk më ofruan asçfarë ndihme mjekësore edhe pse isha nën stres të hatashëm. Policët pas bisëdës (të cilën nuk e mbaj mend), pas katër orë marrje në pyetje, pasi që unë kërkova të vizitohem te mjeku, më çuan dhe mjeku më dha medikament për të më qetësuar. Nuk e mbaj mend saktësisht rastin, por mjekimi është i dokumentuar në ambulancën në Gjorçe Petrov.

Pasi që u qetësova, pas gjysmë ore, e pash se çfarë kanë shënuar dhe kundërshtova duke dashur ta anuloj atë deklaratë dhe të bëj një tjetër. Polici nuk e pranoi kërkesën time sepse sipas tyre nuk do të ketë kurfarë problemesh.

Në ora 23:00 më lëshuan, pasi që unë kisha identifikuar personat të cilët më kërcënoheshin. Nëse bëhej fjalë për një denoncim të rrejshëm, siç thonë në polici, unë kurr nuk do të identifikoja dhe paraqisja ata.

Sapo arrita në shtëpi e kërkova mjekun tim. Ai më dha udhëzim për në Psikiatri ku vazhdimisht merrja terapi.

Pas shtatë ditësh përsëri më thirrën në Ministrinë e Punëve të Brendshme, ku ndodheshin ata dy persona të cilët edhe më tej pohonin se unë u jam afruar atyre dhe se vullnetarisht kam pasur marrëdhënie me ta. Inspektorët e MPB-së me orë të tëra më merrnin në pyetje, sikur unë të kisha qenë kriminel, ndërsa ata dy të tjerët të pafajshëm. Ata nuk ishin të interesuar për rastin, por për atë se a kam pasur unë marrëdhënie me ata të dy. Mu kërcënuan se do të më rrahin nëse nuk pranoj atë që thonë inspektorët e MPB-së, se do të më suspenzojnë nga puna, madje më thanë se është shumë më

mirë për mua të varem se sa të kthehem sërish në punë.

Isha i detyruar të bëjë edhe deklaratën e dytë, që u “qendis” ashtu siç deshin ata. Ata më thanë se secili ka të drejtë të zgjedh orientimin e vet seksual dhe se kjo nuk do të ndikoj në jetën time, pra do të mbetet sekret. Sidoqoftë, ata nuk mbajtën fjalën, por paraqitën padi. Në shtator shkova në gjyq. Gjykatësi gjithashtu ishte shumë më i interesuar se a kam pasur unë lidhje me ata dy persona se sa për faktin se ata të dy ishin kriminel., dhe se njëri është i arrestuar e tjetri ka qenë i burgosur për shkelje të tjera. Së pari u drejtova në MASSO për të kërkuar ndihmë, prej ku një nga përfaqësuesit e MASSO-s më çoi në Komitetin e Helsinkit në Maqedoni për të kërkuar ndihmë juridike. Deri tani s’kam marr asnjë informatë dhe procesi gjyqësor edhe më tej vazhdon.

1.2 A njihni dikë tjerët kujt i ka ndodhur diçka e ngjajshme? A ka ndodhur kjo në të njëjtën kohë apo në ndonjë rast tjetër?

Di edhe për një rast tjetër, që nuk është paraqitur në polici sepse babai i atij personi është inspektor. Kjo ka ndodhur në vitin 2004.

1.3 Personat që ua bënë këtë a ishin përfaqësues të pushtetit apo individë?

Personat që më bënin shantazh janë individë, ndërsa ta që më detyruan të bëj deklaratë të rrejshme janë polic.

1.4 A mendoni se orientimi Juaj seksual/gjinor apo ekspresioni gjinor ishin shkaqet për këtë? Pse mendoni ashtu?

Po. Prandaj ata kanë bërë ato foto me celular.

1.5 Cilat ishin pasojat e këtyre veprave (për Ju personalisht, për anëtarët e familjes Tuaj dhe/ose miqtë Tuaj, në planin profesional - në vendin Tuaj të punës ose në cilën do pozitë që keni qenë në atë kohë)? A keni edhe më tej pasoja?

Më përjashtuan nga puna dhe momentalisht është duke u zhvilluar proces gjyqësor kundër meje, i nisur nga policia. Tani më trajtojnë ndryshe në vendin e punës, edhe pse askush nuk ma thotë këtë në sy, unë sipas tyre kam thyer disiplinën e punës edhe pse jam shumë i rregulltë në punë. Kolegë të tjerë kanë shkelur disiplinën e punës, por nuk janë akuzuar dhe suspenduar. Unë di për raste të ndryshme,

p.sh. kolegu im mori mitë, një tjetër kryu vjedhje, tjetri falsifikoi dokumente dhe edhe pse janë ngritur procedura disiplinare ata nuk pësuan asgjë.

- 1.6** A e dini se në atë kohë kanë ekzistuar mundësi për t'u ankuar për këto vepra dhe për të kërkuar zgjidhje për këtë situatë? A njihni dikë që do të mund t'Ju ndihmonte lidhur me situatën Tuaj?

Prandaj iu drejtova MASSO-s dhe Komitetit të Helsinkit në Maqedoni.

- 1.7** Nëse është relevante, a e denoncuar rastin në polici ose në organet kompetente apo kërkuat ndihmë nga ndonjë institucion tjetër (qevritar ose joqevritar)?

Po, e kam treguar më lartë tërë rastin.

Pyetjet 3.8-3.10 nuk aplikohen nëse përgjigja e pyetjes 3.7 është "Jo".

- 1.8** Nëse denoncuat rastin në polici ose në ndonjë organ tjetër kompetent apo institucion, a mund të na jepni informata rreth asaj se me kë keni folur lidhur me rastin (emrin e institucionit, kontakt personin, datën dhe kohën kur denoncuat)? A keni ndonjë shkresë zyrtare që dokumenton kontaktin Tuaj me ta?

E paraqita rastin më 9 qershor, pas orës 13:00 në Stacionin e Policisë Beko. Nuk mund t'ua them emrin e insepktorit sepse nuk e mbaj mend. Të gjitha të dhënat gjenden në Komitetin e Helsinkit në Maqedoni.

- 1.9** Si reagues ata? A ishin miqësor, apo ndoshta madje ju përkrahën?

Po dhe jo. Siç kam thënë më lartë, në njërin anë kjo nuk ishte e rëndësishme për ta, ndërsa nga ana tjetër ata ishin të interesuar dhe vazhdimisht qeshnin e talleshin.

- 1.10** A ishte efikase ndihma e tyre gjatë situatës, zgjedhjes së saj, në mënyrën që sipas Jush mund të jetë e kënaqshme? Nëse jo, pse jo?

Jo, nuk ishte. Policia më mashtroi që të bëjë një deklaratë të pavërtetë, gjë për të cilën kishte ndikim edhe trajtimi mjekësor në të cilin më çuan ata dhe medikamentet të cilat i mora.

4. Observime

4.1 Si sillej personi të cilin e intervistuat?

Tingulli i zërit (i ulët, i lartë, pa emocione)

Ton normal gjatë të folurit.

Shikimi (p.sh.shkallë e ulët e kontaktit të drejtëpërdrejtë sy më sy)

Kontakt i drejtëpërdrejtë sy më sy, kohë pas kohe i shqetësuar.

Vaj (gjatë intervistës)

Jo.

Qetësi ose bisedë e vazhdueshme

Bisedë e vazhdueshme

Të folurit e trupi (lëvizje neverike, kurrfarë lëvizjesh)

I qetë.

Mënyra e të përgjigjurit (hamendje pas parashtrimit të pyetjes, kërkonte që pyetja të përsëritet)

Jo.

Të tjera

Kur ka ndodhur rasti, personi ka ardhur në MASSO dhe tejet i shqetësuar ka paraqitur rastin. Pasi që MASSO-ja ofron ndihmë juridike gratis, bashkë shkuam në Komitetin e Helsinkit për të Drejtat e Njeriut në Maqedoni dhe paraqitëm rastin.

2.2 Si është vendi ku zhvillohej intervista? A ishte dikush tjetër me ju? A ishte dikush që mund të merret si kërcënim? A ishte dikush për shkak të pranisë të të cilit/ës personi të cilin e intervistonit nuk ishte i gatshëm të flasë?

Vet në zyrën time. Nuk kishte kërcënime apo çfarëdo rrethane që mund të paraqiste kërcënim. Siç thash më lartë, ai kishte ardhur edhe më herët (kur erdhi të paraqes rastin).

**Misioni për mbledhjen e të dhënave në Kaukasin Jugor
ILGA-Evropë dhe SOS Holandë
Janar 12-30, 2005**

**Korniza indikative, për intervista gjysmëformale me pjesëtarët e
bashkësisë LGBT - të cilëve u janë cenuar të drejtat**

Kjo kornizë fillimisht është përpunuar si vegël për pilotprogramin e ILGA-Europe fondi për dokumentimin e rasteve të shkeljes të të drejtave të njeriut

Është me rëndësi të krijojmë atmosferë të sigurtë për personat të cilët do t' i intervistojmë. Duhet t'ua bëni me dije se nëse emocionohen mund ta ndërpresin intervistën kurdo që të duan, ose nëse ekziston ndonjë pyetje të cilës nuk duan t'i përgjigjen, gjithashtu mund të ndërpresin intervistën. Pyetni a dëshirojnë që identiteti i tyre të mbetet sekret ose të ndryshohet për të ruajtur privacinë. Para se të zhvilloni intervistën, shpjegohuni si planifikoni t'i përdorni të dhënat e grumbulluara.

1. Intervistë

Data:

28.11.06

Vendi i zhvillimit të intervistës:

Zyra e EGAL-it

Personi që zhvillon intervistën:

Slavço Dimitrov, MASSO

Përkthyes:

Nuk kishte nevojë

Të tjerë prezent:

Askush

2. Të dhënat personale:

1.1 Emri (sipas mundësisë) / ose nofka:

Igor

1.2 Moshë:

27

1.3 Gjinia:

m

1.4 Vendbanimi (qyteti):

Shkup

1.5 Orientimi seksual / identiteti gjinor:

Homoseksual, mashkull

1.6 Identiteti social (i papuësuar/ punëtor/përfaqësues i pushtetit/profesionist):

Vullnetar në OJQ

1.7 Sa persona e dijnë se nuk Jeni heteroseksual (askush, vetëm të afërmit, vetëm familja ime, të gjithë):

Miqtë më të afërm

1.8 Lidhshmëria me bashkësinë lokale LGBT (në vendbanim)?

Më parë shumë më tepër, tani jo dhe aq

3. Shkelja e të drejtave të njeriut

3.1.1. A keni qenë ndonjëherë viktimë e këtyre veprave? (mund të përgjigjeni pozitivisht në më shumë opsione)

1. U janë drejtuar me fjalë ofenduese
Po
2. U janë kërcënuar me dhunë fizike
Jo
3. U është dëmtuar/shkatërruar prona personale
Jo
4. Kanë hedhur sende drejt Jush
Jo
5. Ju kanë përzënë ose përcjellur
Jo
6. Ju kanë pështyrë
Jo
7. Ju kanë lënë anash ose qëllimisht Ju kanë injoruar
Jo
8. Ju kanë qëlluar, Ju kanë qëlluar me grushta, shqelma, Ju kanë rrahur
Jo
9. Ju kanë sulmuar ose lënduar me armë
Jo
10. Ju kanë sulmuar seksualisht
Jo
11. Ju kanë keqtrajtuar seksualisht (pa sulmuar)
Jo
12. Ju kanë dhunuar
Jo
13. Keni qenë të keqtrajtuar nga policia pa qenë të sulmuar fizikisht
Po
14. Të rrahur ose të sulmuar nga ana e policisë
Jo

15. Ju kanë refuzuar për të marr me qira banesë
Jo
16. U është refuzuar qasja deri te shërbimet dhe kujdesi shëndetësor (p.sh. nuk u është ofruar kujdesi, sepse kanë vlerësuar se Jeni ose Ju kanë identifikuar si person LGBT)
Jo
17. Nuk ju kanë punësuar/ keni qenë të pushuar nga puna
Jo
18. Nuk u janë ofruar shërbime tregtare (p.sh. nuk është lejuar të hyni/ Ju kanë lutur të lëshoni restorantin /klubin/taksinë etj)
Jo
19. Keni qenë i ndaluar nga policia pa shkaqe konkrete
Jo
20. Çfardo lloji i dhunës fizike/verbale ose diskriminimi shoqëror/ekonomik? (Ju lutemi të theksoni cili)
Po, shpjegoni në pyetjen në vazhdim

2.2. Ju lutemi më detalisht të na përshkruani situatën: çka ndodhi, si, kur, ku, sa zgjati, sa herë dhe kush e bëri?

Ishte verë, muaji gusht, mendoj se ishte para katër vitesh. Ishim të ulur buzë lumit, në kafiterinë Dali, bashkë me një mik kur në tavolinë na u afruan dy djem. Pyetën se a janë të lira karriget. Thamë se po dhe ata menjëherë u ulën te ne. I lutëm që të ngrehen, i morën karriget dhe thanë “Ooo, çfar zëri ke... dëgjo, dëgjo si tingëllon një gej”. E thërritëm kamarieren dhe atëherë ata nxorrën bexhat dhe thanë se janë nga NTSH (Sektori për Luftë Kundër Narkotikëve) dhe janë duke bërë racion apo diçka ngjashëm. I morën çantat tona, i kontrolluan dhe kuptohet nuk gjetën asgjë. Na lutën që të paguajmë llogarinë dhe të shkojmë me ta. Paguam, u ngritëm dhe shkuam drejt veturës së tyre. Gjatë rrugës vazhdonin me tallje dhe shaka të ndryshme në baza seksuale... “of çfarë zëri... ti gej... sa kohë ka që ç...” Unë i injoronja dhe nuk u ktheja përgjigje. Na çuan në stacionin e policisë në Kisella Vodë. Mua dhe shokun tim na futën në dhoma të ndryshme. Nuk më pyetën asgjë lidhur me drogën. Më pyesnin: sa kohë ka që jam gej, me sa njerëz kam marrëdhënie... më thanë se sikur të mos kishin qenë të penguar nga ligji do të na kishin rrahur... dhe në fund më detyronin të zhvishem dhe t’ua tregoj prapanicën. Kjo ishte e tëra. Mandej erdhën disa kolegë të tyre dhe na lëshuan. Unë u zhvesha, nuk më keqtrajtuam, por kishte komente të ndryshme. Kur na lëshuan, shoku im nuk donte të flas asgjë për rastin. Prej atëherë nuk jemi takuar shumë dhe kurr nuk kemi folur për atë rast. Ai nuk donte të flas, sepse i ati punon në polici, është inspektor.

2.3. A njihni dikë tjerët kujt i ka ndodhur diçka e ngajshme? A ka ndodhur kjo në të njëjtën kohë apo në ndonjë rast tjetër?
Nuk di asgjë konkrete, por kam dëgjuar muhabete të ndryshme

2.4. Personat që ua bënë këtë a ishin përfaqësues të pushtetit apo individë?

Po, përfaqësues të pushtetit, policë

2.5. A mendoni se orientimi Juaj seksual/gjinor apo ekspresioni gjinor ishin shkaqet për këtë? Pse mendoni ashtu?

Ai ishte shkak, pikërisht për shkak të zërit u ulën te ne në tavolinë dhe filluan të na keqtrajtojnë.

2.6. Cilat ishin pasojat e këtyre veprave (për Ju personalisht, për anëtarët e familjes Tuaj dhe/ose miqtë Tuaj, në planin profesional - në vendin Tuaj të punës ose në cilën do pozitë që keni qenë në atë kohë)? A keni edhe më tej pasoja?

Në fillim e kisha të vështirë, por tani më e kam tejkaluar.

2.7. A e dini se në atë kohë kanë ekzistuar mundësi për t'u ankuar për këto vepra dhe për të kërkuar zgjidhje për këtë situatë? A njihni dikë që do të mund t'Ju ndihmonte lidhur me situatën Tuaj?

Jo, në atë kohë nuk e dija.

2.8. Nëse është relevante, a e denoncuar rastin në polici ose në organet kompetente apo kërkuat ndihmë nga ndonjë institucion tjetër (qevritar ose joqevritar)?

Jo, mandej pasi që bëhej fjalë për përfaqësues të pushtetit, me rëndësi ishte që të dal prej atje, ta harroj... e si t'ju drejtohesha aatyre?

Pyetjet 3.8-3.10 nuk aplikohen nëse përgjigja e pyetjes 3.7 është "Jo".

2.9. Nëse denoncuat rastin në polici ose në ndonjë organ tjetër kompetent apo institucion, a mund të na jepni informata rreth asaj se me kë keni folur lidhur me rastin (emrin e institucionit, kontaktin personin, datën dhe kohën kur denoncuat)? A keni ndonjë shkresë zyrtare që dokumenton kontaktin Tuaj me ta?

2.10. Si reagon ata? A ishin miqësor, apo ndoshta madje ju përkrahën?

2.11. A ishte efikase ndihma e tyre gjatë situatës, zgjedhjes së saj, në mënyrën që sipas Jush mund të jetë e kënaqshme? Nëse jo, pse jo?

4. Observime

4.1 Si sillej personi të cilin e intervistuat?

Tingulli i zërit (i ulët, i lartë, pa emocione)

Normal

Shikimi (p.sh.shkallë e ulët e kontaktit të drejtëpërdrejtë sy më sy)

Shkallë e ulët e kontaktit të drejtëpërdrejtë sy më sy

Vaj (gjatë intervistës)

Jo

Qetësi ose bisedë e vazhdueshme

Bisedë e vazhdueshme, pa ndërprerje të rëndësishme

Të folurit e trupi (lëvizje neverike, kurrfarë lëvizjesh)

Shqetësim, ndoshta, për shkak të ngrënjes së thojve dhe pirjes së duhanit

Mënyra e të përgjigjurit (hamendje pas parashtrimit të pyetjes, kërkonte që pyetja të përsëritet)

Përgjigje direkte

Të tjera

2.2 Si është vendi ku zhvillohej intervista? A ishte dikush tjetër me ju? A ishte dikush që mund të merret si kërcënim? A ishte dikush për shkak të pranisë të të cilit/ës personi të cilin e intervistonit nuk ishte i gatshëm të flasë?

Vendi ku u zhvillua intervista është në fakt organizata në të cilën Igori punon vullnetarisht. Në kohën që zhvillohej intervista unë dhe Igori ishim vet në zyrë dhe nuk ekzistonte asçfarë rreziku apo kërcënim që ta bënte të pasigurtë.

**Misioni për mbledhjen e të dhënave në Kaukasin Jugor
ILGA-Evropë dhe SOS Holandë
Janar 12-30, 2005**

Korniza indikative, për intervista gjysmëformale me pjesëtarët e bashkësisë LGBT - të cilëve u janë cenuar të drejtat

Kjo kornizë fillimisht është përpunuar si vegël për pilotprogramin e ILGA-Europe fondi për dokumentimin e rasteve të shkeljes të të drejtave të njeriut

Është me rëndësi të krijojmë atmosferë të sigurtë për personat të cilët do t' i intervistojmë. Duhet t'ua bëni me dije se nëse emocionohen mund ta ndërpresin intervistën kurdo që të duan, ose nëse ekziston ndonjë pyetje të cilës nuk duan t'i përgjigjen, gjithashtu mund të ndërpresin intervistën. Pyetni a dëshirojnë që identiteti i tyre të mbetet sekret ose të ndryshohet për të ruajtur privacinë. Para se të zhvilloni intervistën, shpjegohuni si planifikoni t'i përdorni të dhënat e grumbulluara.

1. Intervistë

Data:

07.02.2007

Vendi i zhvillimit të intervistës:

Zyra e MASSO-s

Personi që zhvillon intervistën:

Sllavço Dimitrov, MASSO

Përkthyes:

Nuk kishte nevojë

Të tjerë prezent:

Aleksandra Arsova

2. Të dhënat personale:

1.1 Emri (sipas mundësisë) / ose nofka:

Marko

1.2 Moshë:

25

1.3 Gjinia:

m

1.4 Vendbanimi (qyteti):

Shkup

1.5 Orientimi seksual / identiteti gjinor:

Homoseksual, mashkull

1.6 Identiteti social (i papuësuar/ punëtor/përfaqësues i pushtetit/profesionist):

i punësuar, stilist

1.7 Sa persona e dijnë se nuk Jeni heteroseksual (askush, vetëm të afërmit, vetëm familja ime, të gjithë):

Numër i madh njerëzish

1.8 Lidhshmëria me bashkësinë lokale LGBT (në vendbanim)?

Mjaftë i lidhur, me një pjesë të madhe të komunitetit.

3. Shkelja e të drejtave të njeriut

3.1 A keni qenë ndonjëherë viktimë e këtyre veprave? (mund të përgjigjeni pozitivisht në më shumë opsione)

1. U janë drejtuar me fjalë ofenduese
Po
2. U janë kërcënuar me dhunë fizike
Po
3. U është dëmtuar/shkatërruar prona personale
Po
4. Kanë hedhur sende drejt Jush
Jo
5. Ju kanë përzënë ose përcjellur
Po
6. Ju kanë pështyrë
Jo
7. Ju kanë lënë anash ose qëllimisht Ju kanë injoruar
Po
8. Ju kanë qëlluar, Ju kanë qëlluar me grushta, shqelma, Ju kanë rrahur
Po
9. Ju kanë sulmuar ose lënduar me armë
Jo
10. Ju kanë sulmuar seksualisht
Jo
11. Ju kanë keqtrajtuar seksualisht (pa sulmuar)
Po
12. Ju kanë dhunuar
Jo
13. Keni qenë të keqtrajtuar nga policia pa qenë të sulmuar fizikisht
Jo

14. Të rrahur ose të sulmuar nga ana e policisë
Jo
15. Ju kanë refuzuar për të marr me qira banesë
Jo
16. U është refuzuar qasja deri te shërbimet dhe kujdesi shëndetësor (p.sh. nuk u është ofruar kujdesi, sepse kanë vlerësuar se Jeni ose Ju kanë identifikuar si person LGBT)
Po
17. Nuk ju kanë punësuar/ keni qenë të pushuar nga puna
Jo
18. Nuk u janë ofruar shërbime tregtare (p.sh. nuk është lejuar të hyni/ Ju kanë lutur të lëshoni restorantin /klubin/taksinë etj)
Jo
19. Keni qenë i ndaluar nga policia pa shkaqe konkrete
Jo
20. Çfardo lloji i dhunës fizike/verbale ose diskriminimi shoqëror/ekonomik? (Ju lutemi të theksoni cili)
Po, shpjegoni në pyetjen në vazhdim

1.1 **Ju lutemi më detaljisht të na përshkruani situatën: çka ndodhi, si, kur, ku, sa zgjati, sa herë dhe kush e bëri?**

Ishte vera e vitit të kaluar, korrik apo gusht. Isha në ambasadën angleze për të nxjerrë vizë për studime në Mr. Steiner Academy. Isha i pari që ishte i pranuar nga Maqedonia, me rezultate shumë të mira nga intervista në të cilën isha më herët në Beograd. Në fillim kur filluan të më intervistojnë m’i morën të dhënat bazike dhe mes tjerash edhe atë se nuk jam i martuar dhe se nuk kam fëmijë. Kisha përkthyes edhe pse flas gjuhën angleze. Ishte tejet e evidente se vajza e cila më intervistonte filloi të jetë e paskrupult dhe të më parashtrijë shumë pyetje rreth jetës time personale, si p.sh. pse nuk kam të dashur (femër)... Ata qeshnin tërë kohën mes veti, ndërsa përkthyesja nuk i përkthente të gjitha ato që i thoja unë, gjë për të cilën edhe reagoval. Më thanë të ulem e të pres të më thërrasin përsëri. Të gjithë të tjerët përfundonin maksimalisht për një orë. Unë prita deri në ora tre (kisha ardhur në tetë në mëngjes). Erdhi edhe sigurimi e unë edhe më tej prisja vet. Më në fund, në ora tre më thirrën përsëri. Më parashtrijë edhe disa pyetje dhe më thanë të pres përsëri. Në ora katër filluan të vijnë të gjithë për të marr vizat dhe më në fund më thirrën përsëri dhe më thanë se më kanë refuzuar dhe se nuk kam të drejtë ankese, sepse ashtu ka vendosur konsulata. Për në Londër mua më duhej vetëm tranziti

vizë, për maksimalisht tre muaj për të kryer trajnimin dhe mandej vazhdoja për Amerikë. Unë ua kisha dorëzuar të gjitha garancitë (për ushqim, banesë, transport, biletën për Angli dhe SHBA). U thash se jam flokëtar që punon në *call job*, ndërsa ata gjoja se nuk mund t'i gjenkan vendet ku punoja në *yellow pages*. Mendoj se edhe përkthyesja ka faj se nuk përkthente siç duhej. Pas kësaj u paraqita në agjenci këtu, ata u paraqitën në agjenci në Slloveni dhe përsëri m'i dërguan dokumentet. Pas një jave shkova përsëri. Kësaj rradhe ua çova edhe vërtetimin e vulosur dhe numërin e telefonit të vendit të punës time. Përsëri filluan të më parashtronjë pyetje për të dashurën, me ç' rast unë u thash se edhe rradhën e kaluar më pyetën për këtë dhe se unë mendoj se nuk është aspak relevante. Sidoqoftë u tregova se jam gej. Mandej përkthyesja me tallje duke psherrëtitur i tha vajzës që më intervistonte „aaa he's a gay...”. Unë përsëri i luta që të më lejojnë që të flas vet anglisht pa përkthyes. Pas konsultimeve, ajo me arogancë më tha “ e po, hajde pasi aq shumë insiston, të shohim anglishten tënde”. Filloi të më pyes për adresat në Londër, prej të cilave njëzën nuk e dija saktë përmendsh, dhe ajo menjëherë më tha se duheshka ta di përmendsh dhe shtoi “prandaj, herën e ardhshme mos kij aq vetbesim”. Atëherë isha tejet i bindur se diçka nuk është në rregull. Filloi të më pyes për të dashurin, çka mendojmë për në të ardhmen... d.m.th. intervista sërish mori një kahje tjetër. I nxorri të gjitha dokumentet e mia dhe më pyeste sa fitoj në muaj. I thash se përafërsisht fitoj 2000-4000 në javë, ndërsa ajo shënoi në muaj. Intervista vazhdoi me një ton arrogant dhe diskriminues. Përsëri më refuzuan. Kësaj rradhe me arsyetim se kjo ka ndodhur për shkak të të ardhurave të mia dhe sepse nuk paskam vizë amerikane (ndërsa unë u kisha dorëzuar dokument-vërtetim nga ambasada e SHBA-ve në të cilin thuhet se do të marr vizën amerikane, por detyrimisht duhet të marr së pari atë angleze). Shkova përsëri në agjenci dhe prej atje dërguan letër deri te supervisorët. Asnjë fjalë nuk dëgjova nga agjencia. Supozoj se kjo ndodhi sepse punojnë me shumë kandidatë për punë dhe nuk janë shumë të interesuar për rastin tim konkret. Kontaktova drejtëpërsëdrejti edhe me agjenten nga Holanda dhe ajo më tha se nuk ka aq fuqi për të ndikuar. Kjo ishte hera e parë që më ndodh një gjë e tillë. Edhe më herët kisha qenë në shumë vende për t'u mbindërtuar profesionalisht (në Holandë dy herë, Gjermani, Zvicërr, Greqi). Gjithashtu edhe një djalë tjetër aplikoi për transitvizë përmes Anglisë për të punuar në anije. Ai mori vizë.

1.2 A njihni dikë tjerët kujt i ka ndodhur diçka e ngjajshme? A ka ndodhur kjo në të njëjtën kohë apo në ndonjë rast tjetër?

Diçka e ngjajshme i ka ndodhur edhe një mikes time, por ajo çoi ankesë për diskriminim. Nuk e di ku dhe si, por mandej mori vizë.

1.3 Personat që ua bënë këtë a ishin përfaqësues të pushtetit apo individë?

Individë.

1.4 A mendoni se orientimi Juaj seksual/gjinor apo ekspresioni gjinor ishin shkaqet për këtë? Pse mendoni ashtu?

Po, mendoj se po. Sepse vërejtën se jam gej dhe filluan të më parashtronjë pyetje për jetën intime, për të dashura, për fëmijë, për të dashurin... përkthyesja i psherëtinte asaj që më intervistonte dhe përkthente me ironi. Mendoj se arsytet për shkak të të cilave më refuzuan nuk qëndrojnë. Mandej, rrija vet tetë orë pa ushqim fare. Tërë kohën me drejtoheshin me një ton arrogant. Aspak nuk orientoheshin drejt pyetjeve që kishin të bëjnë me profesionin tim, përvojën, diplomat, dokumentet... Mendoj se bëhet fjalë për homofobi personale. Rastin ua tregove disa klientëve të mi që punojnë nëpër ambasadat tjera dhe më thanë se nuk habiten aspak sepse e dijnë se sa të paskrupullt janë ata të ambasadës së Anglisë.

1.5 Cilat ishin pasojat e këtyre veprave (për Ju personalisht, për anëtarët e familjes Tuaj dhe/ose miqtë Tuaj, në planin profesional - në vendin Tuaj të punës ose në cilën do pozitë që keni qenë në atë kohë)? A keni edhe më tej pasoja?

Ata më shkatërruan ëndrrën jetësore dhe shansin jetësor. Unë tërë jetën punoj për një rast të tillë.

1.6 A e dini se në atë kohë kanë ekzistuar mundësi për t'ua ankuar për këto vepra dhe për të kërkuar zgjidhje për këtë situatë? A njihni dikë që do të mund t'Ju ndihmonte lidhur me situatën Tuaj?

Nuk jam ankuar askund oficalisht.

- 1.7 Njëse është e relevante, a e denoncuar rastin në polici ose në organet kompetente apo kërkuat ndihmë nga ndonjë institucion tjetër (qevritar ose joqevritar)?**

Jo

Pyetjet 3.8-3.10 nuk aplikohen nëse përgjigja e pyetjes 3.7 është “Jo”.

- 1.8 Njëse denoncuat rastin në polici ose në ndonjë organ tjetër kompetent apo institucion, a mund të na jepni informata rreth asaj se me kë keni folur lidhur me rastin (emrin e institucionit, kontakt personin, datën dhe kohën kur denoncuat)? A keni ndonjë shkresë zyrtare që dokumenton kontaktin Tuaj me ta?**

Vetëm në agjenci dhe te agjentja ime në Holandë, siç thash më herët.

- 1.9 Si reagues ata? A ishin miqësor, apo ndoshta madje ju përkrahën?**

(është shpjeguar më lartë)

- 1.10 A ishte efikase ndihma e tyre gjatë situatës, zgjedhjes së saj, në mënyrën që sipas Jush mund të jetë e kënaqshme? Njëse jo, pse jo?**

(është shpjeguar më lartë)

4. Observime

- 4.1 Si sillej personi të cilin e intervistuat?**

Tingulli i zërit (i ulët, i lartë, pa emocione)

Normal, kohë pas kohe i ngritur.

Shikimi (p.sh.shkallë e ulët e kontaktit të drejtëpërdrejtë sy më sy)

Shkallë e ulët e kontaktit të drejtëpërdrejtë sy më sy

Vaj (gjatë intervistës)

Jo

Qetësi ose bisedë e vazhdueshme

Bisedë e vazhdueshme, me emocione.

Të folurit e trupi (lëvizje neverike, kurrfarë lëvizjesh)

Gjeste me duar derisa tregonte, pirja e duhanit..

Mënyra e të përgjigjurit (hamendje pas parashtrimit të pyetjes, kërkonte që pyetja të përsëritet)

Pa asçfarë ndërprerjesh, vetëm rreth disa detajeve.

Të tjera

2.2 Si është vendi ku zhvillohej intervista? A ishte dikush tjetër me ju? A ishte dikush që mund të merret si kërcënim? A ishte dikush për shkak të pranisë të të cilit/ës personi të cilin e intervistonit nuk ishte i gatshëm të flasë?

Intervista u zhvillua në atmosferë të qetë në zyrën e MASSO-s, në zyrën në të cilën ishte prezente vetëm Aleksandra Arsova, administratore. Ishte atmosferë e relaksuar dhe kjo hapësirë për Marko ishte e njohur, andaj nuk kishte bazë për t'u ndjerë i rrezikuar apo i pasigurtë.

**Misioni për mbledhjen e të dhënave në Kaukasin Jugor
ILGA-Evropë dhe SOS Holandë
Janar 12-30, 2005**

**Korniza indikative, për intervista gjysmëformale me pjesëtarët e
bashkësisë LGBT - të cilëve u janë cenuar të drejtat**

Kjo kornizë fillimisht është përpunuar si vegël për pilotprogramin e ILGA-Europe fondi për dokumentimin e rasteve të shkeljes të të drejtave të njeriut

Është me rëndësi të krijojmë atmosferë të sigurtë për personat të cilët do t' i intervistojmë. Duhet t'ua bëni me dije se nëse emocionohen mund ta ndërpresin intervistën kurdo që të duan, ose nëse ekziston ndonjë pyetje të cilës nuk duan t'i përgjigjen, gjithashtu mund të ndërpresin intervistën. Pyetni a dëshirojnë që identiteti i tyre të mbetet sekret ose të ndryshohet për të ruajtur privacinë. Para se të zhvilloni intervistën, shpjegohuni si planifikoni t'i përdorni të dhënat e grumbulluara.

1. Intervistë

Data:

11.10.2006

Vendi i zhvillimit të intervistës:

Zyra e MASSO

Personi që zhvillon intervistën:

Sllavço Dimitrov, MASSO

Përkthyes:

Nuk kishte nevojë

Të tjerë prezent:

askush

2. Të dhënat personale:

1.1 Emri (sipas mundësisë) / ose nofka:

Miki

1.2 Moshë:

35

1.3 Gjinia:

Mashkull

1.4 Vendbanimi (qyteti):

Shkup

1.5 Orientimi seksual / identiteti gjinor:

Homoseksual, mashkull

1.6 Identiteti social (i papuësuar/ punëtor/përfaqësues i pushtetit/profesionist):

I punësuar

1.7 Sa persona e dijnë se nuk Jeni heteroseksual (askush, vetëm të afërmit, vetëm familja ime, të gjithë):

Rreth më i gjërë i njerzëve, miq, por jo edhe familja

1.8 Lidhshmëria me bashkësinë lokale LGBT (në vendbanim)?

I lidhur mjaft me pjesën më të madhe të bashkësisë

3. Shkelja e të drejtave të njeriut

3.1.1 A keni qenë ndonjëherë viktimë e këtyre veprave? (mund të përgjigjeni pozitivisht në më shumë opsione)

1. U janë drejtuar me fjalë ofenduese

Po

2. U janë kërcënuar me dhunë fizike

Po

3. U është dëmtuar/shkatërruar prona personale

Po

4. Kanë hedhur sende drejt Jush

Jo

5. Ju kanë përzënë ose përcjellur

Jo

6. Ju kanë pështyrë

Jo

7. Ju kanë lënë anash ose qëllimisht Ju kanë injoruar

Jo

8. Ju kanë qëlluar, Ju kanë qëlluar me grushta, shqelma, Ju kanë rrahur

Po

9. Ju kanë sulmuar ose lënduar me armë

Jo

10. Ju kanë sulmuar seksualisht

Po

11. Ju kanë keqtrajtuar seksualisht (pa sulmuar)

Po

12. Ju kanë dhunuar

Po

13. Keni qenë të keqtrajtuar nga policia pa qenë të sulmuar fizikisht

Po

14. Të rrahur ose të sulmuar nga ana e policisë

Po (i sulmuar seksualisht)

15. Ju kanë refuzuar për të marr me qira banesë

Jo

16. U është refuzuar qasja deri te shërbimet dhe kujdesi shëndetësor (p.sh. nuk u është ofruar kujdesi, sepse kanë vlerësuar se Jeni ose Ju kanë identifikuar si person LGBT)

Jo

17. Nuk ju kanë punësuar/ keni qenë të pushuar nga puna

Jo

18. Nuk u janë ofruar shërbime tregtare (p.sh. nuk është lejuar të hyni/ Ju kanë lutur të lëshoni restorantin /klubin/taksinë etj)

Jo

19. Keni qenë i ndaluar nga policia pa shkaqe konkrete

Jo

20. Çfardo lloji i dhunës fizike/verbale ose diskriminimi shoqëror/ ekonomik? (Ju lutemi të theksoni cili)

Po, shpjegoni në pyetjen në vazhdim

2.2. Ju lutemi më detalisht të na përshkruani situatën: çka ndodhi, si, kur, ku, sa zgjati, sa herë dhe kush e bëri?

E bëri policia.... Në verën e vitit 1997, qershor/korrik, para pushimit vjetor, unë isha me një nga partnerët e mi, në Kala. Ishim në veturën time. Erdhën dy polic, na legjitimuan, njeriun që ishte me mua (partnerin tim) e liruam, duke iu drejtuar me fjalët “zhduku”..., ai iku. Policët biseduan pak mes veti. Njëri prej tyre e përcolli kolegun e tij më të ri, e mua mi kërkoi dokumentat e veturës. Unë hyra në ulësen e shoferit që ti kërkoj dokumentet e ai u ul në ulsen e bashkëudhëtarit afër shoferit. Pasi mi kontrolloi dokumentet filloi të më pyese a kemi bërë seks, kush kë e përdorte...çfarë kemi bërë...merrte guximin që të ma ngrejë kanatieren (bluzën), pantallonat, të shikojë a e kam mbërthyer patentën e pantalloneve, merrte guximin të shkojë aq larg dhe...në fund më tha që të dal nga vetura. Pra deri atëherë nuk kishte ndodhur asgjë fizikisht. Atëherë tha se duhet ai vetë, personalisht të bindet se a kemi bërë seks mes veti, a ka shenja tek unë, pra më urdhëroi (thënë kushtimisht) nëse dëshiroj që ai ti harrojë të gjitha, që të mos e paraqese rastin (e nuk e dije se çfarë kishte aty për të paraqitur), që unë të zhveshë pjesën e poshtme, pantallonat dhe brekët... Isha seksualisht i keqtrajtuar. Ky është diskriminim komplet.

2.3. A njihni dikë tjerët kujt i ka ndodhur diçka e ngjajshme? A ka ndodhur kjo në të njëjtën kohë apo në ndonjë rast tjetër?

Jo, sepse në bashkësi pak bisedohet për këtë, sidomos në

periudhën kur ishte organizuar bashkësia e LGBT-së, por aty ishin nja dy (2) shoqëri të vogla, që nuk komuniknin mes veti, ashtu që... unë rast tjetër nuk kam takuar e nuk kam hasur, së paku askush nuk më ka treguar.

2.4. Personat që ua bënë këtë a ishin përfaqësues të pushtetit apo individë?

Po, përfaqësues i pushtetit, polici.

2.5. A mendoni se orientimi Juaj seksual/gjinor apo ekspresioni gjinor ishin shkaqet për këtë? Pse mendoni ashtu?

Po, ai saktë dyshon, sepse në fillim mi parashitri ato pyetje. Nuk u bë fjalë për narkomanët, a keni drogë, të më kontrollojë, kuptoni? Por konkretisht. Mendoj se ishte situatë e qartë, 2 meshkuj me veturë në kala, dukeshin “normal” do të thotë jo të droguar. E nuk kishte asgjë seksuale, për të pas shkelje të ligjit për rendin dhe qetësinë publike. Por absolutisht rrinim njëri pranë tjetrit dhe pinim cigare.

2.6. Cilat ishin pasojat e këtyre veprave (për Ju personalisht, për anëtarët e familjes Tuaj dhe/ose miqtë Tuaj, në planin profesional - në vendin Tuaj të punës ose në cilën do pozitë që keni qenë në atë kohë)? A keni edhe më tej pasoja? Kisha pasoja një kohë të gjatë. Edhe sot ka disa pasoja që mendoj se me shumë vetëkontroll dhe punë personale mund ti tejkaloj, por gjurmë megjithatë ka edhe më tej.

2.7. A e dini se në atë kohë kanë ekzistuar mundësi për t’u ankuar për këto vepra dhe për të kërkuar zgjidhje për këtë situatë? A njihni dikë që do të mund t’Ju ndihmonte lidhur me situatën Tuaj?

Jo, rëndësi kishte që rasti të mos zbulohet. Andaj nuk rezistova fizikisht. Verbalisht po, për të sqaruar... u përpoqa të sqaroj se asgjë nuk ka ndodhur, bëhej fjalë vetëm për njoftim e asgjë seksuale, gjë që ka mund të ndodhë, por nuk ndodhi.

2.8. Nëse është relevante, a e denoncuar rastin në polici ose në organet kompetente apo kërkuat ndihmë nga ndonjë institucion tjetër (qeveritar ose joqeveritar)?

Pyetjet 3.8-3.10 nuk janë të aplikueshme nëse përgjigja në pyetjen 3.7 është “jo”.

- 2.9.** Nëse denoncuat rastin në polici ose në ndonjë organ tjetër kompetent apo institucion, a mund të na jepni informata rreth asaj se me kë keni folur lidhur me rastin (emrin e institucionit, kontakt personin, datën dhe kohën kur denoncuat)? A keni ndonjë shkresë zyrtare që dokumenton kontaktin Tuaj me ta?
- 2.10.** Si reagues ata? A ishin miqësor, apo ndoshta madje ju përkrahën?
- 2.11.** A ishte efikase ndihma e tyre gjatë situatës, zgjedhjes së saj, në mënyrën që sipas Jush mund të jetë e kënaqshme? Nëse jo, pse jo?

4. Observime_

4.1 Si sillej personi të cilin e intervistuat?

Tingulli i zërit (i ulët, i lartë, pa emocione)

Lartësi e relative e zërit, pak zë i dridhur, me një shkallë shqetësimi, mbase edhe pak pezëm në ton.

Shikimi (p.sh.shkallë e ulët e kontaktit të drejtëpërdrejtë sy më sy)

Kontakt direkt-të drejtë-përdrejtë sy më sy

Vaj (gjatë intervistës)

Nuk kishte vaj (vajtim)

Qetësi ose bisedë e vazhdueshme

Fjalim-rrëfim konstant, me ndërprerje minimale por asgjë drastike

Të folurit e trupi (lëvizje neverike, kurrfarë lëvizjesh)

Ndezje intensive e cigareve

Mënyra e të përgjigjurit (hamendje pas parashtrimit të pyetjes, kërkonte që pyetja të përsëritet)

Nuk kishte kurrfarë hamendje gjatë përgjigjeve

Të tjera

Duke pasë parasysh faktin se ngjarja ka ndodhur para 10 vjetëve, vërehej shkallë relative e tejkallimit të traumës, por megjithatë shqetësimi dhe dridhja e zërit, si dhe mungesa e pjesërishme psikike e fytyrës pas intervistës treguan dhe dëshmuuan për praninë e gjurmëve të ngjarjes së tmerrshme.

2.2 Si është vendi ku zhvillohej intervista? A ishte dikush tjetër me ju? A ishte dikush që mund të merret si kërcënim? A ishte dikush për shkak të pranisë të të cilit/ës personi të cilin e intervistonit nuk ishte i gatshëm të flasë?

Zyra-kancelaria e MASSO ishte tashmë e njohur personit dhe nuk paraqiste kurrfarë pasigurie për të. Ishim vetëm në zyrë me çka diskrecioni dhe siguria ishin të garantuara.

1. INTERVISTË

Datë: 09.11.2006
Vendi-lokacioni i intervistës: dhomë private në Strumicë

Të pranishëm të tjerë: nuk ka

2. TË DHËNAT PERSONALE:

Emri (pseudonimi): Kire
Vjeç: 26
Gjinia: m
Vëndi ku jeton: Strumicë
Orientimi seksual: homoseksual
Statusi social: I punësuar
Deklarim publik: rreptësisht i padeklaruar
Lidhjet me bashkësinë vendore të LGBT: po

Kire është homoseksual 26 vjeçar që jeton në Strumicë, në bashkësi me prindërit e tij dhe është nën presion të tyre për të krijuar familje, ashtu ngjashëm siç kanë vepruar vëllai i tij më i vogël dhe e motra. Gjatë çdo bisede të tillë ka presioni verbal nga prindërit e tij. Ai dyshon se prindërit kanë nuhatur diçka ose janë të vetëdijshëm për orientimin e tij seksual.

Për shkak se deri më tani nuk është ekspozuar publikisht ndër njerëz, deri më tani nuk ka pasur probleme lidhur me diskriminimin në vendin e punës ose çfaredo problemesh me ligjin ose ndonjë lloj tjetër të diskriminimit. Ajo që si vragë psikologjike e dallon, është kushëriri i tij, të cilin seksualisht gjatë fëmijërisë e ka keqpërdorur, të cilit në fillim veprimet e tilla i kanë pëlqyer, sepse kishte zbuluar se jeton në kontakte seksuale me meshkuj. Mirëpo, pas disa viteve, kur ky ka filluar ta detyrojë Kiren për seks oral edhe me kushërinj të tjerë dhe të bëjë të ditur momente nga incesti, Kire-ja është tërhequr, është turpëruar duke u frikësuar se mos zbulohet nga farefisi. Së shpejti, akte të tilla seksuale, siç dëshmon ai vetë, kanë përfunduar dhe tani është vetëm një kujtim i hidhur dhe i keq nga fëmijëria e tij.

Në periudhën e viteve të adoleshencës, ai intensivisht ka filluar të pije dhe të konsumojë droga të lehta me shokët e tij, të cilët nuk kanë pasë njohuri për të kaluarën e tij, por për shkak të traumave

nga fëmijëria, ai fare nuk është përpjekur që të realizohet si homoseksual dhe ka shtyrë epshet e tija seksuale deri në periudhën kur u nis për të vazhduar studimet në Bullgari. Por edhe atëhere atë e bëri me frikë dhe i rezervuar. Gjatë një grindjeje me familjarët në pranverën e vitit 2006, familjarët e akuzuan se është fajtor për divorcin e kushëririt (jo për ate me të cilin kishte marrëdhënie seksuale dhe e maltretonte verbalisht, por ndonjë krejtësisht tjetër), për të cilin Kire deklaroi se nuk din asgjë. Prindërit i kanë thënë: “Ti je fajtorë, sepse e detyroshe që ai të shoqërohet me meshkuj”. Atëhere Kire-ja është shqetësuar shumë dhe ishte shumë afër supozimit për agresionin pasiv nga ana e prindërve dhe detyrimi nga ana e tyre që ai të martohet. Ai mendon se mos vallë prindërit e tij e dijnë se çfarë ka ndodhur mes tij dhe kushëririt, derisa ishin të vegjël.

Nga stresi i madh, natën kur ka ndodhur incidenti, ai kishte ikur nga shtëpia, pasi paraprakisht kishte pasë qërim hesapesh fizikisht me të atin (me shtyerje dhe ofendime). Kire-ja, dy ditë kishte fjetur tek një shok i tij, përderisa familjarët e tij të shqetësuar e kanë kërkuar. Në momentet e nervozës, stresit, dhe turpit, duke supozuar se ata mbase e dijnë për te, ai dëshironte të gjejë banesë me qera dhe të jetojë vetëm, por familjarët e tij e kanë zbutur situatën dhe që atëhere deri më tani nuk ka ndodhur ndonjë incident më serioz në familje, edhe pse presionet që ai të krijojë familje edhe më tutje janë të pranishme nga familjarët.

3. ANALIZA

Gjatë kohës së intervistimit, Kire ishte krejtësisht stabil, por për shkak se bëhet fjalë për informacione delikate, kohë pas kohe, në fytyrën e tij vërehej dhe ndihej një gjendje e pakëndshme dhe një dridhje e zërit. Kur përmëndeshin momente të rënda dhe pak më intime, sytë e tij shkonin vërdallë nëpër muret e dhomës ose shikonte në dysheme, duke u turpëruar që të vendosë kontakt vizuel. Thyente gishtërinjtë e duarve me nervozizëm, por gjatë tërë kohës derisa fliste, ishte e qartë se kishte besim të plotë, që e dëshmoi gjatë tërë kohës së bashkëbisedimit.

INTERVISTË

Datë:	06.11.2006
Vendi-lokacioni i intervistës	Konvikti i nxënësve të
Shkollave të Mesme “Dimitar Vllahov”	
Të pranishëm të tjerë:	nuk ka
TË DHËNAT PERSONALE:	
Emri (pseudonimi):	Gligor
Vjeç:	18
Gjinia:	m
Vëndi ku jeton:	
Orientimi seksual:	homoseksual
Statusi social:	nxënës i shkollës së
mesme	
Deklarim publik:	jo
Lidhjet me bashkësinë vendore të LGBT:	po

Gligori është 18 vjeç dhe është homoseksual që përkohësisht është sistemuar në konviktin e nxënësve të shkollave të mesme në Strumicë. Pikërisht, për shkak të përcaktimit të tij seksual dhe frikës se ka filluar që nga fëmijëria e tij, si nxënës i klasës së shtatë dhe të tetë, ai ka vendosur që shkollimin e mesëm ta vazhdojë jashtë vendlindjes dhe vendit ku jeton. E gjithë kjo ka filluar në shkollën fillore, në klasën e tij, kur ai ishte në klasën e shtatë. Nxënësit e klasës së tij (disa prej tyre), kanë filluar ti drejtohen me fjalë të ndyta siç janë “gjeli pulë” e më pas edhe me “pederast”. Ai edhe në atë periudhë ka qënë i vetëdijshëm për përcaktimin e tij, po pikërisht për shkak të këtyre momenteve të padëshiruara, ka dashur që ta ruaj thellë në veti. Ka pasë edhe incident të vogël kur në prag të përfundimit të klasës së tetë; është sulmuar me fjalë ofenduese dhe me grushta. Duke u frikësuar se mos marrin vesh prindërit, përcaktimin e tij seksual, ka shfaqur dëshirën që të regjistrohet në shkollë të mesme jashtë vendit ku jeton. Ndihmë për sulmet në shkollë nuk ka kërkuar nga askush, e as nga prindërit e vet.

Frika e madhe, presionet e përditshme dhe ngjarjet në shkollë, kanë sjellur deri te dridhjet e duarve në momente të caktuara, gjë që edhe sot e kësaj dite kohë-pas-kohe i ndodhë. Ndihmë për këtë dukuri ka kërkuar në Qendrën medicinale në Strumicë. E kanë dërguar në repartin e neuropsikiatrisë, por ai vet nuk ka dashur të

bëjë kontrollin. Situata të tilla, siç ishin ato nga tetëvjeçarja nuk i janë përsëritur, por ai deklaroi se akoma ekziston frika që ajo ti përsëritet.

Përderisa zhvillohej intervista, Gligori, me shumë kujdes dhe qetësi përgjigjej shkurt në të gjitha pyetjet e parashtruara, duke iu shmangur përgjigjeve të gjata.

Përpjekjet për ta bindur, për tu përgjigjur rreth të kaluarës së tij zgjati shkurt. Ai u bind kur e njoftuam se identiteti i tij personal nuk do të publikohet dhe nuk do të bëhet i ditur askund. Në fund të bisedës sillej mjaft lirshëm dhe jepte përgjigje më të zgjëruara.

Contents:

1. Legal overview

Introduction.....	149
International law and LGBT rights	151
Overview of legislation in the Republic of Macedonia relevant for the rights of LGBT.....	159
Recommendations	171
References.....	173

2. Interviews

LEGAL OVERVIEW

Introduction

The Republic of Macedonia, in the process of transition to a democracy, has embraced the values of rule of law, and in particular the protection of fundamental rights and freedoms as inherent part of this standard. Intrinsic elements and notions in this regard, are the concept of non-discrimination and equality, as well. Sexual orientation as a very sensitive issue, closely related to the notion of identity of a human being, has emerged on the agendas of the established democracies, and forms part of the growing body of international norms and jurisprudence. Though there are still some problems and different manners of interpretation, there is a common ground on a number of questions. Thus, Macedonia as member state of the Council of Europe, and a candidate country for accession to the European Union, needs to align its legislation with the prevalent legal concepts, and assume its obligations stemming from its membership in the main human rights watchdog, and in the fulfilment of the Copenhagen criteria in the integration to the EU.

The aim of this analysis is to provide with a summary of basic international law principles, comparative case-law, and to assess Macedonian legislation with reference to those principles, to identify gaps and problematic areas, and to consequently advocate future reforms. MASSO by the means of this overview, would like to give its contribution in the protection of the rights of an exceptionally vulnerable group of people, subjected to prejudice, largely neglected by the society, an “invisible” minority, whose members need to exercise their rights, which as we shall see from the text below, are barely guaranteed by the current laws and subjected to hostile environment and attitude. Namely, MASSO has on numerous occasions pointed out that the diverse group of the LGBT population is united by the following problems:

“[e]xistence of direct or indirect discrimination because of their sexual orientation, psychic or verbal violence as a result of their sexual orientation and the proportion of the impact that this orientation has on their overall social, family and active life.”¹

There have been few positive developments, but a lot needs to be done, in order to improve the situation. After building a legal system in conformity with prevalent international human rights standards, the main test shall be the actual and effective implementation of the laws and secondary legislation, as well as fighting stigma and established patterns of behaviour, based on double moral standards.

1 See Identification of LGBT population in the Republic of Macedonia - 2004/2005 , MASSO and Helsinki Committee for Human Rights of the Republic of Macedonia

International law and LGBT rights

1. Protection within the UN system

There are two Articles in the International Covenant for Civil and Political Rights (ICCPR) which are predominantly relevant for discrimination-related issues. Namely, Article 2 and Article 26 accordingly, oblige the states parties to the Covenant to guarantee the rights set forth in it, to all persons with no distinction on a number of grounds (the wording *other status* can be read to cover sexual orientation) and guarantees that every person is equal and has effective protection from discrimination (which uses the same language employed in Article 2).² An illustration of how the notion is understood and developed by the Human Rights Committee, is the case of *Young v Australia* (No. 941/2000, ICCPR), where it has been held that the State had failed to show how the unequal treatment of same-sex partners who were denied benefits and unmarried heterosexual partners who were granted benefit was based on ‘reasonable and objective’ criteria.³ This case is especially relevant for Macedonia, in light of the solutions envisaged in the Family Law (which will be analyzed below in the text).

2. Council of Europe - European Convention on Human Rights and general guidelines from the case law of the European Court of Human Rights

Article 14 of the European Convention on Human Rights stipulates that:

“The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion,

2 See International Covenant for Civil and Political Rights, available at: http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/a_ccpr.htm

3 See *Young v Australia* UN Human Rights Committee, U.N. Doc. CCPR/C/78/941/2000

political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.”⁴

Still, for the countries that have not ratified Protocol 12,⁵ this provision does not have autonomous standing, and needs to be invoked in relation to one of the substantive rights set forth in the Convention. The Strasbourg case law indicates that, in so far as LGBT is concerned; the most frequently invoked provision is Article 8 (in conjunction with Article 14).

In general, the European Court of Human Rights has held that just like differences based on sex, differences based on sexual orientation require particularly serious reasons by way of justification.⁶ Thus, in the case of *Karner v Austria* ⁷, the Court held that the Government have not offered convincing and weighty reasons justifying the narrow interpretation of the Rent Act that prevented a surviving partner of a couple of the same sex from relying on that provision. In this case the European Court of Human Rights had to deal with the **difference in treatment of homosexuals as regards succession to tenancies** under Austrian law. As the applicant had passed away in the course of the proceedings, the Court had to deal with the objection from the respondent Government that there were no heirs who wished to pursue the application. It held that the case involved an “important question of general interest not only for Austria but also for other States Parties to the

4 See European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms as amended by Protocol No.11, available at: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Word/005.doc>

5 Republic of Macedonia has signed and ratified Protocol 12 on 4 November 2000 and 13 July 2004 respectively. The Protocol has entered into force as of 1 April 2005.

6 See *Smith and Grady v. the United Kingdom*, nos. 33985/96 and 33986/96, ECHR 1999-VI

7 See *Karner v. Austria*, no. 40016/98, ECHR 2003-IX

Convention” and that “respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto requires a continuation of the examination of the case.” As the responded state failed to show reasonable justification for the narrow interpretation of the Austrian Rent Act excluding homosexual partners, the Court found a violation of Article 14 of the Convention taken in conjunction with Article 8.

In cases in which the margin of appreciation afforded to States is narrow, as is the position where there is a difference in treatment based on sex or sexual orientation, the principle of proportionality does not merely require that the measure chosen is in principle suited for realising the aim sought. It must also be shown that it was necessary in order to achieve that aim to exclude certain categories of people - in this instance persons living in a homosexual relationship - from the scope of application of section 14 of the Rent Act.⁸

In Salgueiro Da Silva Mouta v Portugal,⁹ the ECtHR held that granting **parental responsibility** to the mother of a child rather than the father on the ground of the father’s sexual orientation was discriminatory.

*In the criticized admissibility decision in the case of Mata Estevez v Spain*¹⁰, where the applicant claimed that **different treatment regarding eligibility for a survivor’s pension between de facto homosexual partners and married couples, or even unmarried heterosexual couples who, if legally unable to marry before the divorce laws in Spain were passed in 1981 was in contravention with Articles 8 and 14 of the Convention.**

8 See *Karner v. Austria*, no. 40016/98, §41 ECHR 2003-IX

9 See *Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal*, no. 33290/96, ECHR 1999-IX

10 See *Mata Estevez v. Spain* (dec.), no. 56501/00, ECHR 2001-VI

The Court emphasised, according to the established case-law of the Convention institutions, long-term homosexual relationships between two men do not fall within the scope of the right to respect for family life protected by Article 8 and due to differences in the states parties to the convention they still enjoyed a wide margin of appreciation. As to the right to private life, it ruled that legislation relating to eligibility for survivors' allowances had a legitimate aim- the protection of the family based on marriage bonds and the difference in treatment fell within the State's margin of appreciation, finding no discriminatory interference with the applicant's private life contrary to Article 8, taken in conjunction with Article 14.

On the 14th of March 2007 , the European Court of Human Rights sitting as a Grand Chamber heard the case of *E.B. v. France*¹¹ (application no. 43546/02). The applicant relying on Articles 8 and 14 argues that the domestic institutions had refused to grant request to adopt a child on account of her sexual orientation. It remains to be seen how the Court will address this issue, given the developments in its case-law. Namely, in the case of *Fretté v. France*¹², the applicant invoking Articles 8 and 14, respectively, contended that he had been discriminated on the basis of his sexual orientation, as he had not been granted authorization to adopt. He asserted that the very legal system which authorised the adoption of a child by a single, unmarried adoptive parent, effectively ruled out any possibility of adoption for a category of persons defined according to their sexual orientation, namely homosexuals and bisexuals, without taking any account of their individual personal qualities or aptitude for bringing up children.

11 See *E.B. v. France*, Press release - 168(2007)

12 See *Fretté v. France*, no. 36515/97, ECHR 2002-I

However, the Strasbourg Court, relying on the wide margin of appreciation, held that the refusal to authorise adoption did not infringe the principle of proportionality, that the justification put forward by the responded State was objective and reasonable so that the difference in treatment complained of was not discriminatory under the scope of Article 14.

3. Protection in the European Union

In accordance with Article 6 of the EC Treaty, the Union is founded on the principles of liberty, democracy, respect for human rights and fundamental freedoms, and the rule of law, principles which are common to the member states, while the European Union, in the protection of human rights, expressly follows the European Convention of Human Rights.

The first occasion on which the notion sexual orientation has been mentioned in a treaty of the European Union, is Article 13 of the Treaty of Amsterdam, which reads as follows:

“Without prejudice to the other provisions of this Treaty and within the limits of the powers conferred by it upon the Community, the Council, acting unanimously on a proposal from the Commission and after consulting the European Parliament, may take appropriate action to **combat discrimination** based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or **sexual orientation.**”
(*emphasis added*)¹³

On the basis of Article 13, Council of the European Union has passed two Directives which provide are framework for anti-discrimination measures in the member states. These are the Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000 implementing

13 Treaty of Amsterdam , Official Journal C 340, 10 November 1997, available at: <http://europa.eu.int/eur-lex/en/treaties/dat/amsterdam.html#0001010001>

the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin (the “Race Directive”); and the Council Directive 2000/78/EC, establishing a general framework for equal Treatment in employment and occupation (the “Framework Directive”).¹⁴

Another relevant provision is Article 21 of the EU Charter of Fundamental Rights which prohibits discrimination on numerous grounds expressly including sexual orientation.

The Directives, require that the member states guarantee and provide appropriate personal redress for the victim and should deter both the particular respondent and others from comparable acts of discrimination in the future sanctions for infringement of their national anti-discrimination laws and that these sanctions are applied. In sexual orientation cases, victims will not need to prove that they have a particular sexual orientation but merely to establish that they have suffered less favourable treatment or harassment on grounds of their perceived sexual orientation or their association with people of a particular sexual orientation.¹⁵

Implementation in the EU member states:¹⁶

- Only a small portion of the EU member states have defined sexual orientation in their legislation;

14 Council Directive 2000/78/EC, Official Journal of the European Union, 27 November 2000, available at eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:303:0016:0022:EN:PDF

15 See Combating Discrimination: A Training Manual, available at: <http://www.stop-discrimination.info/6795.0.html>

16 See Developing Anti-Discrimination Law in Europe - The 25 EU Member States compared- Report November 2006, available at : www.migpolgroup.com

- Many of the difficulties noted in the implementation of the Directive, occur in instances to the breadth of the exception allowing employers with religious ethos (hostility due to religious beliefs). Another point is that when national legislation allows the employers to restrict work related benefits to those who are married, which in turn depends on domestic law, and laws on registered partnerships;
- The countries have regulated the issue of discrimination of same sex couples- in different manners- somewhere it is treated separate autonomous instance of discrimination while in other countries it is considered to be part of the notion of discrimination on account of sexual discrimination;
- Few cases have been brought before domestic courts- UK and the Netherlands being the countered with most-develop case-law on this subject. Sweden with its Sexual Orientation Ombudsman has petitions that sometimes result in court cases. This state of affairs is explained as related to the confidentiality issues, and hostile political climate in some countries like Poland and Estonia.

Republic of Macedonia as a candidate status country is obliged to transpose the Directive into national law preceding the accession to the Union- this is analyzed under the heading on the Labour Law. The practice of the current EU member states offers good guidelines as to what are the problematic areas in terms of implementation, and Macedonia could take the advantage of relying on previous experience and follow what has been pointed out as good practices.

The importance of guaranteeing effective enjoyment of rights of the LGBT population in Europe, is further reinforced by European Parliament resolution on ‘Homophobia in Europe’ which called on member states to ensure that LGBT people

are protected from homophobic hate speech and violence.¹⁷ In addition, in the same resolution member states are urged to enact legislation to end discrimination faced by same-sex partners in the areas of inheritance, property arrangements, tenancy, pensions, tax, social security. The overview of the legislation in the Republic of Macedonia, as analysed below shows that there is a bundle of activities in this sense- due to the arrangements in the Family Law, The Law amending the Law on Social Protection etc.

In addition to the protection under the UN system at international level, and the Council of Europe at a regional level, the activities of the **OSCE** are also very important. The acts of the OSCE, although not strictly legally binding, have turned to be vital as soft-law solutions. In this sense, in 1995, the Parliamentary Assembly of the OSCE adopted a resolution which called on the participating States “to ensure that all persons belonging to different segments of their population be accorded equal respect and consideration in their constitutions, legislation and administration and that there be no subordination, explicit or implied, on the basis of ethnicity, race, colour, language, religion, sex, **sexual orientation**, national or social origin or be-longing to a minority...”
(emphasis added)

17 See Resolution of the European Parliament, 18 January 2006, available at: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2006-0018+0+DOC+WORD+V0//EN&language=EN>. The resolution noted refers to banning gay Pride or equality marches, the use of inflammatory or threatening language or hate speech, failure by police to provide adequate protection or even breaking up peaceful demonstrations, and violent demonstrations by homophobic groups.

Overview of legislation in the Republic of Macedonia relevant for the rights of LGBT

1. Constitution¹⁸

On the basis of Article 8, one of the fundamental values of the constitutional order of the Republic of Macedonia, are the **fundamental rights and freedoms** of the citizen stemming from international law, and stipulated in the Constitution and the **observance of the general norms of international law**.

Article 9 of the Constitution, guarantees equality in the enjoyment of their rights and freedoms to all **citizens** regardless of a number of grounds. However, the sexual orientation is not mentioned *expressis verbis*. To compare with, the Slovenian Constitution¹⁹ provides equal human rights and fundamental freedoms irrespective of national origin, race, sex, language, religion, political or other conviction, material standing, birth, education, social status *or any other personal circumstance* (emphasis added) “.

The Macedonian Constitution does not even have a boarder term such as *personal circumstance* under which sexual orientation may be covered. The notion of *other status* is used in the Constitution of the Federation of Bosnia and Herzegovina.²⁰

Article 54 of the Constitution, which sets forth permissible derogation from the guaranteed rights and freedoms in case of war or public emergency, prohibits the derogation to be in a discriminatory manner, but again does not refer to sexual orientation.

18 The Constitution of the Republic of Macedonia, Official Gazette No. 52 of 22 November 1992, as amended No.1/92, No.31. No.91, No.84 and No.107

19 The Constitution of the Republic of Slovenia, Official Gazette RS, Nos. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 and 68/06

20 The Constitution of the Federation of Bosnia and Herzegovina, No. 1/94

2. *Criminal Code*²¹

“Hate speech and violent acts against sexual minorities are still frequent - often with total impunity. The time has come to change that.”

Thomas Hammarberg,
Council of Europe Commissioner for Human Rights²²

In 1984 the European Parliament adopted its first resolution regarding decriminalization of consent-based homosexual relations between adults defining the same age limit of consent to homosexual and heterosexual contacts. Homosexuality has been deleted from the list of diseases of the World Health Organization on 17 May 1990. Yet, it was only in 2003, in *Lawrence v Texas*²³, when the US Supreme Court held that the Texas statute making it a crime for two persons of the same sex to engage in certain intimate sexual conduct violated the Due Process Clause. The majority opinion relied on recent laws and traditions which showed “an emerging awareness that liberty gives substantial protection to adult persons in deciding how to conduct their private lives in matters pertaining to sex.”

21 Criminal Code, Official Gazette No. 19 30 March 2003

22 See “Gay Pride marches should be allowed - and protected” Viewpoint, available at the Commissioner’s website at www.commissioner.coe.int”.

23 See *Lawrence v Texas*, No. 02–102. In this case, Houston police entered petitioner Lawrence’s house, following a report on weapons disturbance in a private residence, and saw him and another adult man, engaging in a private, consensual sexual act. They were arrested and convicted of deviate sexual intercourse in violation of a Texas statute.

This case had overruled the previous Supreme Court judgment in the case of *Bowers v Hardwick*.²⁴

Macedonia proceeded to decriminalisation of homosexuality in 1996, which until then was regarded as “sodomy against nature.” This was in line with developments in comparative law and decisions and judgements of relevant international bodies.²⁵

Yet, although the Criminal Code has advanced, by decriminalizing homosexual conduct based on consent, it still fails to provide with a coherent approach in regulating discrimination, in so far as relevant for sexual minorities. Furthermore, the European Parliament called on member states to ensure that LGBT people are **protected from homophobic**

24 See *Bowers v Hardwick*, 478 U.S. 186. Justice White delivered the opinion of the Supreme Court finding that Georgian law criminalizing homosexual sodomy was constitutional. One of the pillars of the rationale was that the Constitution did not confer a fundamental right upon homosexuals to engage in sodomy.

25 See e.g. *Toonen v Australia* (No. 488/1992, ICCPR) the HRC held that laws criminalising consensual homosexual acts between adults, even if not enforced, constitute an unlawful and arbitrary interference with privacy set forth in Article 17(1) of the ICCPR. The Committee did not refer to the Articles covering discrimination. The Strasbourg Court has dealt with this issue as well in *Dudgeon v the United Kingdom* (No. 7275/722/10/1981), *Norris v Ireland* (No. 10581/83, 26/10/1988) and *Modinos v Cyprus* (No. 15070/89, 22/04/1993), A.D.T. v. United Kingdom judgment of 31 July 2000. The Court had also found that the said laws were in contravention with the protection of private life as laid down in Article 8 of the Convention, and have not examined the case under Article 14 governing discrimination issues. In *National Coalition for Gay and Lesbian Equality v. Minister of Justice*, the South African Constitutional Court held that the criminal prohibition of consensual homosexual sodomy was discriminatory and violated the rights to human dignity

hate speech and violence and ensure that same-sex partners enjoy the same respect, dignity and protection as the rest of society. ²⁶ Macedonia as a country with a candidate status should take into consideration the developments in the EU for this matter. In this regard, the Criminal Code does not provide with a provision on hate crime. ²⁷ A useful guideline in this regard offers the working definition of hate crimes that ODIHR has put forward:

Part A) Any criminal offence, including offences against persons or property, where the victim, premises or target of the offence are selected because of their real or perceived connection, attachment, affiliation, support or membership with a group as defined in part B

Part B) A group may be based upon their real or perceived race, national or ethnic origin, language, colour, religion, sex, age, mental or physical disability, sexual orientation or other similar factor.²⁸

Despite the absence of explicit definition of hate crime, there are articles in the act that are narrowly connected to the concept of crimes motivated by hatred. Thus, in accordance with **Article 137** of the Criminal Code:

“a person who, on the basis of a difference in sex, race, color, ethnic and social origin, political and religious belief, wealth and social position, language or **other personal**

26 See supra at 17

27 This was also the case in Croatia, but the advocacy and lobbying activities of the LGBT NGOs resulted into public discourse that eventually led to amendments in the Criminal Code, which could serve as positive example for Macedonia. Thus, the act now includes such a definition in Article 89. In addition changes have been made in relation to aggravated murder which now refers to motives from hatred with imposition of stricter penalties as compared to provisions on murder.

28 See CHALLENGES AND RESPONSES TO HATE-MOTIVATED INCIDENTS IN THE OSCE REGION (Warsaw, October 2006)

characteristics or circumstances, restricts or deprives of the rights of a person and citizen, as determined by the Constitution, by law or a ratified international treaty, or who, on the basis of such differences privileges a citizen, shall be punished with imprisonment of three months to three years.”By virtue of its third paragraph this Article covers legal entities, as well.

This provision does not cover sexual orientation as it does not refer specifically to sexual orientation, although “personal characteristics” can be interpreted to cover it as a special ground of prohibited conduct. In contrast, the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina in the corresponding provision expressly lists sexual orientation ²⁹ This provision becomes problematic, in light of the previously mentioned solution in the Constitution regarding the general clause on discrimination.

In addition, **Article 417** concerning the racial and other sorts of discrimination, which fails to mention sexual minorities, and which has a provision relevant for racist hate speech, does not even include a term in which sexual orientation may be implicit. It reads as follows:

(1) A person who, on the basis of a difference of race, color, nationality or ethnic origin, violates the fundamental human rights and freedoms recognized by the international community shall be punished with imprisonment of six months to five years.

(2) The punishment under paragraph 1 of this Article is also applicable to a person who persecutes organizations or individuals because of their commitment to the equality of people.

29 See The Status of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights in Bosnia and Herzegovina, A Shadow Report available at: www.iglhrc.org/site/iglhrc/section.php?id=5&detail=693

(3) A person who disseminates ideas of superiority of one race over another, or who advocates racial hatred or instigates to racial discrimination, shall be punished with imprisonment of six months to three years.

Furthermore, the 2004 amendments of the Criminal Code have introduced Article 144, paragraph 4, which prescribes that a person using computer system to threaten with perpetration of crime for which the law prescribes imprisonment of five years or higher, on the grounds of a person's affiliation with a national, ethnic or racial group or religion, will be punished with imprisonment from one to five years. Apparently, sexual minorities cannot profit from this provision neither.

While the provisions in the Criminal Code are very important and valuable for protection of sexual minorities, by the current state of affairs, LGBT can scarcely benefit from them and avail themselves of opportunities to seek protection under this Code.

3. The Law on Military Service ³⁰

While Macedonia made a step forward by decriminalizing consensual homosexual intercourse, there have been some setbacks. Namely, the Law on Military Service in Article 121, paragraph 2, prescribed that “*sexual abuse or homosexuality*” was a breach against discipline.

Noting this, MASSO together with the CGPC through the Macedonian Helsinki Committee have lodged an application with the Court in Strasbourg arguing that the

30 Law on Military Service, Official Gazette Nos. 62/2002, 98/2002 and 25/2003

impugned provision was in contravention with Article 8 and 14, also alleging violation of the right to an effective remedy set forth by Article 13 of the Convention. In exhausting the available domestic remedies, MASSO has made recourse of the constitutional complaint.

The Macedonian Constitutional Court has reached a somewhat illogical decision³¹, finding that the law did not interfere with the person's private life.

Namely, it reasoned that after working hours the individual serving the Army, could without any legal impediment engage in homosexual intercourse, and that the prohibition was applicable only during working hours. Rendering such a decision, the Court has disregarded the fact that **both** heterosexual and homosexual intercourse during working hours are prohibited under Macedonian legal system. Moreover, the Court had failed to note that the law equates homosexuality with sexual abuse.

As a result of the activities of the LGBT NGOs, in the meantime, the impugned provisions have been abrogated. Namely, the Law Amending the Law on Military Service³² leaves out homosexuality from the scope of Article 121. Still, it is an issue of concern that it took such a long time and an application to an international institution, before something was done in order to align domestic legislation with human rights standards and with the very legal order of Macedonia, as such. The Amendment follows the recommendations given at the OSCE Human Dimension Implementation Meeting held in Warsaw, 2006.

31 See U. No. 98/2004-0-0, 29 December 2004

32 Law Amending the Law on Military Service, Official Gazette No. 112, 21 December 2005

4. Family Law ³³

The Family Law of the Republic of Macedonia is governed by the traditional notion of marriage and family.

Thus, Article 6 stipulates that *marriage* is a **union between a man and woman** regulated by law, and that the **man and the woman** determine their relations by their own decision based on equality, mutual respect and assistance. In addition, Article 17 prescribes that a marriage can be concluded between **two persons of opposite sex**.

Other provisions as relevant regulating the very procedure of concluding a marriage, employ the same language- namely presuppose that the marriage is a legal union between a man and woman. *Common-law marriage* is governed by Article 13 of the same act. It also refers to a union between a man and woman, and does not extend to same-sex partners, thus rendering the rights that stem from common law marriage unavailable for same-sex couples.

Therefore, it is especially important that the Draft Law on Registered Partnerships is enacted.

5. The Law on Labour Relations³⁴

The Law on Labour Relations is the only piece of legislation which refers to gender orientation, as a separate ground of prohibited conduct regarding employment. Hence, in Article 6 this law stipulates that the employer may not put the employee in an unequal position on account of race, colour, gender, age, health condition, or disability, religious, political or other belief, trade union membership, national and social background, wealth, sex orientation or other personal characteristic. It covers direct and indirect discrimination, as well as harassment. In case of a dispute, the burden of proof is on the employer.

However, the basic problem with this piece of legislation is that it uses a term that could be translated as “sex orientation” (*полова насоченост*), and not sexual orientation. What is the problem with the language employed in the law? Namely, ‘sexual orientation’ has to be distinguished from the narrow concept that the term ‘sex orientation’ evokes. The internationally used term ‘sexual orientation’ refers to sexuality, underlying the conceiving of sexuality in all of its aspects, including the biological, cultural, social, psychological and political condition (gender norms as well) in the development and the forming of sexuality. On the contrary, the term ‘sex orientation’ not only refers rigidly to the biological sex (and not to sexuality in its complexity), but even more, is a term that can not be found and adjusted to any international legislation or any contemporary theory and methodology. Given the use of such an ambiguous term, the LGBT population can hypothetically be under the protection of this law, within the scope of “other personal characteristic”.

Apart from the previous remark, the act is largely harmonized with the relevant EU Directive. Yet, it does not include provisions regarding instructions to discriminate, nor

34 Law on Labour Relations, Official Gazette No. 62/05, 28 July 2005

does it cover issues related to secondary victimization. This is especially important in light of the fact there have been no cases on sexual minorities before the Macedonian courts and other institutions, which reflects the fear and the stigma they are facing.

It would be also useful to regulate the publication of brochures on equal treatment in employment that will cover broad categories, including sexual minorities.

6. The Law on Courts ³⁵

Article 3 of the law stipulates that the goals and functions of the judiciary comprise, *inter alia* impartial application of the laws regardless of the status or position of the parties, protection, respect and improvement of human rights and fundamental freedoms, ensuring equality and non-discrimination on *any ground*, ensuring legal certainty based on rule of law.

Yet Article 43, governing the process of election of judges prescribes that the election may not be performed by discrimination on a number of grounds, but does not include sexual orientation, or the notion of other status. Thus, there is no coherence within the very Act, containing one provision from which sexual minorities may theoretically benefit, and the other which can not be even interpreted to cover this vulnerable group.

7. The Law amending the Law on Social Protection³⁶

The recently enacted legislative solution, in a very important field of social living, follows the established pattern in regulating discrimination relates issues.

35 Law on Courts, Official Gazette No.58/06 , 11 May 2006

36 Law amending the Law on Social Protection Official Gazette No.40 of 30 March 2007

Namely, Article 7-c reads as follows:

“Direct or indirect discrimination on the grounds of sex, race, color, national, political, religious, wealth or social background, in the realization of the rights arising from social protection established in this law is prohibited”.

Article 7-d, paragraph 2, and defining indirect discrimination, is governed by the same logic. As it can be clearly seen from first reading, the law does not include sexual orientation, not even the notion of “other status” or “other personal characteristic”, by virtue of which sexual minorities could be protected.

8. The Law on the Ombudsman³⁷

The procedure before the Ombudsman commences by lodging a submission, or the Ombudsman may initiate it on his own initiative. The assent of the injured party is a prerequisite when the procedure started by initiative of the Ombudsman or a third party.

In accordance with Article 2 of the Law on the Ombudsman³⁸, and Constitutional Amendment XI, it is a body that protect the rights and the freedoms of the citizens and all the other persons and undertakes actions and measures for the protection of the (*inter alia*) principle of non-discrimination. It can be argued that this provision extends to discrimination on the basis of sexual orientation but bearing in mind the wording used in the relevant provisions of the Constitution, especially the general clause on discrimination, it is highly questionable and opens ample space for discretion and interpretation.

37 Law on the Ombudsman, Official Gazette No. 60/03, 22 September 2003

38 Law on the Ombudsman, Official Gazette No. 60/03, 22 September 2003

9. *The Draft Law on Registered Partnerships*

Slovenia had passed same-sex partnership law in June 2005, becoming the first country from the former communist block adopting this law, succeeded by the Czech Republic, where, on the 15th March 2006, the presidential veto was overridden in the Lower Chamber of the Parliament and such law was enacted. Such partnership should in principle be equated with a formal marriage.

MASSO has worked on a draft law on Registered Partnerships in line with European standards. It is necessary that this law is passed in order to provide with foreseeability and legal certainty for sexual minorities, as principles stemming from rule of law.

10. *Positive discrimination*

While it is true that there is no single piece of legislation where discrimination on the basis of sexual orientation is endorsed, there are no legal provisions that create favourable conditions for sexual minorities and no adequate mechanisms enabling the full implementation of relevant legal provisions, especially in light of the stereotypes and prejudices among the general population.

As far as comparative law is concerned, in *Romer v. Evans*, the US Supreme Court rightly went as far as to find that a Colorado constitutional amendment prohibiting affirmative action for homosexuals violated the Equal Protection Clause of the Fourteenth Amendment of the US Constitution.³⁹

39 See Roy Romer, Governor of Colorado, et al., petitioners v. Richard G. Evans et al. (94-1039), 517 U.S. 620 (1996)

Recommendations:

- There is a pressing need for Amendments in the Constitution and all relevant laws containing a broad clause on discrimination which dully includes sexual orientation as a separate ground. The general prohibition of discrimination needs to be amended in order to include a number of other grounds as well. If not by prescribing expressly so, the notion of “other status” or “other personal characteristic” can be used, provided that a coherent practice is developed in line with international landmark decisions that the terms include sexual orientation as well. The present legal system endorses and perpetuates the prejudice and marginalization of sexual minorities;
- Amendments to the Criminal Code should be initiated, that will include a definition of hate crime that will entail a number of grounds including sexual orientation. . In this regard, two options may be considered- prescribing stricter penalties for crimes that have been hate-driven or taking the fact that the motives had been motivated by hatred as an aggravating circumstance for the perpetrator when imposing the penalty within the legally prescribed minim and maximum;
- An anti- discrimination law which will cover discrimination on the basis of sexual orientation should be introduced, so that the country conforms with relevant EU *acquis*;
- A general remark as to all laws pertaining to sexual minorities, is that the relevant principles established in sexual orientation cases (such as the ones analyzed above in the text) lodged with the UN Human Rights Committee, the European

Court of Human Rights and the European Court of Justice, should be dully followed;

- The Law on Registered Partnerships should be passed in near future, where partners would have same rights as a married couple, and not live in legal limbo;
- Competent bodies should enhance institutional protection of the rights of sexual minorities;
- It is important that complementary antidiscrimination legislation be adopted and to ensure that similar provisions be included in other laws, in order to strengthen the public perception that discrimination on the ground of sexual orientation is prohibited;
- Include affirmative provisions on sexual minorities in relevant legislation; and also build affirmative action programmes by virtue of which the LGBT may be represented in the media and other forms of active social life, as opposed to isolation and marginalization;
- It is necessary to develop secondary legislation clarifying the treatment of sexual minorities;
- Introduce sexual health education to primary and secondary schools that will openly address sexuality and sexual minorities. The lack of effective protection by the laws, is predominantly visible in the recurring presence of discriminatory contents in the textbooks which are in use, and the lack of institutional reaction on that matter, a reaction which should be undertaken under the auspices of the *ex officio* duties on behalf of the public prosecution, the Ombudsman or the Constitutional Court.

References:

Table of cases

UN HRC

Toonen v Australia No. 488/1992, ICCPR

Young v Australia No. 941/2000, ICCPR

European Court of Human Rights

A.D.T. v. the United Kingdom, no. 35765/97, ECHR 2000-IX
Dudgeon v. the United Kingdom, judgment of 22 October 1981,
Series A no. 45,

Fretté v. France, no. 36515/97, ECHR 2002-I

Karner v. Austria, no. 40016/98, ECHR 2003-IX

Modinos v. Cyprus, judgment of 22 April 1993, Series A no.
259,

Norris v. Ireland, judgment of 26 October 1988, Series A no.
142,

Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal, no. 33290/96, ECHR
1999-IX

Smith and Grady v. the United Kingdom, nos. 33985/96 and
33986/96, ECHR 1999-VI

US Supreme Court

Lawrence v Texas, No. 02–102

Bowers v Hardwick, 478 U.S. 186

*Roy Romer, Governor of Colorado, et al., petitioners v.
Richard G. Evans et al.* 517 U.S. 620 (1996).

Reports

Combating Discrimination: A Training Manual

The Status of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights in
Bosnia and Herzegovina, A Shadow Report

Identification of LGBT population in the Republic of Macedonia
- 2004/2005, MASSO and Helsinki Committee for Human Rights
of the Republic of Macedonia

Developing Anti-Discrimination Law in Europe - The 25 EU Member States compared- Report November 2006
CHALLENGES AND RESPONSES TO HATE-MOTIVATED INCIDENTS IN THE OSCE REGION (Warsaw, October 2006)

Legislation

Law amending the Law on Social Protection Official Gazette No.40 of 30 March 2007

Law on the Ombudsman, Official Gazette No 60/03, 22 September 2003

Law on Labour Relations, Official Gazette No 62/05, 28 July 2005

Law on Courts, Official Gazette No.58/06, 11 May 2006

Law on Military Service, Official Gazette Nos. 62/2002, 98/2002 and 25/2003

Law Amending the Law on Military Service, Official Gazette No. 112, 21 December 2005

Family Law, Official Gazette No.83/04 of 24 November 2004

Criminal Code, Official Gazette No. 19 30 March 2003

International instruments

International Covenant for Civil and Political Rights

Treaty of Amsterdam, Official Journal C 340, 10 November 1997

Council Directive 2000/78/EC, Official Journal of the European Union, 27 November 2000,

Resolution of the European Parliament on homophobia in Europe, 18 January 2006

European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms as amended by Protocol No.11

DOCUMENTING HUMAN RIGHTS VIOLATIONS Examples of interview questions

ILGA-Europe's indicative framework for semi-structured interviews with representatives of the LGBT community / victims of human rights violations incidents¹

It is important to create a safe environment for the people we will interview. Let them know, that if they become emotional, they can stop at any time, or if there is a question they don't want to answer, they can stop at any time. Ask them if they want their identity concealed/ changed to protect their privacy. Explain how you propose to use the information before conducting the interview.

1. Interview

Date:

24.01.2007

Location of the interview:

MASSO Office, Skopje

Interviewer:

Slavco Dimitrov, MASSO

Interpreter:

Not needed

Others present:

No

2. Personal data:

1.1 Name (if possible) / or nickname:

Marko

1.2 Age:

25 years old

¹ This framework was developed by ILGA-Europe, and used during a Fact Finding Mission to the Southern Caucasus, conducted in January 2006 by ILGA-Europe / COC Netherlands. The framework is originally elaborated as a tool for the pilot for the ILGA-Europe human rights violations documentation fund.

1.3 Sex:

Male

1.4 Residence (city):

Skopje

1.5 Sexual orientation / gender identity:

Homosexual, male

1.6 Social identity (unemployed/worker/official/
professional):

employed, stylist

1.7 Extent of being out (not out at all, only to close friends,
only to family, very out):

a great number of people

1.8 Connected to the local LGBT community (in the place of
residence)?

greatly connected to a good part of the community

3. Human rights violations

3.1 Have you ever suffered from any of the following acts?
(You can say yes to more than one option)

1. Name calling directed at you

Yes

2. Threatened with physical violence

Yes

3. Personal property damaged/destroyed

Yes

4. Objects thrown at you

No

5. Chased or followed

Yes

6. Spat at

Yes

- 7. Been left out or ignored deliberately
Yes
- 8. Punched, hit, kicked or beaten
Yes
- 9. Assaulted or wounded with a weapon
No
- 10. Sexually assaulted
No
- 11. Sexually harassed (without assault)
Yes
- 12. Raped
No
- 13. Harassed by the police without assault
No
- 14. Beaten or assaulted by the police
No
- 15. Refused housing
No
- 16. Refused access to healthcare and services (for example, not treated because perceived or identified as LGBT)
Yes
- 17. Refused a job / fired
No
- 18. Refused commercial services (e.g. not allowed into/asked to leave a restaurant/bar/taxi etc)
No
- 19. Detained by the police without being given clear reasons
No
- 20. Any other form of physical / verbal violence or social / economic discrimination? (please, specify)
Yes explained in the next question

2.2 Please, give us details of the circumstances: what happened, in what way, where, when, for how long, how many times and who did it?

The winter of 2005, in January right after New Year, my friend Jenny and I were sitting by the bar in a coffee shop. One unknown man approached us, started to talk to us and we responded back. He introduced himself and after we had been talking for some time he, as a cabdriver offered to give us a ride to my house. After he dropped us off he asked to come in to use the bathroom. After he came out of the bathroom he changed. He started to harass Jenny to have sex and because she had no other option she told him that she was a lesbian. Then he started to harass me saying that since she is a lesbian that I had to be a “faggot” and started to make fun of me. We finally managed to convince him to leave the apartment and when we went out outside he became even more aggressive. We lied to him telling him that we live close by in another building, just so that we could get him in the car and leave the building. We entered into another building. He started to throw around the bench and to hit things with it. I came down and he started to insult me and hit me, after which I fell to the ground. Afterwards he came into the building and started to hit the doorknobs of the apartments. Jenny came down to calm him and started lying to him, she gave him a number in order to calm him and he left her alone. Jenny and I started running, being extremely scared. Jenny began to fall down... and we arrived to my building. I began to remove the posters (promotional leaflets) from my building because I was afraid that he might see them and find us.

After an hour had passed he arrived with two huge guys. They began to beat on the windows and the blinds, as my apartment is on the ground floor. He began to beat on the door as well. My mother lives in the apartment above mine in the same building and came out to see what all the noise was about. We thought we had heard a scream and called the police. The police came in 10 minutes. The people had already left. The policemen questioned my mother and she told them about the disturbance. They saw me and they also saw that my mouth had been split from the blow from the cabdriver, and they saw that Jenny was also very

shaken up. At that moment the guy called Jenny and the police saw his number. The police told her to tell him to come however he did not, he probably saw the police van and realized what had happened. We told the police his name(he introduced himself as Filip),we told him the type of car he drove and we had seen his number. However that was it from the police. They told us they would inform us, however nothing happened. I called the Helsinki Committee for Human Right, however the woman which answered sounded very disinterested and I withdrew.

After a few months when Jenny was coming back from work she saw him outside her building and hid with the neighbors. Jenny also had an allergic attack from the trauma she had suffered, which lasted a long time. The following summer we saw the same guy at a club. Jenny and I were dancing and he approached us with another muscular man the encircled me and started shouting at me: “Fuck you, you faggot” he hit me with his fist, and head butted me and continued to insult and to yell at me “Do you really think that if you report it with the police that will really care, that they would stop me?.... Then other came to us and they separated him from me.

2.3 Do you know anyone else who has suffered from such acts? At the same time or on other occasions?

Yes I know of another friend of mine. Maybe you could interview him too.

2.4 Were the people who did this officials or private individuals?

Private individuals.

2.5 Do you think it was your sexual orientation / gender identity or gender expression that caused these acts? Why do you think this?

Yes I believe that that played the biggest role, because he insulted me with such demeaning words, especially at the club that summer.

2.6 What were the consequences of these acts (personal - on you, your family and/or friends, professional - on your job or any other position that you held at the time)?

Are these consequences still affecting you?

Well I was very shaken up by this. Jenny and I didn't want to go out at night for months fearing we might meet him again. My mother too. I'm mostly worried about her, because she has a weak heart and such trauma badly affect her health. Jenny had it worse, I told you she even had an allergic attack from the stress.

2.7 Do you know if any remedies were available at the time that you could pursue to complain about these acts and obtain redress? Do you know anyone who could assist you in your situation?

As I've already said I initially turned to the Helsinki Committee, but... I withdrew.

2.8 If relevant, did you report the case to the police or other law enforcement authorities or ask for help from any other institutions (state or non-governmental)? (already explained above).

The questions 3.8 - 3.10 do not apply if the answer to the question 3.7 was 'no'.

2.9 If you reported the case to the police or other law enforcement authorities or other institutions, can you give us details about who you reported the facts to (name of the institution, name of the contact person, date and time)? Do you have any official records of your contact with them?

I don't know the names of the police officer who came, it was late at night as I explained previously, but I don't know I never got any calls or further information from them about it all. I think, I'm not sure, that they called the guy, but he told them that Jenny and I are homosexual, and they didn't do anything about because of this.

2.10 What was their reaction? Were they hostile or supportive? (explained above)

2.11 Were they effective in helping you to resolve the situation, or obtain redress, to your satisfaction? If not, why not?

(explained above)

4. Observations

4.1 How is the interviewee behaving?

Tone of voice (soft, loud, emotionless)

Normal.

Gaze (e.g. little eye contact)

Small degree of direct eye contact.

Tears (at which point during the interview)

No.

Silence or talk non-stop

Continuous, fast and excited speech.

Body language (nervous movements, no movements)

Hand gesturing while talking.

Reponses (hesitation after questions, asks for questions to be repeated)

No interruptions, except to give detail about the entire event, which given the fact that the entire case is very complex is completely understandable.

Other

4.2 What is the setting, in which the interview takes place?

Is there anyone with you? Anyone who could be perceived as being intimidating? Anyone in whose presence the interviewee might be hesitant to speak?

The interview took place in a calm atmosphere at the MASSO office, in a room in which there was no one except the two of us. The atmosphere was relaxed, and Marko is also familiar with the surroundings, which would also remove any feelings of insecurity or feeling threatened.

DOCUMENTING HUMAN RIGHTS VIOLATIONS

Examples of interview questions

ILGz

- *It is important to create a safe environment for the people we will interview. Let them know, that if they become emotional, they can stop at any time, or if there is a question they don't want to answer, they can stop at any time. Ask them if they want their identity concealed/changed to protect their privacy. Explain how you propose to use the information before conducting the interview.*

1. Interview

Date:

10.11.2006

Location of the interview:

MASSO Office, Skopje

Interviewer:

Koco Andonovski, MASSO

Interpreter:

Not needed

Others present:

No

2. Personal data:

1.1 Name (if possible) / or nickname:

G. S.

1.2 Age:

44 years old

1.3 Sex:

Male

1.4 Residence (city):

Kumanovo

1.5 Sexual orientation / gender identity:

Bisexual

1.6 Social identity (unemployed/worker/official/
professional):

State Authority (police officer)

1.7 Extent of being out (not out at all, only to close friends,
only to family, very out):

Only my closest friend

1.8 Connected to the local LGBT community (in the place of
residence)?

I am only in contact with one person

3. Human rights violations

3.1 Have you ever suffered from any of the following acts?
(You can say yes to more than one option)

1. Name calling directed at you

Yes

2. Threatened with physical violence

Yes

3. Personal property damaged/destroyed

Yes

4. Objects thrown at you

No

5. Chased or followed

Yes

6. Spat at

No

7. Been left out or ignored deliberately

Yes

8 Punched, hit, kicked or beaten

No

9. Assaulted or wounded with a weapon
No

10. Sexually assaulted
No

11. Sexually harassed (without assault)
Yes

12. Raped
No

13. Harassed by the police without assault
Yes

14. Beaten or assaulted by the police
No

15. Refused housing
No

16. Refused access to healthcare and services (for example, not treated because perceived or identified as LGBT)
No

17. Refused a job / fired
I was suspended

18. Refused commercial services (e.g. not allowed into/asked to leave a restaurant/bar/taxi etc)
No

19. Detained by the police without being given clear reasons
No

20. Any other form of physical / verbal violence or social / economic discrimination? (please, specify) _15% of my salary for 6 month is being withheld due to the incident

2.2 Please, give us details of the circumstances: what happened, in what way, where, when, for how long, how many times and who did it?

In July 2006 I was deceived by two unknown persons in order

to extort funds from me, however after they had established that I am a member of a state authority they blackmailed me stating that they would contact my workplace and tell them that I am bisexual, unless I give them 100 euro in its denar value in seven days so that they do not hand over photographs (which I have not seen) of me supposedly having oral sex with one of them, although I had not committed anything of the sort. The photograph is of me on my knees, with the other man next to me with his trousers and underwear down. They said they would hand over the photograph if I bring them the money.

After I personally reported the incident with the police, the police did not offer me medical care even though I was under great stress and alarm, they (the police officers) after the conducted conversations (which I do not recollect), after four hours of questions, after I asked, took me to see a doctor who gave me appropriate medication to calm me. I do not accurately remember, I was given injections which are all documented with the Gjorche infirmary.

After I had calmed down half an hour later, I saw what they had written down and protested in order to annul it and give another statement. The police officer refused my demand as according to them there would be no problems.

At 23:00h I was released after I had identified the individuals which had attacked me. If this had been a case of false reporting, as is alleged by the police I would have never identified and report them.

I called my doctor right after I arrived home, where my doctor administered some medication and was sent to the Psychiatry ward where I stayed and was under medication.

Seven days later I was once again called to the Ministry of Interior in Skopje where the individuals who had been caught were faced with me and still claimed that I had approached them and had relations with them voluntarily. I was questioned by the inspectors form the Mol repeatedly for a number of hours as if I were the criminal, and the others were innocent.

They were not interested in the case, but rather if I had had relations with them. I was even threatened to be beaten if I did not admit to what they (Mol inspectors) were saying, that I would be fired from my job, and they even said that it is better for me to hang myself than to go back to work.

After I was forced to make the second statement, which was tailored according to them, they told me that everyone has the right to their own sexual orientation and this would not have an impact the rest of my life and it would remain a secret. However, they did not keep their word filed a suit and I needed to go to court in September, there the judge was also interested in whether I had had relations and was not interested in the fact that those two were known criminals, and that one of them is being held and the other incarcerated for other offences.

First I turned to MASSO for help, where a representative of MASSO took me to the Macedonian Helsinki Committee to seek legal assistance. I have not heard from the MHC since and the process is still continuing with the court.

2.3 Do you know anyone else who has suffered from such acts? At the same time or on other occasions?

I know of another case which has not been reported with anyone as the father of one of accomplices is an inspector. This took place sometime in 2004.

2.4 Were the people who did this officials or private individuals?

Those who attacked and blackmailed are individuals and those who forced me to sign and invalid statement are police officers.

2.5 Do you think it was your sexual orientation / gender identity or gender expression that caused these acts?

Why do you think this?

Yes. That is the reason why they had taken the photograph with their cell phone.

2.6 What were the consequences of these acts (personal - on you, your family and/or friends, professional - on your job or any other position that you held at the time)? Are these consequences still affecting you?

I was suspended at work and there are court proceedings currently going on against me, initiated by the police. I am treated differently at work now, even though no one tells me this directly, but indirectly I have allegedly broken work discipline, even though I was on duty at the time. There have also been cases when other co-workers have been in greater breaches of work discipline and were not prosecuted and fired. I know of cases with my co-workers who have accepted bribes and were not discharged, theft, forging of documents and nothing happened to them although there disciplinary proceedings against them.

2.7 Do you know if any remedies were available at the time that you could pursue to complain about these acts and obtain redress? Do you know anyone who could you assist you in your situation?

This is why I turned to MASSO and the Macedonian Helsinki Committee.

2.8 If relevant, did you report the case to the police or other law enforcement authorities or ask for help from any other institutions (state or non-governmental)?

Yes, I have already explained the entire incident above.

The questions 3.8 - 3.10 do not apply if the answer to the question 3.7 was 'no'.

2.9 If you reported the case to the police or other law

enforcement authorities or other institutions, can you give us details about who you reported the facts to (name of the institution, name of the contact person, date and time)? Do you have any official records of your contact with them?

I reported the case on June 9th after 13:00 with the Beko Police station. I cannot give a contact name, I do not remember the names of the inspectors. All records are with the Macedonian Helsinki Committee.

2.10 What was their reaction? Were they hostile or supportive?

Yes and no. As I have already explained on one hand I was told that it was of no interest to them, on the other hand they were interested and they were laughing.

2.11 Were they effective in helping you to resolve the situation, or obtain redress, to your satisfaction? If not, why not?

No, it was not. I was deceived by the police in regards to the giving of the statement and in regards to provision of medical assistance on their behalf.

4. Observations

4.1 How is the interviewee behaving?

Tone of voice (soft, loud, emotionless)

Normal tone of voice, without many emotions.

Gaze (e.g. little eye contact)

Direct eye contact, sometimes a bit agitated. .

Tears (at which point during the interview)

No.

Silence or talk non-stop

Continuous speech.

Body language (nervous movements, no movements)

Calm.

Reponses (hesitation after questions, asks for questions to be repeated)

No.

Other

When the event occurred the person came to MASSO and then with great emotion told us about the case and reported it. Because MASSO could offer free legal assistance, together we went to the Macedonian Helsinki Committee for Human Rights and reported the case with the appropriate services.

4.2 What is the setting, in which the interview takes place?

Is there anyone with you? Anyone who could be perceived as being intimidating? Anyone in whose presence the interviewee might be hesitant to speak?

Alone, in my office, there were no threats, nor is anything perceived as a threat by the individual. As I stated earlier, he had come previously to report the case.

DOCUMENTING HUMAN RIGHTS VIOLATIONS

Examples of interview questions

ILGA-Europe's indicative framework for semi-structured interviews with representatives of the LGBT community / victims of human rights violations incidents¹

- *It is important to create a safe environment for the people we will interview. Let them know, that if they become emotional, they can stop at any time, or if there is a question they don't want to answer, they can stop at any time. Ask them if they want their identity concealed/changed to protect their privacy. Explain how you propose to use the information before conducting the interview.*

1. Interview

Date:

27.11.06

Location of the interview:

EGAL Office, Skopje

Interviewer:

Slavco Dimitrov, MASSO

Interpreter:

Not needed

Others present:

No

1 This framework was developed by ILGA-Europe, and used during a Fact Finding Mission to the Southern Caucasus, conducted in January 2006 by ILGA-Europe / COC Netherlands. The framework is originally elaborated as a tool for the pilot for the ILGA-Europe human rights violations documentation fund.

2. Personal data:

1.1 Name (if possible) / or nickname:

Igor

1.2 Age:

27 years old

1.3 Sex:

Male

1.4 Residence (city):

Skopje

1.5 Sexual orientation / gender identity:

Gay

1.6 Social identity (unemployed/worker/official/professional):

Volunteer in NGO

1.7 Extent of being out (not out at all, only to close friends, only to family, very out):

Only my closest friend

1.8 Connected to the local LGBT community (in the place of residence)?

I used to be much more in the past, but not that much in present days

3. Human rights violations

3.1 Have you ever suffered from any of the following acts?

(You can say yes to more than one option)

1. Name calling directed at you

Yes

2. Threatened with physical violence
No
3. Personal property damaged/destroyed
No
4. Objects thrown at you
No
5. Chased or followed
No
6. Spat at
No
7. Been left out or ignored deliberately
No
8. Punched, hit, kicked or beaten
No
9. Assaulted or wounded with a weapon
No
10. Sexually assaulted
No
11. Sexually harassed (without assault)
No
12. Raped
No
13. Harassed by the police without assault
Yes
14. Beaten or assaulted by the police
No
15. Refused housing
No

16. Refused access to healthcare and services (for example, not treated because perceived or identified as LGBT)

No

17. Refused a job / fired

No

18. Refused commercial services (e.g. not allowed into/asked to leave a restaurant/bar/taxi etc)

No

19. Detained by the police without being given clear reasons

No

20. Any other form of physical / verbal violence or social / economic discrimination? (please, specify)

Elaborated in the next question

2.2 Please, give us details of the circumstances: what happened, in what way, where, when, for how long, how many times and who did it?

It was in the summer, august, I think, 4 years ago.

Me and a friend of mine were sitting and having a coffee in a coffee bar, Dali, on the quay, when two guys came on our table. They asked if the chairs were free for use, and we answered positively and suddenly they set on our table. We asked them if they would leave the table, and they started giving some comments like *dear, listen his voice, can you hear how a fagot sounds like*, something like that. We called the waitress and then they took out their police badges saying that they are from the police dealing with drugs, and they are having a raid, something like that... then they took our bags and ransacked them, and normally, they didn't find anything. They asked us to pay our receipt and go with them. On the way to the car they were making a mockery of me on sexual bases, like *my god what kind of voice do you have... you fagot... how old were you when you started fucking...*

ignored them and didn't answer them at all. They took us to the police station in Kisela Voda. They took my friend in one room, and me in another. They didn't ask me anything about drugs, on the contrary, all that they were asking me was since when am I fagot, *how many people have you had sex with...* they said that if there wasn't the law as a constraint they would have already beaten me.. on the end they told me ... to take off my pants... and show them my ass. That was all. Afterwards came some colleges of them and they let us go.

Yes, I took off my pants, they didn't molest me, but there were all kinds of comments. When they let us go my friend didn't want to talk about it at all. Since then I have seen him only few times, and we haven't talked about it. He didn't want to talk about it cause his father is a police inspector, and that's why actually he didn't talk about it..

2.3 Do you know anyone else who has suffered from such acts? At the same time or on other occasions?

Well I'm not familiarized with something like a concrete event, but I have heard all kinds of chats.

2.4 Were the people who did this officials or private individuals?

Police officers.

2.5 Do you think it was your sexual orientation / gender identity or gender expression that caused these acts? Why do you think this?

Well yes, that was the reason why, they set on the table and started molesting me because of my 'gay' voice.

2.6 What were the consequences of these acts (personal - on you, your family and/or friends, professional - on your job or any other position that you held at the time)? Are these consequences still affecting you?

It was hard at first, of course, but now I'm over that.

2.7 Do you know if any remedies were available at the time that you could pursue to complain about these acts and obtain redress? Do you know anyone who could assist you in your situation?

No, in those days I wasn't familiar with that.

2.8 If relevant, did you report the case to the police or other law enforcement authorities or ask for help from any other institutions (state or non-governmental)?

No, and because they were representatives of the authority, and all I wanted was just the whole thing to finish as soon as possible and to go away from there, to forget it. However, they are the ones you have to ask for help from... how?

The questions 3.8 - 3.10 do not apply if the answer to the question 3.7 was 'no'.

2.9 If you reported the case to the police or other law enforcement authorities or other institutions, can you give us details about who you reported the facts to (name of the institution, name of the contact person, date and time)? Do you have any official records of your contact with them?

2.10 What was their reaction? Were they hostile or supportive?

2.11 Were they effective in helping you to resolve the situation, or obtain redress, to your satisfaction? If not, why not?

4. Observations

4.1 How is the interviewee behaving?

Tone of voice (soft, loud, emotionless)
Normal tone of voice, without many emotions.

Gaze
Little eye contact

Tears (at which point during the interview)
No.

Silence or talk non-stop
Continuous speech.

Body language (nervous movements, no movements)
Maybe a little agitated because of the nails biting and the cigarettes smoking..

Reponses (hesitation after questions, asks for questions to be repeated)
Direct answers.

Other

4.2 What is the setting, in which the interview takes place?
Is there anyone with you? Anyone who could be perceived as being intimidating? Anyone in whose presence the interviewee might be hesitant to speak?

The place were the interview took place was actually the office where Igor is works as a volunteer. We were in a separate office and they were no indicators that would present any kind of danger or threat that would make him uncertain.

DOCUMENTING HUMAN RIGHTS VIOLATIONS

Examples of interview questions

ILGA-Europe's indicative framework for semi-structured interviews with representatives of the LGBT community / victims of human rights violations incidents¹

- *It is important to create a safe environment for the people we will interview. Let them know, that if they become emotional, they can stop at any time, or if there is a question they don't want to answer, they can stop at any time. Ask them if they want their identity concealed/changed to protect their privacy. Explain how you propose to use the information before conducting the interview.*

1. Interview

Date:

07.02.2007

Location of the interview:

MASSO Office, Skopje

Interviewer:

Slavco Dimitrov, MASSO

Interpreter:

Not needed

Others present:

Aleksandra Arsova

1 This framework was developed by ILGA-Europe, and used during a Fact Finding Mission to the Southern Caucasus, conducted in January 2006 by ILGA-Europe / COC Netherlands. The framework is originally elaborated as a tool for the pilot for the ILGA-Europe human rights violations documentation fund.

2. Personal data:

1.1 Name (if possible) / or nickname:

Marko

1.2 Age:

25 years old

1.3 Sex:

Male

1.4 Residence (city):

Skopje

1.5 Sexual orientation / gender identity:

Homosexual, male

1.6 Social identity (unemployed/worker/official/
professional):

employed, stylist

1.7 Extent of being out (not out at all, only to close friends,
only to family, very out):

a great number of people

1.8 Connected to the local LGBT community (in the place of
residence)?

greatly connected to a good part of the community

3. Human rights violations

3.1 Have you ever suffered from any of the following acts?
(You can say yes to more than one option)

1. Name calling directed at you

Yes

2. Threatened with physical violence

Yes

3. Personal property damaged/destroyed
Yes

4. Objects thrown at you
No

5. Chased or followed
Yes

6. Spat at
Yes

7. Been left out or ignored deliberately
Yes

8 Punched, hit, kicked or beaten
Yes

9. Assaulted or wounded with a weapon
No

10. Sexually assaulted
No

11. Sexually harassed (without assault)
Yes

12 Raped
No

13. Harassed by the police without assault
No

14. Beaten or assaulted by the police
No

15. Refused housing
No

16. Refused access to healthcare and services (for example, not treated because perceived or identified as LGBT)

Yes

17. Refused a job / fired

No

18. Refused commercial services (e.g. not allowed into/asked to leave a restaurant/bar/taxi etc)

No

19. Detained by the police without being given clear reasons

No

20. Any other form of physical / verbal violence or social / economic discrimination? (please, specify)

Yes explained in the next question

2.2 Please, give us details of the circumstances: what happened, in what way, where, when, for how long, how many times and who did it?

It was the summer 2006, July/ August. I was in the English embassy applying for visa for studies at the Mr. Steiner Academy. I was the first person from Maxeonina that has been approved this studies, ever, with very good results on the interview in Belgrade. At first when they started interviewing me, they asked me for basic data, including if I'm married, if I had children. There was a translator, although I speak English. It was very salient that the girl interviewing me was rude and that she was posing too much questions regarding my private life, like for example, why do I have not girlfriend... and they were sharing hidden laughter one with each other, and the girl who was

translating wasn't translating correctly, as I was speaking in Macedonian, and I made remarks on this. They told me to sit and wait until they call me again. All the other people that were interviewed finished for an hour. I waited till three o'clock (and I came from eight in the morning. The security came as well, and I was still waiting there, alone. Finally at 3 o'clock they called me again. She posed quickly few questions and told me to wait once again. At 4 o'clock everybody was coming to pick their visa and then they called me and told me that I was refused and I had no right on complaint, that's what the consular decided.

I needed only transit visa for going in London, maximum for three months, for a training and then I was suppose to leave to the States. I gave them all the guarantees (for food, accommodation, travel, ticket to England and USA). I told them that I am hair dresser working on call job, and they, allegedly couldn't find on the yellow pages the places I was working at. I thing that the translator is guilty as well, cause she was not translating correctly.

Afterwards I called the agency here, they called the agency in Slovenia and sent me the documents once again. A week later, I went in the embassy again. This time I gave them confirmation with a seal and a phone number from the places where I was working. They started asking me again about a girlfriend on what I replied that they asked me same the previous time as well and they I do not consider it as something important. However, I told them I was gay. The translator like making a mockery on me whispered to the girl interviewing me something like: 'aaa he's a gay...'. I asked them again to let me speak in English by myself. And after the consultation, arrogantly she said to me: 'well then, ok, since you're insisting so much, let's see how good is your English'. She started asking me about the addresses in London, and one of them I didn't know by heart, on which immediately she replied that I should know it by heart and 'that's why the next time you should

not act so self-confidently'. That's when I got totally sure that something wasn't right. She started asking me for my boyfriend, what are our plans for the future... what I want to say is that the interview went in completely other direction than it was supposed to go. She took out all of my documents and asked me how much I earn per month. I told her that in average I earn 2000-4000 per week, and she wrote per month. The interview continued with a tone of arrogance and discrimination. They refused me once again, this time with an explanation that the reason was the money I was earning and that I don't have American visa (I gave them a document from the American embassy claiming that they will approve me visa once I get English visa). I went in the agency and they sent letter to the responsible ones. I didn't heard anything else from the agency, I guess because they work with a lot of candidates for work abroad and didn't get that interested in my case. I contacted the agent from Holland and she said that she is not that powered for doing anything in this case. This is the first time, before I have been in lots of states for specialization.(Holland, Germany, Switzerland, Greece). Also, some other guy was applying for transit visa, for working on a boat, and his visa was approved.

2.3 Do you know anyone else who has suffered from such acts? At the same time or on other occasions?

Yes I know of another friend of mine. Maybe you could interview him too.

2.4 Were the people who did this officials or private individuals?

Private individuals.

2.5 Do you think it was your sexual orientation / gender identity or gender expression that caused these acts?

Why do you think this?

Yes, thing so because they noticed I was gay and they asked me a lot of questions about my private life, girls, children, my boyfriend, and when the translator was whispering to the girl interviewing me, and that she was translating with a dose of irony. The reasons they gave me, for not approving my visa, I think that were not appropriate. And sitting 8 hours with no food. Talking in arrogant manner. They were not focused on questions about my profession, my experience, diplomas, documents... they were an obstacle for my job. I think it was matter of a personal homophobia. I told this case to other people from other embassies, customers of mine, who told me that they know how rude in the English embassy they are.

2.6 What were the consequences of these acts (personal - on you, your family and/or friends, professional - on your job or any other position that you held at the time)? Are these consequences still affecting you?

Well literally they destroyed my life dream and opportunity. I'm working all of my life for this kind of chance.

2.7 Do you know if any remedies were available at the time that you could pursue to complain about these acts and obtain redress? Do you know anyone who could assist you in your situation?

I didn't have any complaint officially about this.

2.8 If relevant, did you report the case to the police or other law enforcement authorities or ask for help from any other institutions (state or non-governmental)?

No

The questions 3.8 - 3.10 do not apply if the answer to the question 3.7 was 'no'.

2.9 If you reported the case to the police or other law

enforcement authorities or other institutions, can you give us details about who you reported the facts to (name of the institution, name of the contact person, date and time)? Do you have any official records of your contact with them?

Only in the agency and my agent in Holland as I already told you so.

2.10 What was their reaction? Where they hostile or supportive?
(explained above)

2.11 Were they effective in helping you to resolve the situation, or obtain redress, to your satisfaction? If not, why not?
(explained above)

4. Observations

4.1 How is the interviewee behaving?

Tone of voice (soft, loud, emotionless)
Normal.

Gaze (e.g. little eye contact)
Small degree of direct eye contact.

Tears (at which point during the interview)
No.

Silence or talk non-stop
Continuous, fast and excited speech.

Body language (nervous movements, no movements)
Hand gesturing while talking.

Reponses (hesitation after questions, asks for questions to be repeated)

No interruptions, except to give detail about the entire event, which given the fact that the entire case is very complex is completely understandable.

Other

4.2 What is the setting, in which the interview takes place? Is there anyone with you? Anyone who could be perceived as being intimidating? Anyone in whose presence the interviewee might be hesitant to speak?

The interview took place in a calm atmosphere at the MASSO office, in a room in which there was no one except the two of us. The atmosphere was relaxed, and Marko is also familiar with the surroundings, which would also remove any feelings of insecurity or feeling threatened.

DOCUMENTING HUMAN RIGHTS VIOLATIONS

Examples of interview questions

ILGA-Europe's indicative framework for semi-structured interviews with representatives of the LGBT community / victims of human rights violations incidents¹

- *It is important to create a safe environment for the people we will interview. Let them know, that if they become emotional, they can stop at any time, or if there is a question they don't want to answer, they can stop at any time. Ask them if they want their identity concealed/changed to protect their privacy. Explain how you propose to use the information before conducting the interview.*

1. Interview

Date:

11.10.2006

Location of the interview:

MASSO Office, Skopje

Interviewer:

Slavco Dimitrov, MASSO

Interpreter:

Not needed

Others present:

None

1 This framework was developed by ILGA-Europe, and used during a Fact Finding Mission to the Southern Caucasus, conducted in January 2006 by ILGA-Europe / COC Netherlands. The framework is originally elaborated as a tool for the pilot for the ILGA-Europe human rights violations documentation fund.

2. Personal data:

1.1 Name (if possible) / or nickname:

Miki

1.2 Age:

35 years old

1.3 Sex:

Male

1.4 Residence (city):

Skopje

1.5 Sexual orientation / gender identity:

Homosexual, male

1.6 Social identity (unemployed/worker/official/
professional):

employed, stylist

1.7 Extent of being out (not out at all, only to close friends,
only to family, very out):

A wider circle of friends, but not my family

1.8 Connected to the local LGBT community (in the place of
residence)?

greatly connected to a good part of the community

3. Human rights violations

3.1 Have you ever suffered from any of the following acts?
(You can say yes to more than one option)

1. Name calling directed at you

Yes

2. Threatened with physical violence

Yes

3. Personal property damaged/destroyed
Yes

4. Objects thrown at you
No

5. Chased or followed
No

6. Spat at
No

7. Been left out or ignored deliberately
No

8. Punched, hit, kicked or beaten
Yes

9. Assaulted or wounded with a weapon
No

10. Sexually assaulted
Yes

11. Sexually harassed (without assault)
Yes

12. Raped
Yes

13. Harassed by the police without assault
Yes

14. Beaten or assaulted by the police
Yes (sexually assaulted)

15. Refused housing
No

16. Refused access to healthcare and services (for example, not treated because perceived or identified as LGBT)

No

17. Refused a job / fired

No

18. Refused commercial services (e.g. not allowed into/asked to leave a restaurant/bar/taxi etc)

No

19. Detained by the police without being given clear reasons

No

20. Any other form of physical / verbal violence or social / economic discrimination? (please, specify)

Yes explained in the next question

2.2 Please, give us details of the circumstances: what happened, in what way, where, when, for how long, how many times and who did it?

It was done by the police. It was the summer of 1997 June/July, before the summer vacation period, I was with my partner up on Kale, with my partner in my car. Two police officers came, they asked for our IDs, the man who was with me... they let him go telling him to *Scram*. he left. The police officers talked amongst each other, one of the sent his younger co-worker away, and they asked for my vehicle documents. I got in on the drivers side to look for the documents, and he sat on the passenger side of the vehicle. After he looked at my documents, he asked me if we had had sex....*who got fucked now, who fucked who, did I get fucked?... what did we do? ...* he dared to lift up my shirt, my pants, to see if my

fly was open, he even dared to go that far to tell me to get out of the car, there was nothing physical, and he said that he had to make sure for himself if we had had sex, so he ordered me (or so to say) that if I wanted him to forget about it all, to not report the case (I did not know what there was to report) to take my clothes off, bellow the waist, my pants and my underwear, so I was sexually assaulted. This is complete discrimination. .

2.3 Do you know anyone else who has suffered from such acts? At the same time or on other occasions?

No, because this is not talked about in the community, especially in those days when there was no organised LGBT community, but rather a couple of cliques which did not communicate with one another... I personally have not heard of another case, at least no one has ever told me about it.,

2.4 Were the people who did this officials or private individuals?

Yes a representative of a state authority, a police officer.

2.5 Do you think it was your sexual orientation / gender identity or gender expression that caused these acts? Why do you think this?

Yes, he did suspect something, because at first he asked me these questions, he directly asked me these questions. There was no talk of drug users, if I had any drugs, any searches, you understand rite? It was very concrete, The situation was very obvious, he saw two men up on Kale in a car, we looked “normal”, so we were not on drugs. And there was nothing sexual, so that we could have broken the law. We just sitting next to one another, smoking a cigarette.

2.6 What were the consequences of these acts (personal - on you, your family and/or friends, professional - on your job or any other position that you held at the time)? Are these consequences still affecting you?

Personally, it took me a long time, and even today there are some permanent consequences which I manage to overcome with a lot of self-control and personal effort, but the marks still remain.

2.7 Do you know if any remedies were available at the time that you could pursue to complain about these acts and obtain redress? Do you know anyone who could assist you in your situation?

No, all I cared about was for people not to find out about the incident, this is why I gave no physical resistance, verbal yes, allow me to explain, I tried to explain that nothing had happened, it was all about meeting someone, nothing sexual, which could have happened, but nothing did.

2.8 If relevant, did you report the case to the police or other law enforcement authorities or ask for help from any other institutions (state or non-governmental)?

No

The questions 3.8 - 3.10 do not apply if the answer to the question 3.7 was 'no'.

2.9 If you reported the case to the police or other law enforcement authorities or other institutions, can you give us details about who you reported the facts to (name of the institution, name of the contact person, date and time)? Do you have any official records of your contact with them?

2.10 What was their reaction? Were they hostile or supportive?

2.11 Were they effective in helping you to resolve the situation, or obtain redress, to your satisfaction? If not, why not?

4. Observations

4.1 How is the interviewee behaving?

Tone of voice (soft, loud, emotionless)

Temperate tone of voice, certain crackling with some alarm, and a little bit of anger in the tone

Gaze (e.g. little eye contact)

Direct Eye Contact

Tears (at which point during the interview)

No.

Silence or talk non-stop

Uninterrupted Speech, minimal interruption, nothing drastic

Body language (nervous movements, no movements)

Intensive Cigarette Lighting

Reponses (hesitation after questions, asks for questions to be repeated)

There was no hesitation when answering

Other

Given the fact that the situation took place 10 years ago, it was noticeable that the person had relatively come to terms with the trauma, still there were signs of Co anguish

and distress and a quivering of the voice as well a certain psychological absence after the interview, which all points to traces of the horrid event.

4.2 What is the setting, in which the interview takes place? Is there anyone with you? Anyone who could be perceived as being intimidating? Anyone in whose presence the interviewee might be hesitant to speak?

The individual was well familiar with the MASSO office, and it did not represent any source of threat for the individual. We were alone in the office, which in turn guaranteed discretion and security.

1. INTERVIEW

Date: 9.11.2006

Location of the interview Private Room in Strumica

Other present: No

2. PERSONAL DATA

Name (if possible)/or nickname Kire

Age 26

Sex male

Residence (city) Strumica

Sexual orientation Homosexual

Social identity Employed

Extent of being out Strictly not out

Connected to the local LGBT community Yes

Kire is 26 years old homosexual who lives in Strumica with his family and is under a mild pressure from his parents to form his own family, as his brother and sister have. Every time he gets pressured like this he suspects that his parents sense something or that they are aware of his sexual orientation.

As he is not known as different in his surroundings he has not had any problems so far with discrimination at the work place or trouble with the law in any other type. What separates him as mental scaring is his relationships with his cousin who abused him sexually in childhood, during which initially was enjoyed by Kire as he discovered that he liked having sexual contact with man. However after a number of years he started forcing Kire into having oral sex with him and told the other cousins about the details of the incest. Kire withdrew and became ashamed fearing that his parents might find out. Shortly after the sexual acts stopped as he claims and remain a bad memory from childhood.

During his teenage years he started drinking and taking soft drugs with his friends who did know about his past,

but because his childhood trauma he never attempted to realize himself as a homosexual and suppressed his sexual urges until he went to College in Bulgaria, and even then he did it with a great deal of fear and reservation.

During a quarrel with his family in the spring of this year he was blamed for his cousin's divorce (not the cousin who molested him but another one) who Kire claims that he does not know anything about him. His parents told him that it was his fault as he was the one that made him to socialize with men. Kire became very upset and was sure about his presumptions about his parent's passive-aggressive behavior and their pressure on him to get married. He believes that his parents might know about what happened between him and his cousin when he was a child.

Due to high levels of stress, the night of the incident he ran away from home, exchanging insults and pushes with his father. Kire spent two days with a friend while his parents looked for him. In a moment of anger, stress and shame that his parents know about him, he wanted to rent an apartment and live by himself but the situation calmed down and there have been no similar incidents although the pressure still remains for him to form a family.

3. Analysis

During the interview, Kire was completely calm, but due to the delicate nature of the information from time to time there was certain uneasiness on his face and uncertainty in his voice. When he would mention more intimate and more difficult moments his eyes would wander on the wall or he would look at the floor being ashamed to make eye contact. He would agitatedly curl his fingers, but he spoke confidently through out the entire interview.

Interview:

Date:

06.11.2006

Location of the interview:

Dimitar

Vlahov - High School

Dormitory, Strumica

Others present:

None

Personal data:

Name (if possible) / or nickname

Gligor

Age:

18

Sex:

male

Residence (city):

Sexual orientation:

homosexual

Social identity:

High

School Student

Extent of being out:

No

Connected to the local LGBT community:

Yes

Gligor is 18 year old and homosexual who is temporarily staying at the High School Dormitory in Strumica due to his sexual orientation and the fear that began in his childhood when he was in 7th and 8th grade when he decided to pursue further education outside of his hometown.

Everything began in elementary school when he was in 7th grade. His fellow classmates (some of them) started calling him names such as “lady boy” and later “Faggot”. He was aware of his sexual orientation even at that time, but due to those issues he wanted to suppress them inside.

There even was a small incident towards the end of eighth grade when he was verbally assaulted and kicked. Fearing his parents would found out about his sexual orientation he

wanted to continue his high school education away from his home town. He did not seek help from anyone in regards to his assault.

His great fear, his daily repression and the events in school led to his hands shaking which even happens today at given occasions. He sought help for this at the Medical Center in Strumica. He was sent to the department of psychiatry, but he did not want to go. Similar incidents have not happened since, but he says that the fear is still there for the same not to happen again.

During the interview Gligor answered calmly and carefully to all of the questions, providing short answers, avoiding elaborate responses. He stopped refusing to talk about his past, when I informed him that this interview protect the identity of the interviewee. Towards the end of the interview he became relaxed and more elaborate in his responses.

Author:
MASSO team

Publisher:
Macedonian Association for
Free Sexual Orientation - MASSO
Ul. Dame Gruev 5/7-2 Skopje

Editor:
Koco Andonovski

Albanian Translation:
Anita Latifi

English Translation:
Igor Lazarevski

Design and technical layout:
Velimir Zernovski

Pre-Press:

Printing Company:
Data Pons

Number of copies:
500

Autor:
Ekipi i MASSO-S

Botues:
Asociacioni për
Orientim të Lirë Seksual - MASSO
rr. Dame Gruev 5/7-2 Shkup

Redaktor:
Koço Andonovski

Përktheu në gjuhën shqipe:
Anita Latifi

Përktheu në gjuhën angleze:
Igor Lazarevski

Dizajni dhe përpunimi teknik:
Velimir Zhernovski

Përgatitje për vulë:

Shtypi:
Data Pons

Tirazhi:
500

Автор:
Тимот на МАССО

Издавач:
Македонска Асоцијација за Слободна
Сексуална Ориентација - МАССО
Ул. Даме Груев 5/7-2 Скопје

Уредник:
Кочо Андоновски

Превод на Албански јазик:
Анита Латифи

Превод на Англиски јазик:
Игор Лазаревски

Дизајн и техничка обработка:
Велимир Жерновски

Подготовка за печат:

Печати:
Дата Понс

Тираж:
500

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”,
Скопје

176(046)
316,837(046)

Преглед = Shqyrtim = Overview, - Скопје:
Македонска асоцијација за слободна сексуална ориентација,
2007, 150 стр. :21см

ISBN 978-9989-2674-1-3

1. Насл. ств. насл

а) Хомосексуалност-Социокултурни аспекти-Новински прилози
COBISS.MK-ID 68443914

